

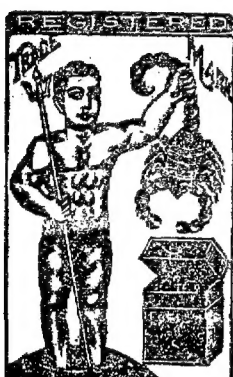
308984

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ అక్టోబరు నెల 18 వ తేది గురువారము } No. 166
నంపుటము. ౪. } పింగళ నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ మాస శుద్ధ ద్వితియ ౨. } సంచిక ౧౬౬

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు) 586
దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి దుటుంబమునం దుండే వలసిన మౌఖ్యవధము. అంగు, యూనాని, దేశీయ వైద్యులచే పొడ్రగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములుండినను చుండు గుణమును జూడదు. తేలవకు మాత్రమే కాక ఎలవకుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు నివజంతువుల కాటులకు సుపయోగింపబడును. వెలపాకెట్ 1-కి 0.8-0.0 ఛోస్టేజి 0.3-0.0. 1 దజ్జా పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. ఛోస్టేజి వేటు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి ఛోస్టేజి ఇవ్వం. వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధన్వంతరీ కంపెనీ, 1-6 కంకటేశ్వరమ్మ స్ట్రీట్, వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమావ్యతేమము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0.0.

తలనొప్పుల మాన్పును.
పార్శ్వపు నొప్పుల క్షార దోలును. వాయువు పోట్ల పొగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
కుటుంబమునందడదినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశముందు తయారుచేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విజేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

ఎయిడెడుస్కాల్ నాట్లకములు.

నాల్గవ తరగతి కథలనాటకము	0-4-0
మూడవ తరగతి కథలనాటకము	0-3-0
రెండవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-6
ఒకటవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-0
హంగయన (నవల)	0-2-0
పద్మిని	0-2-0
వీరాబాయి	0-2-0
కృష్ణకుమారి	0-2-6

నోటు: ప్రతి నాటకమునకు చివర అభిషేక యాచనలు కలవు. రూపాయికి రెండు అణాలు కమీషన్.

వేంకటరమణ ఆంధ్రుకో,
907 కొమరిపాటెం, గోదావరి జిల్లా.

OTTO DILBAHAR
Regd.
THE PERFUME OF ORIENTALS
DELIGHTFUL & LASTING

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126
(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు) ఆటో డిల్ బహార్. (రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

ఇప్పుటికాలపు రుచి కనువగునది, సాటిలేని సునోజ్జనుగు సువాసనగలది.
అల్పాహారముగాని, అధికాహారముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ దువాలపై కొన్ని చిందువులు చూకరించుచో, సునోజ్జనుగు సువాసన ని స్ఫులవించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో ముందు.

చిన్న బొజ్జ (ఆర డ్రాం)	సీసా 1-కి రు	0-8-0
మధ్యరకము బొజ్జ 1-డ్రాం	" "	0-12-0
పెద్ద బొజ్జ 2 "	" "	1-4-0
వెద్ద బొజ్జ 4 "	లేక 1/2 డ్రాం	2-0-0

వి.పి. ఖమ్మం రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పత్తెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీనికి ఆసేకమగు నకలు నెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగడుగు సీసావైత ను, కాల్పువైతను ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో డిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవారికి వ్రాసినచో అజాకిమ్మకుగల సువాసన కాల్పు ఉచితముగ పంపుదు.

పోల్ వజంట్లు అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ లిండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుహాపూసీను బొంబాయి.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము
మీ నగనకాలమును తేదీవిగాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రముగాని లేక మీరు బాబును వాగ్ధమువేళను గాని తెలియజేయుదు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకుగాను మీ రొకరూపాయని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి కంభకోణములో హైకోర్టువేరంగున్న టి. కే. శివరామయ్యు బి. వి. వి. ఎల్. గారిట్లు వాగ్ధముచున్నారు:—
మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమునకు ఇనుమంతయు నిరర్థములేకుండగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

దీ కలింగ అస్సోసియేషన్ బ్యూరో
902 చోడవరము, విశాఖపట్టణము జిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు
బయస్కోపులు - కిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు డీజములు - బొమ్మల కాళ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా?
(592)
బి. ఈశ్వరప్ప లిండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

ఆంధ్రోద్యమము
మొదటి యై దాండ్రమహాజనసభలయందలి
సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యుచన్యాసములు,
వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.
వెల రూ. 1-8-0. పోస్టేజి వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, తంబుకెట్టి వీధి, జూబ్బిలీహిల్స్, మద్రాస్.

శుక్లనష్టమునకు దివ్యోవధము
శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తు లగు విద్యాధులకు అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రు. 1.
కె. ఎల్. ఎఫ్. సింగ్ బ్రదర్సు
(915) నేటిపు డాక్టర్, రాజున హేంద్రవరము.

TRY ONCE!
AMRUTANJAN
Best Indian Pain Balm
PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE
Sold Everywhere.
Our Catalog sent free on application.
APPLY FOR DETAILS:-
AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MA. RAS.

(ಎಂ. ಕೆ. ಸಾಂಧ್ಯಗಾರ್ಯ)

మహాజనుని గూర్చి యొకటి రెండు మాటల నిచట జెప్పిన నది యప్రస్తుతము కాకపోవచ్చును. కొఠులుగాని పక్షులుగాని తమ సస్యముల పాడుచేయకుండుటకు రయితలు సహకారము నభిలషింతురు ధాన్యము నూర్చుట కొకే ప్రదేశమును శుభ్రము గావించుకొనుటకు వారు సహకారము నభిలషింతురు. తమ భూమిలలో నతిసారవంత మగు దానినైన పశువుల సంరక్షణార్థము విడుచుటలో వారు సహకారము మొందుట నేను జూచితిని. అత్యాశపనుడగు మహాజనుని (బుణదాత)మీద వారు కత్తికట్టుటకు సహకారము నొందుట చూచుచున్నాము. మహాజనుడు రయితల కత్త్యంతావశ్యకుడగుటవలన వారికట్టులు సఫల మొందినదియు లేనిదియు నేను చెప్పనేరను. కాని అట్టి భయ మనవసరమని నాయుద్దేశ్యము. ఎంతటి కఠినాత్ముడగు మహాజనుడు, నైతికాదర్శమునే ముఖ్యముగాగల సహకారాధ్యాయమునకు లొంగి తీరవలయును. “మాస్త్రము వేసినభస్మము” గునని మహాజనునం దాలోపింపబడిన అభిప్రాయము చాంపరానునందు నాకు గల కొలదియనుభవమును బట్టి మార్పుకొనవలయును. అత డెల్లపుడును క్రూరుడుగ నున్నట్లు లోచను. ఎల్లపుడు దమ్మిడిలతో సహా అసంఖ్యాముగ రినులుచేయుచుని నేను చెప్పనేరను. అతడొకప్పుడు తనభారతాదారులక నేకవిధముల సహాయ మొనరించుటయు గలదు. వారు దుస్థితినున్నప్పుడతడు వారిని సంగక్షించుచుండుటయు గలదు. నేను గ్రహించిన సంగతులు చాల తక్కువగ నుండుటచే వానినిబట్టి నేనెట్టి నిర్ధారణములను జేయ సాహసించనేరను. అయిన మహాజనుని దేమైన మంచియున్న దాని గ్రహించుటకును, అతని నా క్రూరత్వ విముఖుని చేయుటకును నేను గౌరవపూర్వకముగ ప్రయత్నము సేసరింతును. అతడు సహకారోద్యమమున జేర నిచ్చగించునా? లేక అతడెట్టి ప్రయత్న మునకుకూడ వశ్యుడకాడని అనుభవమువలన దెలిసికొనవచ్చునా?

ఈయనకును జేయ పరిశ్రమలగుర్తి దఖలు
పుచ్చుకొనచున్నట్లుల నాకు గిన్నించుచున్నా. నేతగాండ్ర
దరఖాస్తునందుక క్రిందచేసిలో నే చేయు "యదంతిభక్తి"
ప్రయత్నమునకు దొరతనమువారు సహకారులైనందులకు
నేను వారి కెంతయు కృతజ్ఞుడను. నేను చేసిన ఈపరిశ్రమను
పరిచేయటకు చాల ఆకాశముగలదు. సాలెవాని మగ్గుల
ధ్వజముచేయనన్న వహనధ్వజమును భారతేశాభిమాన యొ
క్కదిను సహిష్ణుతతో దిలకింపజేడ. దాక్షిణ్యమునగారు
చెప్పినట్లు బీభత్సవ్యాధిసాయదారున కిదికరాబడిని చెప్పు
చు ఈ వ్యభిచారము వాని పాపముచేయజేసి. నున్నతము
నాప్రాముఖ్యము నకు ఈ పరిశ్రమను మరల పునరుజ్జీవన
మాకు భద్రము లేకలేని ప్రతిపక్షాభివృద్ధిను భారతీయుల
కృతజ్ఞులకు పాత్రుడకాగలడు. నేతపరిశ్రమభివృద్ధినిందించు
టకు మూడవధముల నాయొప్పునముల నొనరించు చు
న్నాను. మొదటి దేవుల పూర్వాచారపరాయణులగు వారివగ్గు
ముల భివృద్ధిజేయుట కెట్టి సామాన్యసంగ్రహములు కలయు
నదియు పరిశోధించుచున్నాను. (2) దొరతనపు సేవకుగాని
నందొరసేవకుగాని ఆశురతనెందక బాధింపురు దాక్షిణ్య మొద
లగు వ్యభిచారమునగొరకమున కన్నవగునేతను తనవృత్తిగ
యొనరు దాదాభించు నటుల వానికి బోధించు చు
న్నాను. (3) మూడవదాని గుర్తి కొంచెము విశద
ముగ చెప్పవలసి యున్నది. ఏలయు దీనికిని మన ప్రస్తుతాంత
మునకును పరస్పరసంబంధము గలదు. నేనీ పరిశ్రమను నారు
మానముల క్రిందటనే ప్రవేశించితిని. ఈ పనిని విడిచి వెట్టు
కొనిన అయిదు వట్టులముల వారి నందు మరల ప్రవేశ పెట్టి
తిని. వారు తమ పనిని లాభకరముగ జేసికొనుచున్నారు.
వానికి నలయు దాదమును ఆశ్రయము వారి గుమ్ముల కడ
కంపుచున్నది. నేను బడిన బట్టల నాశ్రయ వాసులు
బజారు ధరల చొప్పున సొమ్మును చెల్లించి తీసి కొం
దురు. దారము నిచ్చినందువలన దాని వైశిష్ట్య
మాత్రమే ఆశ్రయవాసులకు నష్టముగ నున్నది. ఇంకవర కేమి
యు నష్టమురాలేదు. విడియేని యమితమొత్తము మాత్రమే
ఆప్తియ్యబడును. అందువలన నష్టము సాధ్యమగునంతకు
వగనుండున స్వేచ్ఛింపబడినది. లభించిన బట్టలను వెంటనే
మే మమ్మివేయ గలుగుచున్నాము. అందువలన కష్టినష్ట
మంతక లెక్కింపబడదగియుండలేదు. మొదటినుండి చివరకు
దాని కేవల వైతిక ప్రవర్తన మెట్లున్నదియు సభ్యులు
గ్రహించెదరుగాక! అది ఆశ్రయస్నేహితు లిచ్చు విరాళములవై
నాధారపడియున్నది. అందుచే నష్టినడుగుటకు మాకంతగా
నావశ్యకతలేదు. నేతగాండ్రనెత్తిన బరువు బడద్రోయవలయు
నావశ్యకతయలేదు విభాగములయొక్క నెట్టవెట్ట కుటుం
బములు మరల సొకచే గుర్తుబడును. ఋణధనమెట్లుపయో
గింపబడునదియు ముందుగ నిశ్చయింపబడును. మధ్యకర్తల
ముగనుండు మావంటి వారము కుటుంబజీవన మెట్లున్నదియు
జూచుచుందుము. ఇందువలన వారికిని మాకును లాభముగలుగ
గలదని నాయభిప్రాయము. మాయభివృద్ధిని జూడక వాటి
యభివృద్ధిని మేము జూడనేరము. ఈకడపటి సంబంధమింక
నభివృద్ధి కాలేదు. అయిన మేమింతలోనే ఈకులములకు
విద్య గలప బ్రయత్నించుము. ప్రతి యంతమునందును వారి
కించుక ప్రవేశము గలిగింపనిదియు మేము నిశ్చయించి నొంద
జాలము. ఇదియు వహదాశా పూరిత మగు కలనంత
యే యగు. దైవాను గ్రహము ననది కొలది నిన
ములలోనే యధార్థముగ పరిణమింపగలదు. ఈచిన్నప్రయ
త్నమునకువృత్తుల లనుకరించుట కెట్లు సాధ్యమగునో యట్లు
సహకారోద్యమను నిరూపించుటకు నేను విశేషకరింప సాహ
సించితిని. మనయాదర్శమును గుర్తింపుము నిశ్చయమనగుట
మగుదుము గాక. మన మెన్నిమారులు పరాజయ మొందినను
ప్రయత్నమును విడువవలదు.

కృష్ణజిల్లా డెందులూరు గ్రామమున విశేషానంద పతన
మందిర పతనమున 14-10-17 తేదీ ఆదివారమునోజున ఏలూరు
నివాసులగు శ్రీయంతి సోమంచి భీమశంకరంగారి యాజ
మాన్యమున నొక సభ సమావేశమయినది. తత్సభకు నుమారు
150 మంది వచ్చిరి. పదిమంది బ్రాహ్మణులు తక్కు లెక్కిన
వారందరను బ్రహ్మజేతరులే. తత్సభయందీ దిగువ తీర్మా
నము సభ్యులందరిచే నేకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినది. కాంగ్రె
సు ముస్లిము లీగులవారిచే కొరబడిన సంగ్రహముల నామో
దించి తత్సంగ్రహములు హిందూదేశ కార్యదర్శి గారికి
సమర్పించుటకు శ్రీయంతి గాంధీగారిచే నూచింపబడిన పద్ధతి
(విభాగపరప్రతిబంధ సంకీర్ణములు చేయించుట) నీ సభవా
రామోదించుచున్నారు.

వృత్తాంతలేఖ

(౧)
ఏలూరు వార్తలు.
రయతుల యిబ్బందులు.

క్రిందటి సంవత్సరమువలెనే యీ సంవత్సరమును కొల్లే
టి వడలకల్లను కమ్మిలేటి వడలకల్లను అధిక వర్షములవల్లను
ఏలూరు కైకలూరు తాలూకాలలోని కొన్ని గ్రామములలో
భూముల మీద నైరు పశేవముగా చెడిపోయినది. కొందరు
రయతుల భూములు సాగ చేయటకు పీలులేక వ్యవసాయము
కడలుకొనరి. ఇట్టి యిబ్బంది నెదిటి సంవత్సరము కలిగినప్పుడు
రయతులకు నిమిషము యిచ్చుటయే గాక రెండవ పంట
సాగుచేసికొనుటకు యింకనీరందు డిపార్టుమెంటు వారు నీరు
గట్టు చేసిరి. అట్టిపద్ధతయేములు ఈ సంవత్సరము కూడా
కలుగజేయ వలెనని జిల్లా కలెక్టరుగారు మొదలచు ఉద్యో
గమున కొరకకయి 7వ తేదీ సాయంత్రము ఏలూరు డివిజ
నలు ఆసోసియేషనుపత్రమున పురమందిరమున నొకసభ జరుప
బడినది. గొ. మోచెళ్ల రామచంద్రారావు పంతులుగా రగ్రాస
నాధి పత్రమును చదివించిరి. వై ప్రకారముగా నీ సభయొ
చేయించినతెలిసియు అందునిమిత్తము జెనవాడ ఏలూరు కా
లువను పిల్లల నెల 15వ తేదీనకు తెరచి యుంచవలెననియు
జిల్లాకలెక్టరుగారు కొరచు తీర్మానములు గావించబడినది.
చాలకాలమునండి కమ్మిలేటి వడలకల్లను మిగుల పంటనష్ట
ము కలుగుచున్నందున కమ్మిలేటిను ఆవరణయిన ప్రదేశము
లందు వెడల్పు చేయించి గట్టు చేయించవలెననికూడ ఒక
తీర్మానము గావించబడినది. పూర్వకయికరం గ్రామముల మధ్య
నన్ను ముగుకాలున కూడ అదే ప్రకారము వెడల్పుచేయించి
గట్టు బలపర్చవలెనని కొరబడినది. గోదావరి పడమటి డెల్టా
లో ఏలూరుకాలువకెంద నున్న ఏలూరు భీమవరం తాలూకాల
గ్రామముల భూములకు ప్రతిసంవత్సరము కొంతకరయినను
రెండవపంటకు నీరు యిప్పించవలెనని ఒక తీర్మానము గా
వింపబడినది.

జిల్లాకలెక్టరుగారు

వైన చెప్పబడిన యిబ్బందులను గురించి జిల్లా కలె
క్టరుగారితో మనవి చేసికొనవలెనని రయతులు మిక్కిలి
కుతూహలలయి యున్నందున కార్యాంతరమున నిక్కడకు
వచ్చియున్న జిల్లా కలెక్టరుగారు సోమవారము సాయంత్రా
లము పురమందిరమునకు వచ్చి రయతుల కష్టములు స్వయ
ముగా రయతుల కల్లనే తెలిసికొనిరి. నుమారు 500 రయ
తులు సమావేశ మయిరి. తమ యిబ్బందులను గురించి తాము
చెప్పకొనిన విషయములు కలెక్టరుగారు కడుక్రధా సత్వలతో
వినినందులకు రయతులు పరమానందమును బొంగిరి. కలెక్టరు
గారు రయతుల యిబ్బందులను తొలగించి వారికి ఉపకార
మొనర్చి వారికృతజ్ఞులకు సాత్రులగుదురని నమ్ముచున్నాము.
(స్వకీయ విలేఖరి.)

విజయనగర వార్తలు.
(స్వీయ విలేఖరి నుండి)
బాలికాపాఠశాల.

విజయనగరం అక్టోబరు 14:— ఇక్కడ గవర్న మెంటు
బాలికాపాఠశాలలోని విద్యార్థినుల భ్రోత్సాహపరచుటకు
గాను కొన్ని సం॥ ముఖగా జరుపబడుచున్న సాంవత్సరికసభ
యీసారి యీ నెల 14వ తేదీని విల్లొరియా మెమోరియలు
హాలులో సాయంత్రము నుమారు 4 గంటలకు సమావేశ
మయ్యెను. శ్రీ (సంస్థానం బ్రెస్టి) రాబర్టుస్ దొరసాని
గారు ఆగ్రాసము నలంకరించిరి. ఆరుగురు బాలికల గజానన
సంకీర్తనముతో సభాకార్యములు ప్రారంభమయ్యెను. పిమ్మట
హెడ్ మేస్టరు ఆర్. శేషయ్యగారు సం॥ కరిపొర్టును జదివి విని
పించిరి. దానినిబట్టిచూడ పాఠశాల గృహము సమపాదముగా
లేనట్లును, వలయుమార్పులు గావించ దనయింటి హక్కు
దారులు యెక్కువ ద్రవ్యాశ జూపుచున్నట్లును, ప్రత్యేక
భవన నిర్మాణవిషయ మిప్పు డధికారుల యాలోచనలో
నన్నట్లును, తక్కిన అనేకవిషయముల పాఠశాల ముందంజ
నేయుచున్నట్లును తెలియుచున్నది. అధికారులు శ్రద్ధచేసిన నీ
కొరంతయు త్వరలో తీరగలదు. పిమ్మట సొకబాలిక "అన్యో
నియం" వాయింపును పాడియు, అటువెనుక 12 గురు విద్యార్థి
నినులు కోలాటమును గల్పియు సభ్యుల నానందింపజేసిరి.
పిదప, వింతవింతల పెట్టెలు, డబ్బెలు, సంచులు, బొమ్మలు,
రంగురంగుల పీమగుడ్డలు దొరసానిగారిచే బాలికలకు పంచి
పెట్టబడివి. శ్రీమతిగోపాలపురంప్రావైటరువారు అక్కడనే
బాలికలకు మిశాయిని పంచిపెట్టి యానందింపజేసిరి. శ్రీవిద్య
నగుర్తి యొక బాలిక పద్యముల జదివినవెనుక కొందరు

బాలికలు మ॥ ఇచ్చాపురపుయజ్ఞ వారాయణకవి ప్రదీపమును
"వసంత లక్ష్మీక ర్యాణ" మను నాటకమును
గావించి, శ్రీమతి విజయనగర మహారాణి వారిని
సంబోధింపుచు మంగళోహారం పాడి ముగించిరి. బహుమతి
వస్తువుల క్రయమునకుగాను ప్రభుత్వము వారు రు. 8 లు,
పౌరులు రు. 8 లు. మాత్రమే యిచ్చియుండ శ్రీమహారాజా
వారు రు. 100 ల. మెసంగియుండుట శ్రీవిద్యయందు గల
అభిమానముల చేసోళ్ల వ్యక్తపరుచుచున్నది. దొరసానిగారు,
అంత్యప్రసంగమున పాఠశాలలో 12 సం॥ చులకు లోపు
వారలేగాని వైవారలు చదువకొన్నందుకు కొంచెము నిరుత్సా
హమును జూపి తీరతరాంకముల పాఠశాల వృద్ధిగాంచుచు
న్నందులకు సంతసించి, విద్యాబోధనమున కొన్నిసంకతుల
నూచించితిమియ్యుత్పరించినవారియెడ ఆమోదము జూపి విర
మించిరి. పిమ్మట మాకాలేజి ప్రెసిడెంట్ గా॥ బ॥ కే. రామా
నుజాచార్యులుగారు లేచి కొన్ని సాంఘిక దురాచారముల
వలనను పురుషులు బోధకులుగా నుండుట వలనను
పెద్దపిల్లలు చదువవీలు లేకున్నదని చక్కగా జెప్పి మిసాయ
మున్నచో నిక్కడి శ్రీవిద్యను వెంపుజేయుటకు అనేకమార్గ
ములుగలవని వాకొన, దొరసానిగారు ఆతర ఆమోదములు
తొట్రుపడ, మనస్ఫూర్తిగా చేతనైన సహాయముచే సెదననియు
త్వరలో మీరునాకని సానకాశముగ దర్శనమిచ్చి ఉపదేశంప
వలయుననియు నుడిచిరి. ప్రెసిడెంట్ గారు సమ్మతించిరి. దైవ
కృప నాప్రసంగముపని సిద్ధిచేందుగాక యని యనేకులు కొరు
చున్నారు. పిమ్మట ప్రెసిడెంట్ గారే, హెడ్ మేస్టరు గారి
పత్రమున వందనము లర్పించినవెనుక సభ ముగిసినది. పురశ్రీ
లకు ఈహాలులో తగినసలసాకర్మము లేమింజేసి రేపుపాఠ
శాలాభవనమున వారలనిమిత్తము ప్రత్యేకమి కార్యములు జరుప
బడునని హెడ్ మేస్టరుగారు నుడిచినందుల కెంతయు సంత
సించుచున్నాము

కొన్నిమానములుగా మాపురనందు నాటకములు గా
వింపుచున్న రాజమండ్రి "హిందూతియేట్రికల్ కంపెనీ"వారు
తగినంతసహాయసత్కారములనుపడసి మొన్ననే విశాఖపట్టణము
నకు వెడలిరి. స్వపుర "ఎచుయార్ తియేట్రికల్ సొసైటీ"వారు
వారిఆశుమతిని వాడేరాలలో "రసపుత్ర విజయము" బుద్ధి
మతివిలాసము అనునాటకముల భాషనీయముగా బ్రదర్శించి
నాలుగు పతకపారితోషికముల గూడ బడిసిరి.

చెన్న పురి కార్పొరేషను.

(౧)
ఈనెల 16వ తేదీని కే. సి. మొలనీగారి అధ్యక్షత్వక్రింద
కార్పొరేషనుసభ జరిగినది. 27 గురు కమిషనరులు వచ్చిరి.
ఏ. జి. లీచిగారిని మరల కమిషనరుగ నంగీకరింప రావుసాహె
బు కలవల రామానుజం శ్రేష్టిగా రుపపాదించిన తీర్మానమును
కే. సి. జేకాచారి గా రునుకదించిరి. తీర్మాన మంగీకరింప
బడినది

కార్పొరేషనుల కంట్రాక్టు
ఆ5. వేంకటేశ్వర కంపెనీ యు కార్పొరేషను
వారికి 1-4-1916 వ తేదీ మొదలు సరఫరాచేసిన కార్పొరేషను
లకు కంట్రాక్టులేట్లకు ఆదనముగా 100 కి 25 వంతున నియ్య
వలెనని స్థాయిసంఘము వారు చేసిన నూచన మంగీకరింపబడినది.

కట్టడములు
వాక్యను బిల్లింగులను ప్రాజె డెలివరీ ఛానలును విక్ర
యింప గూడదని 22-8-17 వ తేదీని కార్పొరేషను వారు
తీర్మానించుటచే వానికి నురానుభుతయు విషయము ఆలో
చనకు వచ్చింది. వానిని అడ్డెకియ్యవలసినది. ఎవరును అడ్డెకు
పుచ్చుకొననిచో అమ్మివేయటకు యందు సభలో తీర్మానము
పెట్టవలసినదని తీర్మానింపబడినది.

బొగ్గు తెండరు.
1-10-1917 మొదలు ప్రస్తుతమున్న కంట్రాక్టురుకు
టన్నుకు రు 17-8-0 లు యిచ్చునట్లును స్థాయిసంఘమువారి
నూచన నామోదించునట్లును తీర్మానింప బడినది.

ఒక కట్టడము నమ్ముట.
ప్రాజెక్టు ఎర్రబాలునెట్టి వీధుల మొగనున్న మందిర
మును నేలములో నమ్ముటకున నేలమువేయవారికి 100 కి
రు 2-8-0 కు మించని కమిషనును యిచ్చుటకును తీర్మానించ
బడినది.

గిండి సానమువారి రిపోర్టు
ఈ తీర్మానమును కే. సి. జేకాచారిగారు వదలుకొనిరి.
రిపను భవనమునందలి పోస్టాఫీసు
ఈ విషయము వగతాఖరున నెత్తుబడనగున. ఇప్పుడే త్రి
నను ప్రయోజనములేదని చల్లా గురుస్వామి శ్రేష్టిగా రనిరి.
1916-17 వకు అంచనాలు
ఈ అంచనాల విషయముగూడ విరమింపబడినది.
నియోజనపు నిబంధనలు
ఈ సవరణలు ఆమోదింపబడినవి.

రాష్ట్ర పునర్విభజనము.

ప్రజలకు బాధ్యమై ప్రాబల్యముతో పరిపాలన
జను రాజ్యాంగవిధానము హిందూదేశమున కాలక్రమమున
తెలుసుకల పునరియ, ఆట్టి పాలనను తెలుసుటకుగాను స్వ

1911 సం॥ డిసెంబరు మాసము 12 వ తేదీన శ్రీ బాద్రి
సామ్యభాషాము డిల్లీ నగరమున వంగరాష్ట్ర విభజనమున నున
రించుచు పరిశీలన వహించుచును, 1911 సం॥ ఆగష్టు మాసమున

ఆ సమయమున ముద్రాపకము గాను హిందూదేశ సహాయ
కార్యదర్శిని పంపి పునర్విభజన పద్ధతు
ను నానలెనె మధ్యము చేపట్టి యుండిరి

గతి జాత్రయము 12 వ తేదీన పాల్ మెంటు ప్రజల
సభలో నుపసాహించుచు హిందూదేశ పరిపాలకవర్గ భావిని
తిరుగుర్చి మాంచేగుగా తీర్చిన కవించిరి! హిందూదేశమున

స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యములను లగు రాష్ట్రముల
నేర్పరగు మన జాతి రాష్ట్రములు జాతి, భాష, నైసర్గిక సా
కర్యములనుబట్టి యేర్పాటుగలగు సుఖంపజేయును. ఈ క్రింద

పునర్విభజనవిధానము.

- (1) ఆలోచన సభతోడ గూడిన గవర్నరులచే పరిపా
లింపబడు రాష్ట్రములు 8-బొంబయి, చెన్నపురి, బర్మా, బం
గాళము, కాశీతోడ పాట్నా, లక్నో-అలహాబాదు, పంజాబు,
డిల్లీ.
(2) అండమానులు నామవ్య, ఈశాన్య సరిహద్దులకు
చెరి యొకరు చొ॥ న మువ్వురు చీఫ్ కమిషనరులు.
(3) రాజ్యాంగ వ్యాపారములయందు స్వదేశసంస్థా
నాధీశులు పాల్గొన నభిలషించి యుండిరి గాన పారలయం

కాశీరమున ప్రత్యేక రాజకీయ విభాగముల నొనర్పదగును.
టెహ్రి, రాంపూరు, కాశీ, నేపాళము, కుచ్చి, బేసోర, మడి
పూరు, టిర్పుర మున్నగునవి తూర్పు రాజకీయ విభాగము

రాష్ట్రములు.

- (1) ప్రస్తుతమున బొంబయి రాష్ట్రము జనసంఖ్యయం
దున, విస్తీర్ణమునగూడ తక్కిన రాష్ట్రములకంటె చిన్నదై
యున్నది. సింధురాష్ట్రము నీ రాజధానియండి తప్పించి,
మహారాష్ట్రభాషా ప్రచారముల చంద, వర్ష, వాతవూరు,
భండార, బేల్తులు, నిమగ్నమండలముల నీ రాష్ట్రమున చేర్పి
నగును. మహారాష్ట్రభాషా ప్రచారములను నానుకయగు
భాగమునగూడ నిమగ్న మండలమునకు చేర్పవచ్చును.
(2) చెన్నపురి రాష్ట్రమున కూర్మగుండలమున చేర్చి
ఆరాష్ట్రముననుండి గంజాము మండలమునాని ఓడ్రులుంటు
భాగమును తొలగింపవలెను.
(3) బర్మా రాష్ట్రముననుండి కాచి, మోన్తేలులను
తొలగించి యా ప్రదేశములను ఈశాన్య సరిహద్దు రాష్ట్రమున
చేర్పవలెను.
(4) సిల్హేటు, కాచారు, నాగాం, సిల్హేగరు, డా
రాంగు, కమ్రాపు, గోల్పూరా, మున్నగు నస్సాము రాష్ట్ర
భాగములను మంగరాష్ట్రమున చేర్చుట ముక్తము. బర్మోసుము
ముగాని పల్లె ప్రదేశముల నన్నిటి మంగరాష్ట్రమున చేర్పవల
యును. లక్నోపూరు మండలమునాని యుత్తరభాగమున సరియ
అను స్థానమున గలగు, ఈస్టలను కమరవ్యమై ఈశాన్య సరి
హద్దు మండలమునకు ప్రధానవర్గమగుటకు వాంఛనీయుల
ముగ నున్నది. డిరిస్సా, గంజామునాని మోన్తేలుగము, బోటా
నాగపూరు పీఠభూమి మంగరాష్ట్రమున చేర్పవలసి యున్నది.
ఫోటా నాగపూరు పీఠభూమి లక్నోతరువుమై స్వల్పమగు
జనసంఖ్య కలిగియున్నది. ఈ ప్రదేశమునకు వంగీయులు
వ్యాపింపవచ్చును. భగల్పూరు డిరిజను వంగీయులచే నిండి
యున్నదిగాన నీ డిరిజనును బీహారున చేర్చుట అనుచితము.
ఈ తీరిన బంగాళా రాష్ట్రము విస్తరించినను ఆరుగురు సభ్యు
లతోడ నొక గవర్నరు నీ రాష్ట్రమున పాలింపవలెను. ప్రస్తుతపు
పంజాబు, మదరాసు బర్మా మున్నగు రాష్ట్రములకంటె నీ
నూతన బంగాళము విరివియై యుండను.
(5) కాశీ పాట్నా రాష్ట్రము (ప్రస్తుతపు బీహారు
ఓరిస్సా) సంయుక్త రాష్ట్రముల నుండి కాశీ డిరిజనును
తొలగించి, యా డిరిజనును నూతన రాష్ట్రమునకు చేర్పవలెను.
మధ్య రాష్ట్రముల యందలి హిందీ భాష ప్రచారము గల
మండ్రా, డిలాసపూరు, రామపూరు, శంభుపూరు మున్నగు
మండలములను నూతన రాష్ట్రమునకు చేర్పవలసి యున్నది.
(6) కాశీ డిరిజనునకు తూర్పునకు ప్రస్తుతపు మిగటు
డిరిజనునకు పశ్చిమునకు అలహాబాదు లక్నో రాష్ట్ర మేర్పా
టు కావలయును. పాట్నా, బేనారసు రాష్ట్రమునకు చేర్పగా
మిగిలిన హిందీ మండలముల (మధ్య రాష్ట్రములలో నివి)
నీ నూతన రాష్ట్రమునకు చేర్పవలయును.
(7) గోర్ఖాము, డిల్లీ, రోటకు, కర్నాటు, అంబాల,
సింహా, మండలముల పంజాబునుండి తొలగించి రాజ
ప్రతినిధి రాష్ట్రమునకు చేర్పవలయును. సింధు, హజారా,
నెపాళు, కోహారు, బస్మి, డేరా ఇస్మాయిఖాను మండల
ములను పంజాబులో కలుపవలసియున్నది. వాయవ్యసరిహద్దుల
వాద్యనకను యీవై మండలముల కట్టి సంబంధమును ఉండ
గూడదు. ఈ తీరిన పంజాబు రాష్ట్ర మంతయు
నాగరికతాభివృద్ధి, సరిహద్దు సమస్యలు దొరతనమువారిని
చీకాకుపరుపుచి, త్రాలు, భిక్షు, హునిజు, వాగిరు మున్నగు
వాటితోడ పంజాబు దొరతనమునా కట్టి జోక్యము నుండ
నేరదు. ఈ ప్రదేశములయందలి రాజకీయములను కాశీరపు
ఏజెంటుగాని, పరిసరముననున్న యే ఏజెంట్లైనగానికాదుకొనును.
(8) ప్రస్తుతపు ఢిల్లీ రాష్ట్రమును రాజప్రతినిధి రాష్ట్ర
మొనర్పవలసి యున్నది. యమునానదికి తూర్పున మిగిలె
డిరిజనులలోని 5 మండలములను, పశ్చిమున 5 మండలమును
ఢిల్లీకేరేవన నది యొక రాష్ట్రమగును. రాజప్రతినిధి కార్యాల
యము, క్రింది యుద్వోగులు మున్నగువిషయముల వ్యయముగు
ధన మంతయు నీ రాష్ట్రమే భరింపవలసియున్నది. ఇతర రాష్ట్ర
ములనుండి స్వరాష్ట్రవ్యయములకై రాజప్రతినిధి యొక కాశీన
నాశింపక తన రాష్ట్రము తక్కిన రాష్ట్రముల కాదర్శప్రాయ
మై యుండునట్లు పాలింపవలయును.

చీఫ్ కమిషనరులు.

ఈశాన్య సరిహద్దు యిదివరలో నె నూచింప బడినది
నాగశింధాపూరు, ఖమ్మోరు, మిస్మోరు, నామిరు, కాచిరులు
మున్నగునా కిసరిహద్దు రాష్ట్రపు ప్రజలు కమిషనరు (వార్డె
ను (సంగ్రహము) అను పదము యుక్తముగనుండు) ఆరిని
యుద్వోగులను సహితమై చీనారాష్ట్రములను గరివెట్టు
చుండవలయును. హజారా మున్నగు 5 మండలములు పంజా
బు రాష్ట్రమున చేర్చుటచే వాయవ్య సరిహద్దు వార్డెను
కెట్టా నగరమును తన ముఖ్యస్థానమున నొనర్చుకొన వలయు
ను. ఆఫ్ఘనిస్తానమునకు హిందూదేశమునకు నడుమను
విత్తాలు, గిల్గిటుల వరుగును. ఇతడు చేసే స్థానములు నేర్ప
రచుకొనవలయును. ఈతడును, ఉత్తరున ముందు రాజకీయ
యుద్వోగీయులను సరిహద్దునకు సంబంధించిన నూతనసమస్య
ల నెరిగియుండుట యత్యవశ్యకము.

అండమానుచీవుల వార్డెను ఆఫ్ఘిషముల పాలించుటయే
గాక, బంగాళాభాగము నంతయు కాపు కాము చుండవల
యును. బర్మానుండి చెన్నపురివరకును, కాచామునా త్రాసింహ
ళములయొక్కయు తీరముల నితడు భద్రముగా గాపాడవలసి
యుండను.

రాజకీయ విభాగములు.

హిందూదేశమునంతయు నాలుగైదు రాజకీయ విభాగ
ములక్రింద నేర్పరిచి యొకొక్క భాగమున కొక్కొక్క యుద్వోగి
నేర్పాటుచేసినయెడల, భవవ్యయము తగ్గవలదు. ఈ యుద్వోగి
తనయధింపవలెను స్వదేశసంస్థానముల నన్నిటి గ్రమ్మరి
ఇండియా దొరతనమునానికి రిసోర్సు నంపుచుండు. ఇత్రీలకు
నిజమగు స్వాతంత్ర్యము నొసగి, రాకపోకలు, ఉత్తరప్రత్యుత్త
రములకీర్తికాలమున జనగుమౌనుగాన స్వదేశసంస్థాన
ములనుండు చె నీ డెంట్ల నేర్పరు ప నగర్జముండను.
సంస్థానాధీశులే ఆంగ్లరాజ్యపాలకులై ప్రవర్తించు తుహూహుల
పడినచో నిట్టి రెసిడెంట్లు చేరు చునవలెను. రాజప్రతినిధి
యుద్వోగిగవర్నరున చాలకాలము సర్వోగల వారలకీ రాష్ట్ర
విభాగము పూచీ ఒప్పగింపవలెను. రాజప్రతినిధికి స్వదేశ
సంస్థానములగుర్చి యావత్తుసమాచారమును వీరు రెసిడెంట్ల
నిజేయింతురు.

వర్తమానపు మధ్యరాష్ట్రములు కలవుల కురికిట్టయు
సంతాపకరమగు చారిత్రములను వెలుకొందుచున్నది. కనుక
నీ రాష్ట్రములను చుట్టుప్రక్కలను రాష్ట్రములకు పంచుట
ఆర్థికవిషయములయందే గాక పరిపాలనాసంబంధమున గూడ
యోగ్యమై యున్నది.

ఇండియా దొరతనమున గూడ కొంతవరకు సంస్క
రింపవలసి యున్నది. ఈ నూతన విధానము ప్రకారము దొర
తనమునాను తమ రాష్ట్రమునుండి వచ్చు ధనముతోడనే తమ
వ్యయములను సరిపెట్టుకొనవలయును. కనుక వర్తమానమున
ప్రబలియున్న దుర్వ్యయము తొలగవలెను.

వైవిధ్యానమున రెండుభాగాలు లున్నవి. పరిపాలనాకా
ర్యముల కగుర్యములు తేగ్గుటయే గాక స్థానికపరిపాలనాస్వా
తంత్ర్య చర్యకయగును. జాతి, భాషానుల ననుసరించి రాష్ట్ర
ము లేర్పాటుగలను. బావికాలమున ఇండియాసంయుక్త రాష్ట్ర
ముల నేర్పరచుట కీవిధానము ముఖ్యస్థానమై, బాధ్యుగు
పరిపాలనమును నెలకొల్పు మూలాధారమై యున్నది. (ఈస్టు
అండు వెస్టు)

సామాజ్యసంక్రమణ ప్రతినిధులు.

ఈ సంక్రమణము వారి సమావేశమునకు హిందూదేశమునుండి వెళ్లిన ప్రతినిధులకు
నవంబరు 7 వ తేదీన సంస్థానాధిపతు లాతిధ్యము నొసంగినదగు
ఆ సభకు రాజప్రతినిధిగా రధ్యక్షత వహించెదరు.

మదరాసు కార్యరేషన్

వ కటనము

925

1904 సం॥ III వ మద్రాసు సిటి మ్యునిసి
పలు ఆక్టు 240 వ సెక్షను ప్రకారము తెలియజే
యునదేమన- బాగ్లిపునులోనున్న మురుగు కాలవ
లపనులు నిమిత్తము పెద్దనాయకువీధిలోను, ముని
యప్పమొదలి, సభాపతిమొదలి వీధులమధ్యను
18 వ తేదీ గురువారము నుండి తిరుగ తెలియ
వరుచువరకు బండ్లు రాకపోకలకు విలులేకుండగ
తాత్కాలికముగ ఆపు జేయడమైనది.

మునిసిపలు ఆఫీసు, సెషన్లు } జే. సి. మొగోని
కుర్చు డిపార్టుమెంటు } వెసిడెంటు,
మదరాసు, 17-10-17 }
మదరాసు కార్యరేషన్.

స్థానిక వార్తలు

కొత్తవకీలు:—ఆర్

చెన్నపురి హైకోర్టువకీలుగా నా మోదించి

స్వేచ్ఛలు పెట్టువరకు:—ఈ నెల 29 వ తేదీ సోమవారము మొదలు స్వేచ్ఛలు పెట్టు వరకులు జరుపబడు నని ప్రకటించబడినది.

అవరుడే ఉత్సవము:—దేశ తేదీని ఆధారము వ్రాసిన జరుపబడు గాన ఆనాడు నెలపు దినము గా ప్రకటించబడినది.

అన్నదానసమాజము:—ఈనెల 21వ తేదీ ఆది వారమునాడు వైరాగి మతము కోవెల వీధిలోని చినరాజు నాయుడుగారు 100 మందికి అన్నదానము చేసెదరు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—నేడు సాయంకాలము 6 గంటలకు కామస్వేచ్ఛలను ప్రహసనము ప్రదర్శించబడును. ప్రవేశము దశరా టిక్కెటు కొనినసభ్యులకు మాత్రమే.

కాతలికుఁ డెందువత్రుక:—య. 500లు. ధరావతు కట్టవలెనని నిన్నున ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు పత్రి కాసంపాదకుడగు. డి. కుశంబైగారి కాజ్ఞాపించిరి. ధరావతు కట్టబడెను. పత్రిక ముందువారమున మరల వెలువడును.

ముత్యాలపేట హైస్కూలు:—నేడు సాయం కాలము 4-30 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ ఎన్. కృష్ణశాస్త్రిగారు గరుడగర్వధంకమును గూర్చి కాలక్షేప మొనరించెదరు. శేపు బ్రహ్మశ్రీ జే. మృత్యుంజయఅయ్యగారు కుచేలోపాఖ్యాన మును గూర్చి కాలక్షేపము గావించెదరు.

తిరువళ్ళిక్కేణి యువన్యాసము:—నేడు సాయం కాలము గం. 6-15 ని. తిరువళ్ళిక్కేణి కెల్లటూ హాలు లో గొ. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారి ఆధ్వర్యమున జరుగు సభలో కే. వి. శేషయ్యగారు దారిద్ర్యమును గూర్చి యువన్యా సించెదరు.

దొంగతనము:—జో ఆను కుర్రవాడు కొంటలో సెకరి కాకివద్దలను రెండింటిని హరించెనని కేసు చేయబడెను. ఆ కుర్రవాడు తన సత్వరగ్రహమును గూర్చిన పత్రములను చాల చూపెను గాని మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి 3 నెలలు కఠిన శిక్ష విధించిరి.

తిరువళ్ళిక్కేణి శ్రీల సభ:—నేడు సాయంకా లము 5 గంటలకు శ్రీ ప్రాథమికస్థానివారి ఆలయమున కేసుటనున్న గౌతమాశ్రమమున శ్రీల సభ జరుగును. ఆపుడు గాంధీగారి విధానమున సంతకములను చేయించుటను గూర్చి శిరకామమ్మగారును భాగీరథమ్మగారును ముచ్చటించెదరు.

పోలీసు కోర్టులో దొంగతనము:—ఈ నెల 12 వ తేదీన షగలు 10 గంటలకు ఎగ్జూరు పోలీసు కోర్టులో 6 ఇనుప ముక్కలను మునిస్ట్రామి మురుగేశను అను వారు దొంగ లించిరిని చేయబడిన కేసులో మొదటివానివలన 6 నెలలకు జామీను వ్రాపుకొని వదలిరి. రెండవ వాని కిదివరకు 2 సాయ లు శిక్ష విధించిన వానికి 9 నెలలు కఠిన శిక్ష విధించిరి.

వస్తువిక్రయము:—పూసపల్లి రోడ్డులో వై. డబ్ల్యూ. సి. ఏ. మందిరమున మొట్టమొదట ప్రభుగారి ఆధ్వర్యము క్రింద ఈనెల 25-వతేదీన సాయంకాలము 4 గంటలకు వస్తు విక్రయము జరుగగలదు. ఏప్రిలు నెలనుండియు ఏర్పాటులు జరు గుచున్నవి. కాడ్వా, పర్లు, గైల్స్, మాట్ల, ఆప్సాసామి, హార్మస్, హాలు, సతులు విక్రయించెదరు. చాల వస్తువులు వచ్చియున్నవి.

దక్షిణ యిండియా ఉపాధ్యాయుల సంఘ ము:—ఈ సంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము నేడు (18-10-17) సాయంకాలము 6 గంటలకు తిరువళ్ళిక్కేణి హిందూ స్కూలులో తిరువేంద్రము ను సారాజువారి కళాశాలయం

దుపాధ్యాయులగు రావుబహదరు కే. పి. రంగస్వామయ్యం గారు ప్రస్తుతమును మనవిశ్వవిద్యాలయములనుగురించి యువన్యాసించెదరు. గొ. న్యా. అబ్దురహీం గారధ్వర్యత వహించెదరు.

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము:—గత పక్షమున జరిగిన అన్నదానము— మూతాగం రంగయ్యపెట్టి గారు 300 మందికి అన్నదానముచేసి కొందరికి వస్త్రములను గూడ నిచ్చిరి. ఎం. జగన్నాథమొదలగువారు 140మందికిని టి. బి. ముత్తుస్వామిపెట్టి, కొలత్తూరు అప్పారావుపెట్టి, లక్ష్మీగురు కృష్ణయ్యపెట్టి, జలూంచుడు ఎం. కాంతారావునాయుడుగారును, శ్రీకృష్ణ యశోదానంద సభవారును చెరి 100 మందికిని ఎస్. నమ్మాళ్వారుపెట్టి, వి. రాజమన్నురుపిళ్ళ, కుకలు జముకు అమీరా కుజములుగారును, రగములు దా దాకంపెనీవారును ఎల్. జి. పురుషోత్తం మొదలగువారు ను చెరి 50 మందికిని అన్నదానము చేసిరి.

చెన్నపురి రాంధ్రసభ:—విద్యాభ్యాస పక్షమున సభాభవనమును కడచిన యాదివారమునాడును సోమవారము నాడును జరిగిన యాంధ్ర కృత్రి పరీక్షలలో, ఆదివారము సాయంకాలము 5. నందలి కళాశాల విద్యార్థులు పరీక్షించబడిరి. కే. ప్రకాశ కళాశాల పచ్చప్ప కళాశాల వెట్టి కళాశాల మూడు కళాశాలల యధికారులును పోటీ పరీక్షల నిమిత్తము ప్రతినీధి విద్యార్థులను పంపిరి. ఏంకో ఒక్క రాధాజని కళాశాలనుండి మాత్రము ప్రతినిధులు పంప బడలేదు. శ్రీ వేదము వేంకటరావురాష్ట్ర కే. రాఘవయ్య నాయుడు షేక్ మాలా సాహేబు గారు పరీక్షకపదవు లలంకరించిరి. ఆనాటి పరీక్షలో పచ్చప్ప కళాశాల విద్యార్థులు బి. జోగప్పగారు ప్రథమ బహుమానమునకును కే. రామరావుగారు ద్వితీయ బహుమానమునకును అర్హులుగా తీర్మానింపబడిరి మహానాడు సాయంకాలము ఉన్నతపాఠ శాలల విద్యార్థులు పరీక్షించబడిరి. పరమవాకములోని, కలు వల, రామానుజము శ్రేష్ఠిగారి యున్నతపాఠశాల మున్నగు నే యొకరెంటి నుండియోతప్ప, మద్రాసునందలి యన్ని యున్నత పాఠశాలలనుండియు పరీక్షార్థులు ప్రతినీధివిద్యార్థులు పంప బడిరి. ఆనాడు శ్రీ కాళీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు వల్లిసరసింహరావు నాయుడు బొరిష్టరు ఉన్నతలక్ష్మీనారాయణపంతులు గారు పరీక్షకపదవుల నలంకరించిరి. నాటి పరీక్షలోకూడ పచ్చప్ప కళాశాలకు సంబంధించిన యున్నత పాఠశాల విద్యార్థులు వడ్డమన్నటి వేంకటనారాయణ గారు ప్రథమ బహుమానమునకును కే. కృష్ణస్వామిగారు ద్వితీయ బహుమానమునకును అర్హులుగా తీర్మానింపబడిరి. ఈ నా లుగు బహుమానములను తెలుగుభుక్తముల రూపమున నందును; విజయదశమినాడ దొంగలమును.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

స్ట్రీప్లంబా కేసు:—హోస్పేటలో సెక్సలమున తా మేగాని ఇతరులు స్ట్రీప్లంబాను వేయరాదని ఉత్తరవీయ కలెనరి కొందరు మహమ్మదీయులు దరఖాస్తుచేసిరి. కోర్టు లొక్కరము తమకట్టి హక్కుగలదని మరికొందరు మహమ్మదీయులు అర్జీ పెట్టిరి. మొదటి అర్జీకొట్టివేయబడెను. వారు అపీలుచేసిరి. అపీలులో హైకోర్టువారు కూడా కొట్టివేసిరి.

మాత్య కేసులో శిక్ష నుత్సర్గించుట:—కడపజిల్లాలో గంగినీ తనవాడు గౌరా రామయ్యనుచంపి వానిభార్య అక్క ముక్కగూడ చంపబోయినందుకు వానికి జిల్లాజడ్జిగారు సరణి శిక్షను విధించిరి. ముద్దాయి అపీలుచేయగా అతడు 23 ఏండ్ల యువకుడని కనికరించి హైకోర్టువారు ఉరిశిక్షను యావస్థి పాఠతర వాసశిక్షక్రింద మార్చిరి.

వైసికిలు దొంగతనము:—సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు అను 17 ఏండ్ల యువకుడు ఈ నెల 13 వ తేదీన ఒక వైసికియను పరచేవీధిలో నొక మార్వాడీకి చాల కొద్ది మొత్తమునకు విక్రయించు చుండెను. ఆబండి ను 60 లు నెల గలిగియుండె ను. ఆపుడు దానినిచూచి కనిపెట్టు అరెస్టుపట్టుకొని కేసుచేసి విచారణగా ఆబండి లెంబుపెట్టి వీధిలోని రామస్వామయ్యగారిదని తేలినది. ముద్దాయికి 6 కొరడాదెబ్బలు శిక్ష విధింప బడెను.

పూనా సేవా సదనము.

ఈ సదనమువారి సహాయమున ఈనెల 16-వ తేదీ సాయంత్రమున పూనా షెరుసనను కళాశాలా మందిరమున వెల్లిండ్లను ప్రభువుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది. ప్రభువుగారు బహుమతుల సేసంగిరి. కాంగ్రే రాజుగారును రాణిగారును భార్యరాజుగారును డాక్టరు సర్, రామకృష్ణభండార్కరు, గొ. శ్రీనివాసశాస్త్రి పరంజపి, పటేలు, కామటి, ఉపా సన, సతే, కార్మికేలుగారు మున్నగువారు పలువురు భార తీయ పాశ్చాత్యప్రముఖులశ్రీలును పురుషులును సభనలక రించిరి. వెల్లిండ్లను ప్రభుదంపతులకు సదన కార్యనిర్వాహ కులు సర్ రా మ కృష్ణ పుర స్కృతు లై స్వాగత మొసగిరి. కొంతసేపు సంభాషణలు ఏకపాత్రప్రదర్శనములు. గానము మున్నగువి జరిగినవి. వెల్లిండ్లనుప్రభువుగారు గౌరవపో వకులుగానుండ నంగీకరించిన కార్యదర్శి దేవదాసుగారు నుడి విరి. కాంగ్రేరాణి సాహెబుగారు 5000 ను వాగ్దానము చే యుటచే పరిపూర్తికి రు 2000లనొసంగి పోవకులైరి. మరి పలు వురు విరాళములను వార్షిక మాసచందాల నొసంగిరి. 8 ఏండ్ల క్రితము 20 మంది శ్రీలు మాత్రమే 2 తరగతులలో నుండిరి. ఇపుడు 7 శాఖలును 37 తరగతులును గలవు. 550 మంది విద్యా ర్థులున్నారు. శ్రీలకు ఉపప్రసవ చికిత్స వైద్యము మున్నగు వానిని నేర్పుటకు ఏర్పాటులు గలవు. రెండు భాజన గృహములు గలవు. విద్య ఉచితము గ నేర్పబడును. 1910 లో వ్యయము 1200 ఇపుడు 27000. ఇట్లు కార్య దర్శి వివరించిన పిమ్మట కాంగ్రేరాజుగారును, వైకెట్ల గొ. కవరంబునుగారును ఖాను బహదూరు డాక్టరు బహుచాగారు నుపన్యసించిరి. పిమ్మట ప్రభువుగారు సదన కార్య నిర్వాహ కుల నందరిని ప్రశంసించిరి. పిమ్మట ప్రభువుగారు బహుమతుల నొసంగిరి. గొ. పరంజపిగారును రనేశ సతీగారును ప్రభుదంప తులకు వందనములను తెలిపిరి. మైసూరు యువరాజుగారిది వరకు మూడువర్సముల నుండి ప్రతిఏటను రు 500 లు విరాళ మిచ్చుచుండిరి. మరియొక వత్సరముగూడ నిచ్చెదమని దేవ ధారుగారికి తంజినంపిరి.

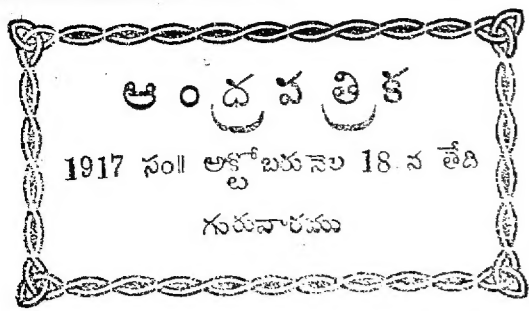
గజధానికళాశాల.

ఎల్. హంటరుగారి చిత్రచర్య. పరిపాలనము వలన కలుగులాభములు:—“దక్షిణాఫ్రి కాలోని భారతీయులస్థితి” అనువిషయములను గూర్చి వ్యాస ములను వ్రాయవలెనని ముక్కుహంటరుగారు ఏర్పరచగా బి. పి. జూనియరు విద్యార్థి తనకుతోచినభావములను కొన్ని టిని వ్రాసెనట. వానిని చూడగ ముక్కు హంటరుగారికి ఆ గ్రహము కలిగినదట. తానువ్రాసిన విషయములకు న్యాయం దియూ బాంజే క్రానికలు పత్రికలును కీర్తిశేఖరుల రామేశ చంద్ర దత్తుగారి గ్రంథములును ఆధారములని త్త మా పణ పత్రమును వ్రాయువన్న అతనిని పాఠశాల నుండి తరి మెదమని హంటరుగారు బెదరించెరట అందులకు ప్రిన్సిపలుగారు గూడ హంటరుగారికి బాసట యైరట ఆత్మమా పణము గూడ చాలక ఆ పిల్లవాని కియ్యబడిన విద్యార్థి వేత నమును రద్దుపరచెరట, ఈ విద్యార్థి ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షల ఘనముగ కృతార్థుడగుటచే విద్యార్థి వేతన మియ్యబడినదనియు ముక్కుహంటరుగారి కుండును అటెండెన్సు సర్టిఫికేటు నియ్య మని గూడ చెప్పటకు వెనుదీయువారు కావనియు నొకరు న్యాయవిద్యాపత్రికకు వ్రాసిరి.

నిర్బంధ విమోచన దినోత్సవము గుంటూరు.

నిన్నను ఆనిలి నెంటుమ్మ అరండేలు వాడియాగార్ల నిర్బంధ విమోచనదినముగుటచే గుంటూరు పౌరులు సార్వజని కసభను గావించిరి. నేలివాసులంతరావు బి. పి. బి. ఎల్; గారధ్వర్యత వహించిరి. మహమ్మదాలీ సోదరులను వదలవ లెను. రాజకీయ నేరస్తుల నందరిని త్తమింపవలెను. చక్రవర్తి గారు కల్పించుకొన ప్రార్థించవలెను. లాలా లజపతిరాయి అరవింద ఘోషగార్ల ఆగమనమున కభ్యంతరములను తొల గించవలెను. 559 వ జివో ఆనుచితము. దానిని వెంటనేరద్దు పరుపవలెను. అని దొరతనమువారిని కోరుటకు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానింపబడెను.

16-వ తేదీన జరిగిన ఘోషమురాలు సభయందు రాష్ట్రీ యవాసులు గవర్నరుగారిని దర్శించి 559-వ జీవోను రద్దు పరుపగోరవలెనని తీర్మానింపబడినది. గొ. రామానుజాచార గారి మాదనమంగీకరింపబడినది. గంధీగారి విధానమునకు సంత కములను చేయించుటకు వెంటనే ఏర్పాటులను జేరవలెకు తీర్మానింపబడినదని గుంటూరు ఘోషమురాలు లీగుసహాయ కార్యదర్శి ఎస్. వి. సుబ్బరావుగారు నేడు తంజివార్ల నంపిరి.

ప్రత్యేక కర్నాటరాష్ట్రము

ఆంధ్రోద్యమము విజయవాడలో ప్రత్యేకాంధ్రసభ జరిపి, సంచలనము జూపినది మొదలు అన్యరాష్ట్రీయులదృష్టినిక్రమక్రమముగ నాకర్షించుచుండుట సుభసూచకము. ఏ యుద్యమమయినను ధర్మమార్గముల విహితక, సత్యమునే క్రకటించుచుండినచో, విజయము గాంచక తప్పదు. ఉద్యమమందలి న్యాయమునకు దోడు, యుద్యమాభిలాషుల కృషిగూడ జరుగవలయును. అట్టి కృషి నీ తరుణమున శక్తివంతమైన తేకుండ గావించగలిగితమేని, యభిప్రస్థి బహుగలమని విశ్వసించవచ్చును. ఆంధ్రులు ప్రత్యేకాంధ్రమహాసభ జరిపి మాంటాగూగారికి విజ్ఞాపన యంపుటకు తీర్మానించుట, కన్నడలో సూతనాశయముల గలిగించుచున్నది. కన్నడలు తమ ప్రస్తుతస్థితి బహింశించుచున్నారు. ఆగ్నేపర్వత గావించుచున్నారు. ఈ తరుణము బోగొట్టుకొనక, ప్రత్యేక రాష్ట్రమును నిర్మించవలయునని, మాంటాగూగారిని గోర నుద్దేశించుచున్నారు. ఇటులనే యోధులును, సింధురాష్ట్రీయులును, మహారాష్ట్రీయులు మొదలగు వారు ప్రత్యేకరాష్ట్రముల కొర కాందోళనము సలిపి, మాంటాగూగారికి తమ వాంఛల నివేదించి రేసి, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రసమస్య ద్వారలో బరిష్కరింపబడును. ఈ సమయమున ప్రత్యేకరాష్ట్రముల గోరుడని, యితర సాంఘికల ప్రోత్సహించు భార మాండ్రనాయకులపై నిలిచియున్నది. ఇక్కార్యముచే రాష్ట్రసమస్యను అఖిలభారత సమస్యగ మార్చుటకు వీలగును. మాంటాగూగారి కిట్టి యభిప్రాయమును వ్యక్తపరిచి-పరిష్కరింపబడు మార్గమును జూపించును.

అక్టోబరు పదునారవ తేది "బొంబాయి క్రాని కలు" పత్రికలో యొక విలేఖరి కర్నాటకు ప్రత్యేకరాష్ట్ర మవసరమని దీర్ఘవ్యాసము వ్రాసెను. వారు చూపిన కారణములు ఆంధ్రోద్యమ మారంభమున ఆంధ్రులు చూపినవే యయినను వాటిని తిరిగి మునగము జేయుటచే, ఆంధ్రోద్యమ సూత్రములు రాజకీయాభివృద్ధి కెటుల తోడ్పడుచున్నవో తెలిసికొనగలము. ఇందుచే ఆంధ్రులు తమ వైనిలిచియున్న భారము నిర్వహించుట కుత్సాహ పూరితులు నావచ్చును. వీరివాదసారాంశము బొంబాయిలో చెప్పుచు. ఆంధ్రులు మూడునాలుగువత్సరములనుండియు ప్రత్యేకరాష్ట్ర మవసరమని ఆందోళనము జరుపుచున్నారు. హిందూ దేశమును భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములుగ విభజింపవలయునని మాంటాగూగారికి విజ్ఞాపనమంద పట్టించిరి. ఈసమస్య కన్నడభాష మాటలాడువారి సమస్యగూడ యై యున్నది. ఏలవనగ, ఆంధ్రుల స్థితికన్న, కన్నడుల స్థితి యెక్కువ ఘోరముగ నున్నది. ఆంధ్రులవలె కన్నడులు బలవంతులతో గలసి యుండుటయే గాక, కన్నడు లందరయినను యొక రాష్ట్రములో నివసించుట లేదు. ఆంధ్రులందరు మద్రాసు రాజధానిలో నివసించి యున్నారు. కర్నాటలు గొందరు మైసూరు మొదలగు స్వదేశ రాష్ట్రముల యందున్నారు. బ్రిటిషుపరగణాలలో గూడ, గొందరు బొంబాయి రాజధానిలోను, మరి గొందరు

మదరాసు రాజధానిలోను వాసము జేయుచున్నారు. అందుచే కర్నాటల యొకమత్యము విచ్ఛిన్నమై, వారి యభివృద్ధి కంతరాయము గలుగుచున్నది. వారిభాష యే రాష్ట్రమందును తగిన యుత్తేజము గాంచక, హిందవతయందున్నది. ఇట్టి స్థితిని చక్క-బరచుటకు కర్నాటల నందర నొక రాష్ట్రమునజేర్చు నీ విలేఖరి వాంఛించుచున్నాడు. భారతవర్షమున ఏకజాతీయత ప్రబలుట యసంభవమని యెపుడు గ్రహించితిమో, అపుడే ప్రత్యేక భాషాసాంప్రదాయములు గల జాతులు తమ ప్రతిభకు దగినటుల యభివృద్ధి జెందుట వాంఛనియమని గ్రహించగలము. ఇందుకొరకై భాషల ననుసరించి రాష్ట్రవిభజన మవసరమగు చున్నది. ఇందును గూర్చి యీ విలేఖరి యిటుల వ్రాసెను. "భారతజాతీయ పరిణామమందు, మన రాజకీయాద్యము అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్ర విధానము బోలు విధానమని యంగీకరింపబడినది. ఈ రాష్ట్రములు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించు ప్రత్యేక భాగములుగ నుండవలయును. ఈ విధానము, దేశమును భాషల ననుసరించి రాష్ట్రములుగ విభజించిన గాని సాధ్యము గాదు. ఏలవన, భిన్నత్వము గలిగిన జనుల నందరను సులభముగ విడదీసి ప్రత్యేకించ గలిగినది, భాష యొక్కటియే యని తేటపడగలదు." భాషాప్రయుక్త విభాగసూత్రము హార్డింజి ప్రభువుగారి చేతను, మాంటాగూగారి చేతను యంగీకరింపబడినది. మాంటాగూగారి యుపన్యాసమున సూతనరాష్ట్ర నిర్మాణము గూడ సూచించబడినది. ఈ సూత్రము నవీనరాజకీయతత్వజ్ఞు లెల్లరచే నంగీకరింప బడినది. ఇట్టి రాష్ట్ర నిర్మాణముచే గలుగు లాభముల నీ విలేఖరి యిటుల వ్యక్తీకరించెను. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములందు జనుల యభివృద్ధి నిరాటంకముగ జరుగ గలదు. ప్రజలు తమ శక్తి సామర్థ్యముల నుపయోగించుట కేక్కుడు యవకాశము గలుగును. వారి కరిపాలనాసామర్థ్యము నకు క్రమశిక్ష యొసగుటకు వీలేర్పడును. రాజధానికట్టణము దేశమధ్యమందుండుటచే, విద్యా, వాణిజ్యములు సత్వరాభివృద్ధి గాంచును.

కన్నడుల ప్రస్తుతస్థితి యెటులనున్నది? వారి యూరు పేరు దేశములో నామమాత్రావశిష్టము లయినవి. వారి సారస్వతము అలక్ష్యము గావించబడుచున్నది. వారి ప్రాముఖ్యత దేశభృద్ధయకర విషయములలో గాన్పించుటలేదు. వారి ప్రాచీన చరిత్రమరుగయినది. ప్రస్తుతస్థితి నిరుత్సాహకరము గనున్నది. బొంబాయి రాజధానిలో లింగాయతులు మాత్రము తమ కన్నడవ్యక్తిత్వము గనుబుచ్చుచున్నారు! వారిపుడు ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము కొరకై పోరాడుచున్నారు. కాని వీరు కన్నడుల సంయోగము కొరకు పాటుబడినచో, సాదర ప్రజలకు మహిమకారము గావించగలుగురు రనియు వీరికి కర్నాటభూమిమందు విశేషమగు పలుకుబడి గలదనియు, ఈ విలేఖరి దెలుపుచున్నాడు. కన్నడ రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు మూడు అభ్యంతరములు చెప్పుబడుచున్నవి. కర్నాటలందరు నిట్టి రాష్ట్రమును వాంఛించుటలేదనునది మొదటి యభ్యంతరము. కర్నాట ప్రజలు నివసించు భూభాగము ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నిర్మింపబడుటకు దగిన విస్తీర్ణము గలిగియుండలేదనునది రెండవ యభ్యంతరము. మూడవ యభ్యంతరము, భాషాప్రయుక్త విభాగముచే, ప్రభుత్వమువారికి వ్యయ మెక్కుడుగ నుండును గాన, యది సుసాధ్యము గానేరదనునది. ఈ యభ్యంతరముల కీ విలేఖరి ప్రత్యుత్తర మొసగెను. ప్రజల కీ సూత్రము దెలిపి, యిందలి లాభముల దృక్పదర్పనము గావించి

నచో, రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు ప్రజలంగీకారము దెలిపెదరు. అందుచే మొదటి యభ్యంతరమునకు విలువలేదు. ఇక రెండవ యభ్యంతరము గొంత విమర్శింప దగినది. బ్రిటిషు హిందూదేశమున కన్నడరాష్ట్రము, 29,015 మైళ్ల విస్తీర్ణము గలిగి యున్నది. జనసంఖ్య 60,00,000. గుజరాతీవారును, సింధీవారును యీ జనసంఖ్యలో సగము మాత్రమే యున్నను, ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వ మాసించుచున్నారు. కీర్తిశేషులగు ఘోకలేగారు సింధుదేశీయులకు ప్రత్యేకరాష్ట్ర మొసగ, తన విధానమున సూచించియుండిరి. దేశీయ శ్లోకజనసభ వారు సింధురాష్ట్రమును ప్రత్యేక విభాగముగ నిటీవలనే అంగీకరించియుండిరి. ఇంతియగాక కన్నడ రాష్ట్రము విస్తీర్ణతయందు బెల్జియము రాష్ట్రమునకన్న 2 1/2 రెట్లు పెద్దదిగ నున్నది. జనసంఖ్యలో బెల్జియముతో దులదూగుచున్నది. అందుచే, ప్రత్యేక రాష్ట్రమున కిది చాల దను సభ్యంతరము నిలువనేరదు. ఇక వ్యయమువిషయమై యాలోచించదగిన వారు ప్రజలు గారు. తమ కెడ్డి యవసరమో దానింగూర్చి ప్రభుత్వమునకు నివేదించుట, ప్రజల విధ్యుక్తము. ప్రజల కవసరమయిన విషయములో, వ్యయమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారు వెరగొంద గూడదు. అందుచే, నీ సూత్రమును ప్రభుత్వమువారికి దెలిపి కన్నడుల సంయోగముకొరకు కృషి సలుపుట కీ విలేఖరి హెచ్చరించుచున్నాడు. ఏ కారణముచే నయినను ప్రత్యేక కర్నాటరాష్ట్ర మసంభవమని తలచినయెడల, బొంబాయి రాజధానిలోని కన్నడులు నివసించుటకు ప్రత్యేక భాగమును నిర్మించుటయైన యవసరమని యీ విలేఖరి యభిప్రాయము. ఇందుకై, బొంబాయి రాజధానిలోని నాలుగు కన్నడజిల్లా లకు, చెన్న రాజధానియందలి దక్షిణ కనడాజిల్లాయను, బళ్లారి అనంతపురమందలి కన్నడుల భాగములను గలుపుట యవసరమని వీరు దెలుపుచున్నారు. కాని యీ యేర్పాటు ననుసరించి, చెన్న రాజధానిలోని కర్నాటలు బొంబాయి రాజధానిలోనికి వచ్చుటకు సమ్మతించెదరాయని వీరు శంకించుచున్నారు. ఏది ఎటులున్నను, మాంటాగూగారి దేశమున కేతెంచులోకుల, యీ సమస్య గూర్చి యాందోళనము జరిపి, ప్రత్యేక కర్నాటకసభ జరుపుట ముఖ్యవసరమనియు, నిందుకు కలుకుబడిగల లింగాయతులు పూనుకొనవలయు ననియు, యీ విలేఖరి ప్రోత్సహించుచున్నాడు. ఈ విషయములో బీజపురపుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ శ్రద్ధవహించుచున్నదట. ఇతర కాంగ్రెసు సంఘములతో నీసంఘము వారిందుగూర్చి సంప్రతించెదరట. "మాంటాగూగారి దేశమునందుండు సమయమున, నొక విధానము దయారుజేసి, వారి కీ విషయమై నివేదించగలిగితమేని, మనము నిశ్చయముగ అదృష్టవంతుల"మని యీ విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు. ప్రత్యేక కన్నడ మహాసభ జయప్రదముగ జరుగుగాక యని గోరుచున్నారము.

భారతీయులందరితో, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగముగూర్చి సూతనసంచలనముగలుగుట కన్న ఆంధ్రులు వాంఛింపదగిన విషయము వేరెద్దియులేదు. అప్రయత్నముగ వివిధరాష్ట్రీయులలో నిట్టి సంచలనము జనించుట, ఆంధ్రుల వాంఛలు సఫలీకృతమగుటకు దోడ్పడగలదు. ఈ తరుణమున ఆంధ్రులు తమ ప్రత్యేక విజ్ఞాపనమును మాంటాగూగారికి బంపుటతో దృష్టిజెందిన లాభములేదు. ఇట్టి కోరికగల యన్యరాష్ట్రీయులను ప్రోత్సహించి, వారు గూడ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రసమస్య గూర్చి మాంటాగూగారికి నివేదించుటలు, ప్రయత్నముల గావించవలయును. కాంగ్రెసు సంఘ

విజ్ఞాపనమందు భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్ర సమస్య గూడ జేరునటుల జూడవలయును. కాల మనుకూలముగ నున్నది. పురుషప్రయత్న మం దెట్టి లోప మీ సమయమున గావింప గూడదు. ఇట్టి యవ కాళము దిగిలభింపదని చెలిసికొని, ఆంధ్రనాయకులు సమయమునకు దగిన విజ్ఞాపనము జూపెదరా?

తైముర్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక: యూరపియనుసంఘము

మదరాసు మెయిలుపత్రిక తన యభిప్రాయమును యూరపియనులందరును ఆమోదించుచున్నారని ప్రకల్పముల బలికినది. కాని యొకరొకరే ఈ వాక్యములు సత్యములుగావని జూపుచున్నారు. మద్రాసు తైముర్ పత్రిక ఈ పనికి మున్నందు ప్రారంభించెను. బొంబాయి యూరపియను సంఘము వారు గూడ మెయిలుపత్రిక చూపిన తీవ్రభావముల సంగీకరింప రని, వారి సభాకార్యక్రమము జూచిన వారికి విశదపడగలదు. పదునారవ తేది తైముర్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికలో, ప్రస్తుత పరిస్థితుల గూర్చి సహేతుకమగు ప్రధానవ్యాసము వ్రాయబడినది. కలకత్తాలోని యూరపియను సంఘము వారు, హిందూ దేశమున కీ తరుణమున, ప్రభుత్వ కార్యదర్శి రాకూడదనియు, రాజకీయ సంస్కరణముల గూర్చి విచారించ గూడదనియు, దీర్ఘానించి యున్నారు. ఛేంబర్లనుగారే కార్యదర్శి పదవియందుండినచో, ఇట్టి యభ్యంతరముల నీ సంఘము వారు వెలిబుచ్చెదరా అని, తైముర్ పత్రిక ప్రశ్నింపుచున్నది. సంగ్రామకార్యముల కడ్డుదగులు నేమో అను కారణముచే యూరపియను సంఘమువారు కార్యదర్శి రాక కాజేపించుటలేదు. నిజ మారసిన, ఉదారస్వభావముగల మాంటెగూగారు భారతీయులకు సంస్కరణముల నేనైన ప్రసాదించెదరేమో అని ఈ సంఘమువారికిని మెయిలుపత్రికకును దిగులాదవి యున్నది. భారతీయాశయములకు ప్రతి కూలాభిప్రాయములు గల యధికారు లేతెంచెదరేని, వీరు సంతసము జూపి యభినందనములం పెడి వారే! మీ మనఃసాక్షి నొకమారు పరీక్షించి చూడుమని, తైముర్ పత్రిక కలకత్తా సంఘమువారిని గోరుచున్నది. ఏది యెటులున్నను, కలకత్తావారు ప్రభుత్వ విధానములో నేయే మార్పులు జరుగవలయునో సూచించుట కంగీకరింపరు. వీరికన్నను, బొంబాయి సంఘమువారు రెక్కువ సహేతుక భావమును వ్యక్తపరచిరి. అనేక వత్సరములనుండియు, భారతీయులు పరిపాలనా విధానమున మార్పులవసరమని ఆందోళన గావింపుచున్నారు. వీరి మొర అధికారుల కర్ణ పుటముల జొచ్చినది. తమ యభిప్రాయములను నిర్ధారణజేసి నివేదించిన, నాలోచించుటకు నని ప్రజలకు దెలుపబడెను. అందుచే హోంరూలు గూర్చిన మొర నూతనమయినది గాదనియు, నూతనపరిస్థితులచే నుచ్చైస్వరముతో వినబడుచున్నదనియు, తైముర్ పత్రిక దెలుపుచున్నది. ఈ సమయమున యూరపియను లే యే సంస్కరణముల గోరుచున్నారో వాటినిగూర్చి యధికారులకు నివేదించుట భావ్యమని తైముర్ పత్రికాభిప్రాయము. ఈ యభిప్రాయముతో భారతీయులెల్ల. రేకీభవించె దరనుటకు సందియము లేదు. అడగకుండ అమృతయెనను బెట్టదను సామ్యమున యిట్టి సందిగ్ధ సమయములలో మానము పోషించువారి గాంచువారుండరు. కాని ఎట్టి వాంఛల వెలిబుచ్చినను, యవి భారతదేశాభివృద్ధికి భంగకరము గాకుండ జూడవలయును. బొంబాయి సభలో గౌరవనీయులగు హాగ్నగారు గూడ ఇట్టి యభిప్రాయమునే వ్యక్తీకరించిరి. పరిపాలనాసౌవ్యవమునకు భంగములేని మార్పుల గోరవలయునననది

హాగ్నగారి యవస్థాన సారాంశమయి యున్నది. హిందూదేశముందలి యూరపియనులు, అన్యచింత యెద్దియును లేక, సంగ్రామ వ్యవహారములందే నిమగ్నులయి యున్నారని జెప్పటకు పీలులేదని, తైముర్ పత్రిక స్పష్టపరిచినది. రాజకీయ సంస్కరణ విషయము నాలోచించు నపుడు మాత్రము వీరు సంగ్రామమును నష్టజూపు చుందురు. వృధ పరచు కాలమును, మాంటెగూగారికి నివేదికము దయారుజేయుటలో గడుపుట యుక్తమని, తైముర్ పత్రిక యూరపియను సంఘమును హెచ్చరించుచున్నది. బెనెంటుగారు, రాజకీయ సమస్యల గూర్చి జ్ఞానము సముపార్జింపవలయు నని భారతీయుల గోరుచున్నారు. ఇట్టి హితము, భారతీయుల కేగాక, యూరపియను సంఘములకు గూడ వర్తించునని తైముర్ పత్రిక పలుకుచున్నది. మెయిలుపత్రిక యొక్క ప్రతికూల వాక్యముల పెడచెవిని బెట్టి, భారతదేశాభివృద్ధికి భారతీయులలో బాటు, యూరపియనుల గూడ కృషిసలిపినచో, నుభయసంఘములకును అచిరకాలములోనే సోదరభావము ప్రవర్ధిల్లి, సామ్రాజ్యప్రాబల్యమునకు మార్గమేర్పడగలదు.

బందరు మ్యునిసిపలు సంఘము

1910-17 సంవత్సరమున జరిపిన 45 సభలలోను, ఒక్క సభ మాత్రమే నిర్ణీతసంఖ్య రాక నాపీవేయబడినది. ఉద్యోగులు గానివారు సభల కధికసంఖ్యతో నేతెంచుచున్నారుట గాని, ఉద్యోగులు మాత్రము విశేషశ్రద్ధ వహించుటలేదని చెబుటబడినది. రోడ్లమీద వ్యయము రు 12446-10-10 ల నుండి, రు 11876-2-4 లకు దగ్గినది. బందరు పురమునందలిరోడ్లు దుఃస్థితియందుండుట యా పురికి వెడలినవారికి యనుభవైకపేదవ్యమే. ఇందుకు సహజపరిస్థితులే ముఖ్యకారణము. ఇందుకుదోడు బెజవాడనుండి రాయి సప్లయ యగుటకు యీవత్సరము బెజవాడ బందరురైలుకు దగినన్ని బండ్లులేకబోయెను. పడవలపై చెచ్చుటకు పీలులే కుండపడవలు ఇతర సరకులదెచ్చుట కుపయోగింపబడెను. అదిగాక డిసెంబరు నెల పీమ్లటరాతిని దీసి కొనివచ్చుటకు కాలువలో కడవలకు దగినంత నీరుండదు గాన, యిట్టికని నెరవేరుట కష్టము. ఈ కష్టమును డిప్యూటీ కలెక్టరుగారును, ప్రభుత్వము వారును గుర్తించిరి. కాని, ముప్పదిపైళ్ల రోడ్లపై 12,000 రూప్యముల వెచ్చింపు చున్నపుడు, రోడ్లస్థితి నెక్కుడు బాగుగ నుండవలయుననియు, కాలువలు మూయకమున్నే సంవత్సరారంభము నందే పరికరిముల దెప్పించుట యవసరమనియు, ప్రభుత్వమువారు చెలిపిరి. గొట్టముల ద్వారా పట్టణమునకు నీరు సప్లయ జేసెదమని, మూడువత్సరములనుండి యుపన్యాయములు జేయబడు చున్నది గాని, యింత వరకును ఫలితము గాన్పించక బోవుట ఆశాఢంగమునకు గారణమగుచున్నదని నివేదికమున దెలుపబడినది. త్వరలో నీకోర్కె సిద్ధించునాశ లేదని గూడ వ్యక్తపరుపబడినది. కలరా సంవత్సరమందు నేడు మానవులు చెలరేగి, 78 మందిని మృత్యు వాతకు లోను జేసినదనియు, స్థానిక వ్యాధిచే 117 మంది మరణించిరినియుచెలియుచున్నది. కట్టణ పారిశుధ్యమునకు మురుగునీరు వెలువలికి పోవుట ముఖ్యవసరము. వర్షపునీరు బైటికి బోవుటకు మాత్రము డి. పి. డబ్ల్యు శాఖవారు కాలువ దియుచున్నారుట. ఈ సమస్యా నిర్వహణము ప్రతి మ్యునిసిపలు సంఘము యొక్క పారిశుధ్యశకున యవసర మగుచున్నది. త గిన ధ న స హ య మిం దు కు గా విం చు ట కు ప్ర భు త్వ

మువారు పూనుకొనవలెను. వైద్యాలయము జనాకర్షకముగనున్నటుల గాన్పించుచున్నది. ఔషధసేవ గైకొనుచున్న రోగులసంఖ్య వృద్ధియగుచున్నది. మ్యునిసిపలు సంఘమువారు ఆంధ్రజాతీయకళాశాలకు రు 500 ల నొసగుటయు, మరియొక విద్యాదాన సంఘమునకు రు 150 లొసగుటయు, వారి విద్యాభిమానమును దేటపరచుచున్నది. ఎరుకలసంఘపు సెటిల్ మెంటు నేర్పరుచుటకు త్వరలో నివేదిక ముపవలసినదని, ప్రభుత్వమువారు కలెక్టరు గారిని గోరుచున్నారు.

ఆంధ్ర నైసికనివహము

వంగదేశీయులు, మహారాష్ట్రీలు, పంజాబుదేశీయులు, ప్రత్యేక నైసిక నివహముల నేర్పాటుగావింపుచుండ, ఆంధ్రులు తమ ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము సార్థకపరచికొనుట కట్టి ప్రయత్నముల గావింపకుండుట శోచనీయము. ఇట్టి ప్రయత్నముల నిరంతరము సలుపుటచేతనే, ఆంధ్రులలోని యంతఃకర్తులు వికసించి, ఆంధ్రుల ప్రతిభ హెచ్చుగుట కవకాశము లేర్పడును. ఈ విషయమై చెన్నరాజధానియందలి యాంధ్రులు మిన్నకుండినను, బొంబాయి రాజధానియందలి యాంధ్రులు సంచలనము జూపుట యభివృద్ధి సూచకము. ఆంధ్రనైసికనివహము నొకదాని నెర్పటచి, భారతీయ నైస్యమునకు జేర్చుటకు, దృఢ ప్రయత్నములు గావింపబడుచున్నవని, బెల్గాము నుండి యం. లింగయ్యజాయకుగారు చెబుచున్నారు. వారి ప్రకటనము, నిక్కార్వముచే సామ్రాజ్యమునకు సాయ మొనర్చుటయే గాక, ఆంధ్రసంఘమునకు గూడ మహాపాకారము గావించుటకు విలగునని చెబుటబడినది. నైస్యమున రానురాను ఆంధ్రులసంఖ్య తీగతయెంచుచున్నదనియు, ఆంధ్రుల సాహసప్రతిభలకు కళింక మాపాదించినదనియు, రానురాను శౌర్యద్రుతాపములు ఆంధ్రుల విడనాకిపోవునమో యని భయము గలుగుచున్నదనియు, ఇట్టి దుర్జితి రాజున్న సంతతివారికి నవ్వదాయకమనియు ప్రకటనమున చెబుటబడినది. మహాస్థ, బేరామలు, భండారీలు మొదలగు యంత్రజాతులు నైస్యమున జేరి తమ శౌర్యము జూపుచుండగా, ఆంధ్రులు వెనుకంజవేయుట అవమానకరమని హెచ్చరింపబడినది. "తెలుగుసంఘములోని నాయకులందరును, నీ మహారాష్ట్రోష్ఠ సమయమున నైస్యములో జేరవలయునని తమకై వందల లేకుండ ఆంధ్రులకు ప్రోత్సాహము గలిగించవలయునని గోరుచున్నా" యని తైముర్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఆంధ్రదేశములోని యాంధ్రయువకు లీ పటాలకున జేరి తమ దేశమునకును, సామ్రాజ్యమునకును గౌరవము దెచ్చెదరు గాక!

ఆంధ్ర డి. సి. యస్.

నిన్నటి పత్రికలో డి. సి. యస్. పరీక్షా ఫలితముల ప్రకటించియుంటిమి. అందులో రూబెను అనువారును, పెద్దాల సత్యనారాయణ రావను వారును పరీక్షకు తాత్కాలికముగ నంగీకరింపబడినది చెలిపియుంటిమి. ఇందలియర్థ మేమన, ప్రభుత్వ ప్రకటనానుసారముగ ఈ విద్యార్థులు తమతయస్సుగూర్చియు, బాతనిగూర్చియు సర్టిఫికేట్లనింకను గడుబుబుబలేదని 21-వ తేదీ సెప్టెంబరు "ఇండియా" పత్రిక చెబుచున్నది. వీటిని గనుపెట్టె యెవర, ఆంధ్ర డి. సి. యస్. యొక రీవత్సరమున వెలువడుదురు.

విరోధామహాసంగ్రామము

యుద్ధమంత్రవర్గము మార్పులు హాయిగుగారి నభినందించుట.

(౧)
పేరిసులోమిత్రమండలి సభ ప్రారంభమగుట.

(౨)
కొలుబగుగారు బల్గేరియాకు విచ్చేసిన కారణము

(౩)
(రైతులు ఏజెన్సీ)

జులై ౧౯౧౭

నైమానిక సంఘము.

లండను, అక్టోబరు 16.—ప్రజలమండిరమున బోర్డు గారిట్లు చెప్పిరి. నైమానికమంత్రవర్గము నెలకొల్పట కింతలో నేర్పట్టులు గావింపబడును. ఈలోన జనరలు స్మట్సుగారు నైమానిక సేనసంతయు పరిక్షించుచుందురు.

లండను, అక్టోబరు 16:— నేటి సాయంత్రం ప్రకటనచేయు మాన్యువేజుగారిట్లు ప్రచురించిరి. బుల్గేరియాన కీశాన్య మూలను విరివిగా దళములు విజయవంతములగు దాడుల నొనరించినవి. ఈ ప్రయత్నములకు రెండు సమీపమునందు. రాత్రి సమయమున శత్రులు తీవ్రముగ ఫిరంగియుద్ధమునొనరించిరి.

తేయాకు.

లండను, అక్టోబరు 16:— నిన్నటి ఉదయము 8245 బంగళీలుమాత్రమే నేలమనుకు వచ్చెను. బహు భరలు చాల ప్రయముగ నుండెను. అనేకమంది తేయాకును గొనకచ్చిరి. తిరుగుపూనునందు తేయాకు సమృద్ధిలో భరలయందు కొంచెము హెచ్చుతక్కునలు గలిగెను. మదిరి డబ్బాలు కొంచెము ఈ ధేదము గలిగెను. “డి” తరగతి తేయాకు చాల నీరసమైనదిగ నేలమనుచున్నవలె తెలియవచ్చెను. భరలు పానకు రెండు పెన్నులు మొదలు 6 పెన్నుల వరకును చాక చేయబడెను.

లండను, అక్టోబరు 16:— తిరుగుపూలు దూదిని భారముగ తేయవారు వెంటవెంటనే విశేషసామగ్రిని తీయుచు వచ్చిరి. ఓడ్డము జిల్లామందు త్వరలో పని ప్రారంభింపబడునని బహుభూత సమకొనుచున్నారు.

లండను, అక్టోబరు 16:— శత్రువులలో నెవ్వరును బ్రిటిషు బిరుదులను నుంచుకొనగూడదను ఓట్లు మూడవపర్యాయము చదువబడియెను.

కావలి దళముల చర్య.

లండను, అక్టోబరు 17:— బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— యుద్ధరంగమున మా కానలిదళములు చాల చురుకుగ పని చేయుచున్నవి. వారు కొంతమంది శత్రుసైనికులను బంపిలను గావించిరి. ఆనోన్య ఫిరంగియుద్ధము చాల తీవ్రముగ నుండెను. వాతావరణము కొంచెము బాగుగ నుండుటవలన మేము మా ఫిరంగుల ప్రతి యుద్ధమును విజయవంతముగ నిర్వహించితిమి. యుద్ధస్థ ప్రాంతమునందలి శత్రుకందక పంపుల మీద నిన్నటి రాత్రి సామగ్రిలనుపై నై సెటలు బాంబులచేసి అనేక మందిని చంపిరి. త్వరనకు తీవ్రతలమున మరియొక నైమానికపు దాడి సజపబడియెను. దాని వలన మాకు కొంతమంది జర్మను సైనికులు పట్టు వడిరి. నేటి యుద్ధము వెండలికడనే శత్రువులు ఆచెవిల్లికి నై యతిభాగమున దాడి సజపగా మా ఫిరంగిదళములు వారిని లిరిమివైదినవి. మావిమానములు నిన్నటిదినము చాల క్రిందికి దిగి శత్రుపదాతిదళముల మీద మరఫిరంగుల నుపయోగించినవి. మరియొక యుద్ధమునందు మందుకొట్టిమీదను, మరి కొన్ని ప్రదేశముల మీదను వారు రెండుటన్నుల బాంబులను వేసిరి. మేము శత్రువిమానముల వైదించిని నేల గూర్చితిమి. మా విమానములు మాకు కనిపించుచున్నవి.

ఫ్రేజ్ లోలు, అక్టోబరు 17:— బి 23 వ సంఖ్యగల నిష్పందిత జర్మను జలాంతగ్రామి ఉద్యోగస్థులు ఆల్బాన్ షోరీసు న కింపివేయఁబడిరి. కొన్ని నౌక లిప్పు దా జలాంతగ్రామిని కక్షించుచున్నవి.

దళముల కభినందనము లర్పించుట

లండను, అక్టోబరు 16:— భూమిమీదను సముద్రము మీదను సైనిక నావికాదళములు జూపిన యసమాన ధైర్యమునకును భక్తికిని కృతజ్ఞతా సూచకముగ నభినందనముల నొప్పపలయునని దొరతనమువారు ఉభయ మందిరముల (పార్లమెంటు) వారిని గౌరవాలాచించుచున్నారని తెలియుచున్నది. యుద్ధము నొనరించుచున్న వారలకు దేశ మంతకృతజ్ఞురాలుగ నుండవలయునదియు వెలుపు టావశ్యకమని మెట్టు మినిష్టరునందు వ్యాపించిన కోర్కెనుబట్టి యిట్టి ప్రయత్నము జరుగనున్న దని తెలియుచున్నది. నిన్నటిదినము లండను నగరమునందలి కార్మికనాయకు లండనును ఒకసభ గావించి వర్తక సంఘసభ్యులందును, తక్కినవారియందును మరణించినట్టియు, దెబ్బలుతగిలినట్టియు సైనికుల గౌరవనూచకముగ లండనునగరమునందు “జాతీయ కార్మికాసంస్థాపనము” (నేషనలులేబరు ఇన్స్టిట్యూటు) పేరిటనుక మందిరమును నిర్మింపవలసినదని ఆయాసంఘ సభ్యులందఱిని గోరుటకొక తీర్మానముజేసిరి.

లండను, అక్టోబరు 17:— స్వేచ్ఛా ఋణ మిప్పటికి సుమారుగ లక్షకొట్ల డోలరులయ్యెను.

లండను, అక్టోబరు 17:— నావికాధికారు లిట్లు తెలియజరుచుచున్నారు. సోమవారము నాటి రాత్రి నాకావిమానములు బ్రూజిను నాకాశ్రయముమీద ననేక టన్నుల బాంబులను వేసిరి. మంగళవారమునాడు మాకావలి యుద్ధ విమానము తేరెను. సమీపమున శత్రువిమానము నొక దాని నేలగుల ద్రొనెను. మందుకొనుచు నదిక్రింద పడెను. మా విమానములు సురక్షితముగ మరలినవి.

సైనికులకు సెలవు.

లండను, అక్టోబరు 17:— ప్రజల మందిరమున మెక్సర్సు గారిట్లు చెప్పిరి. దూరప్రదేశములలో యుద్ధము నొనరించుచున్న సర్వసేనానుల కడకు పాథ్యమైనంతవరకు సెలవుల నీయవలసినదని చెప్పెను ప్రతినిధుల సంవలయునని డెల్ఫీ ప్రభువుగారు ఏర్పాటులను జేయుచున్నారు. కాని సామగ్రి నడవటలలో నిందువలన చాల చిక్కు రాగలదు.

ప్రాన్సు

డొకకర్కుమీద బాంబులను వేయుట.

లండను, అక్టోబరు 16:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— ఏయిసీరంగమున ఆనోన్యఫిరంగియుద్ధ మంత తీవ్రముగ లేదు. మ్యాజునది ఎడమభాగమున 804 వ ఫిరంగును కుత్తరతలమునందు శత్రువులు మామీడికెత్తిరాగా మేము వారిని తరిమివైచితిమి. మ్యాజునది కుడిభాగమున ముఖ్యముగ బాయిడెకారీస్ కుత్తరమున ఫిరంగి యుద్ధము చాలతీవ్రముగ నున్నది. జర్మనువైమానికదళములు నిన్నరాత్రి డొకకర్కుమీద బాంబులువేసిరి. ఎవ్వరికిని దెబ్బలు తగులలేదు. ఎట్టి నష్టము గూడ కలుగలేదు.

ప్లాండర్సుయుద్ధము.

లండను, అక్టోబరు 16:— వార్తాసంఘమువారిట్లు ప్రచురించుచున్నారు.— లాయడుబార్నిగారు డెల్గుసుపేగుగారి కిక్రింది సందేశము నంపిరి:—

జూలై 31 వ తేదీనుండియు ప్లాండర్సునందు తీవ్రముగ జరుగుచున్న గొప్ప యుద్ధమునందు మీరు వడసినవిజయములకు యుద్ధమంత్రవర్గమువారు మిమ్ములను మీ సైనికులను అభినందింప వేడ్కనుపచుచున్నారు. అన్నియు శత్రువులకే అనుకూలముగనున్న ప్రదేశమునండి యుద్ధము నారంభించి, వాయు భారము అనుకూలముగ లేకుండినను మీరును, మీ సైనికులును, ధైర్యముతోడను నేర్పుతోడను, పట్టుదలతోడను శత్రువుల నిరంతరము వెనుకకు దరుముచు వచ్చిరి. అట్లు చేయుట మీ మీరు సామ్రాజ్యమునందలి జనులందఱి కృతజ్ఞతకును పాత్రులగుటయే కాక శత్రువుల కెంతేయ భయముప

గలిగించుచున్నారు. మీ నాయకత్వమునందును, మీ సైనికుల భక్తివిశ్వాసములందును, నా కంటేనియు నత్యుక్తమున్నదని నేను మరల మీకు స్వయముగ విన్నవించ గోరుచున్నాను.

లండను, అక్టోబరు 17:— బహుభాగరూకతో గా వింపబడిన మదింపులెక్కలను బట్టి ఇటీవల ప్లాండర్సులో జరిగిన యుద్ధమునందు జర్మనులకు బ్రిటిషువారికంటె నాలుగంతలలో మూడింత లెక్కుడు నష్టముగలిగెనని రైటరుగారికి తెలియవచ్చెను.

ప్లాండర్సు; బ్రిటిషువారి చాకచక్యము.

లండను, అక్టోబరు 15:— రణరంగమున నేన్న విశేషిరదుగ్గుసుపేగుగా రెప్పుడు పాశ్చేందెయి లీని పట్టుకొన నెంచినదియు తెలియదని యొప్పుకొనుచు తక్కిన సంగతులను గూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— సోమయుద్ధ మనుకొనునంతటికంటె తక్కువకాలముననే యిప్పుడు పూర్తియైనది. లీసార్సు అక్టోబరు 1 వ తేదీని కాలి మడమబంటిలోతు బురదగా నుండునప్పుడు పట్టుకొనబడెను. ఆనంతరము బూయూంటు పేజెలు విజయము గలిగెను. ఇది తొలుతటి దానికంటె నెక్కుడు ఉన్నత ప్రదేశమునందున్నది. క్రిందటి అక్టోబరు నెలలో ఏకరును పట్టుకొననప్పుడు స్థితిగతులెట్లుండెనో అంతకంటె నిప్పు డని మరింత సందర్భముగ నున్నది.

విశేషిర యీ క్రింది సంగతులను గూడ తెలియజరుచుచున్నాడు. సైనికులలో తిరుగుబాటు ప్రబలిన దనుసంగతి ఖైదీలుగ పట్టువడిన ఉద్యోగస్థులకు బాగుగ తెలియను. ఇట్టి తిరుస్కారోత్సాహము వైద్యమునం దంతట ప్రబలియున్న దనియు, సైనికులు విశేషముగ నధికారులను ఢిక్కరించుచున్నారనియు, వారు చెప్పుచున్నారు. ఒక డిక్రింది సంగతి నొప్పుకొనుచున్నాడు. అధికారులు సైనికులతో మాట్లాడ వెఱచుచున్నారు. మాట్లాడిన వారెక్కడ తమ్ము తుపాకులతో గాల్చెదరో యని వారి భయము. మరియొక యధికారి తనకు దెబ్బ తగులగా తాను క్రిందపడి యుండెననియు, తల్పల మోయువారుల తనను గొంపోవ నెల్లవండి రనియచెప్పెను.

అంతర్జాతీయసభ ప్రారంభమగుట.

పార్సిసు, అక్టోబరు 17:— అంతర్జాతీయ సభప్రారంభమయ్యెను. ముట్టిడికి సహాయ కార్యదర్శిగ నియమింపబడిన ఎం. మెటిస్ గారు మిత్రమండలి వారందఱును గలసి శత్రువులకమీద తమవ్యాపారములు, వ్యవస్థాపనములు మొదలగు వాని మరల భద్రము (ఇచ్చూరు) చేయుచుకొనకూడదని శాసింపవలయుననియు, పరాసు దొరతనము వారలు కాసనము నప్పుడే ప్రవేశపెట్టెరనియు చెప్పిరి.

పార్సిసు, అక్టోబరు 17:— జర్మనీవారు ప్రత్యేకముగ ప్రాన్సుతో సంధిజేసి కొనున్నారను సంగతినిగూర్చి ఛేబరు వారు రహస్యముగ నొకసభను గావించి చివరకు నేకగ్రీవముగ దొరతనమువారి యందు తమకు సంపూర్ణముగ విశ్వాసమున్నదని తీర్మానించిరి.

రుష్యా

జర్మనునావికావర్గము.

లండను, అక్టోబరు 16:— రుష్యావారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. సోయిలాసంఘన కావల జర్మనుల భయంకరయుద్ధ నౌక యొకటి రుష్యాకావలిదళముమీద బాంబులవేసెను. అందువలన “గ్రోమ”ను యుద్ధనౌకకు చాలానష్టము కలిగెను. పిమ్మట ఇటీవల తయారుచేయబడిన క్రొత్తమాదిరి జర్మను యుద్ధనౌకలు 12 సోయిల్నుండున బొచ్చి మానావికాదళము నెదిరించినవి. “గోము” నౌక తుపాకులపేలకుండచేసి దానికగ్ని ముట్టించి వారు దానినీటముంచిరి. అయిన నౌకలోనివార నేకమంది సంరక్షింపబడిరి. మేము శత్రువుల యుద్ధనౌకను మంచివేసితిమి ఇంతలో మాయుద్ధనౌకలు సమీపించుటనుజూచి శత్రువులు వెనుకకు మరలిరి. ఆయా నౌకలలోని నావికులు మంచిబాగుగ యుద్ధము నొనరించిరి మానావికాధికారి తెలియజేయుచున్నాడు. ఈ సమరమున జూచిన యతడు శత్రునౌకలు రెండు ముంచివేయబడినవనియు రెండింటికి దెబ్బలుతగిలిన వనియు జెప్పుచున్నాడు. శత్రుల సహాయార్థమున క్రొత్తదళము లంపబడెను. ఓయిసరలు దీప్తిమయన శత్రువులు విశేష విజయము నొందుచున్నారు. రీగా సముద్రభాగాముఖము నా

రించుచున్న కలెక్షనరులకు ఫిరంగి దళముల బట్టకొనవలయునని వారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆక్టోబరు 14:—జనరలు పవర్స గారు వార్షిక ఆర్థిక పుస్తకమును వార్షిక పరిశోధనా నివేదికను పంపిరి. భూకానుడు వాని ఆర్థిక పుస్తకమును పోలించు లిజెన్సి కొన్ని లునందు నియోగింపబడిరి.

ఒడెస్సా, ఆక్టోబరు 17:—నైక మండలము నందలి అధికార వర్గమువారిని పట్టుచున్నట్లు కుట్రలు పన్నుచున్నారని నేరారోపణమున నేకమంది ఉద్యోగస్తులు అరెస్టు చేయబడిరి.

ఇటలీ

ఆస్ట్రియా నౌకాదళము.

రోము, ఆక్టోబరు 17:—నమ్మదగిన వారి యాధారము వైని “గియోర్నేలు ఇటాలియా” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ఆహారసామగ్రి చాలకుండుటమూలమున గలిగిన ఆల్లరులవలనను, అధికారుల క్రూరదండనము వలనను, ఆస్ట్రియాను ఓడలలో పెక్కింటియును మిక్కిలి భయంకరములగు తిరుగుబాటులు విశేషముగ గలిగినదనియు, అనేకమంది ఘోరములగు దెబ్బలు తగిలి, రక్తప్రవాహములు పారినదనియు తెలియుచున్నది. జర్మను జలాంతర్గాములు రంకుకాధికారము చెలాయించుటవలన పోలాండ్ ఆస్ట్రియాను లకును జర్మను నావికులకును యుద్ధము జరిగెనని పత్రిక వ్రాయుచున్నది. సంరక్షకనాక యొకటి ఇంతలో నచ్చటికివచ్చి నందున నాకలహము చల్లఁజేసెను. అనేకమంది జర్మను నావికులు చంపబడిరి. పిమ్మట నాజలాంతర్గాము లింకొక ప్రదేశమున కంపబడినవి. ఆస్ట్రియాను నౌకాదళమున నకాంతి విశేషముగ ప్రబలుచున్నది.

టర్కీ

లండను, ఆక్టోబరు 16:—కొనుజరుగారు కన్స్టాంటి నోపిలునకు వచ్చిరి. సుల్తానుగారును, యువరాజులును, పూర్వ చక్రవర్తియు, మరికొందఱు సుద్యోగులును వారిని సత్కరించిరి.

స్కెండినేవియను నావికులసభ

కోపెనహేగను, ఆక్టోబరు 17:—స్కెండినేవియా యందలి నావికులందఱి కసభను గావించి, అంతర్జాతీయ నావికాసంఘము సొకదాని నెలకొల్పుటకొరకు కింతలోనే అంతర్జాతీయ నావికాసమావేశము నొకదాని జరుప జూచుచున్నారు.

జర్మనీ

జర్మను సాంఘికవాదులు సంధినిగోరుట

ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆక్టోబరు 16:—రెయిచిస్ట్రాగు సభయందలి సాంఘికవాదుల నాయకుడు ఎబెర్ట్ గారు పూర్ణబద్ధకర్త జరిగిన సాంఘికవాదుల సభ కధ్యక్షత వహించి అన్ని దేశములందు కార్మికులును త్వరలో యుద్ధము ముగియవలయునని గోరుచున్నారని చెప్పెను. వోట్లనుబట్టి నిశ్చయించిన ప్రజలలో నూటికి 90 గురు చొప్పున సంధిని గోరుదురని యతడు చెప్పెను. మైకేలుగారి యుద్యోగముతో జర్మనీయందలి పన్నుత దొరతన నిధాన మంతమొందగలదు.

హెర్ ఫోల్ యొక్క గుర్రుగారు నావికులలో గలిగిన తిరుగుబాటునుగూర్చి మాట్లాడుచు దొరతనమువారు దాని నణచివేయ జూచిన సెక్కుమారుగ 800 మంది జనులను చంపివేయవలసియుండు ననిరి. ప్రతిదినమును వైనికు లేవయో ఫిర్యాదుల జేయుచుందురు. ఈ సంగతుల నన్నిటిని పరిశోధించుటకు మేము ప్రత్యేకసంఘము నొకదాని నెలకొల్పితిమి.

జర్మను చారుడు పట్టువడుట.

న్యూయార్కు, ఆక్టోబరు 15:—వైనిక నావిక సమాచారమును చాలున దెలిసికొనవలయునను ఉద్దేశ్యముతో వచ్చెనని దక్షిణాదు అను నతడు పట్టుకొనబడెను. ఇది మారుపేరుగాని నిజమైన పేరు కా దని నమ్మబడుచున్నది. ఇత డిడిజరలో జర్మను జలాంతర్గాముల పెంబడించు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్ర నావికా సంఘ సభ్యుడుగా నుండెను. మరియు అట్రాంటికు సముద్రోద్యమ చాలకాలము నివసించి యుండెను. ఇత

డు జర్మను చారుడనియు, ఇతని పట్టుకొనుటవలన చాల లాభముండగలదనియు న్యాయశాఖవారు నమ్ముచున్నారు.

“టెలిగ్రాఫు” పత్రికా సంపాదకుడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆక్టోబరు 15:—“టెలిగ్రాఫు” పత్రికా సంపాదకులు హేర్ స్క్రాయరుగారు చిట్ట చివరకు విడచి పెట్టబడిరి. ఆరుమారులు విచారింప బడగా సెక్కుమారు మాత్రమే “అంతరాత్మయే లేనితెలుపులగు జర్మను మిత్రులే యీ యుద్ధమున కంతటికి”ని కారకులని వర్ణించి ‘డచ్చివారి తటస్థి కర్తవ్యమునకు హానిగల్గించినటు లతనిమీద నేర మారోపింపబడియెను.

యథార్థమును దాచుట.

లండను, ఆక్టోబరు 17:—శత్రు దేశములందలి రాజనీతి జ్ఞులిచ్చు ఉపన్యాసముల నికమిదపూర్తిగ ప్రచురింపకొల్పు సంఘమువారు తెలియజేయునంత మాత్రమే ప్రకటించుటకు జర్మనీవార్తాపత్రిక లన్నియు ప్రకటించినవి.

“ప్రాంతభర్తరు జయితింగు” పత్రిక ఆంధ్రుల కియ్యకొనక పత్రికలకుగాని జనులకుగాని కోల్పోనముద్రము వారి యందు నమ్మకము లేనందునవారిట్లు చేసినప్రజలు విశేషముగ తటస్థదేశపు పత్రికల జరువ కుతూహలపడుదురు గాన నట్లా చేయకూడదని వ్రాయుచున్నది.

సాంఘిక ప్రజాప్రభుత్వకక్ష.

ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆక్టోబరు 17:—రెయిచిస్ట్రాగు సభయందలి సాంఘిక ప్రజాప్రభుత్వకక్షవారు రంద బొక సభను గావించిరి. ఆసమయమున హెర్బెర్ట్ గార్లు చెప్పిరి.—సభికుల సంఖ్య నాల్గిట మాడువంతులుగ తగ్గిపోవుచున్నది. ఇందుల కొక కారణ మనేకమంది సభ్యులు రణరంగమునకు బోవుట వీరు గాక 28 మందల సంస్థానవలలో 8 ను, ఎన్నిక మండలములలో 5 ను, స్థానిక సంఘములలో 21 యును కక్షయందు పాల్గొనుట మానివేసినవి.

వైమానికీపు దాడులు.

జ్యూరిచ్చి, ఆక్టోబరు 17:—దక్షిణ జర్మనీ దేశము మీద ముందు రాబోవు వైమానికావస్థానమును బట్టి శత్రు పత్రికల ధోరణి విశేషముగ మారినిది.

సంరక్షకపు సేర్కాటులేవియు చేయబడని పట్టణముల మీద దాడుల నొనరించిన ప్రజల పట్టుదల మరింత హెచ్చునే గాని ఇంచుకయు తగ్గ నేరదను సంగతిని ‘మ్యూన్చెన్ పోస్టు’ పత్రిక ఇప్పుడు గ్రహించినది. ఇట్టి భయంకర దారుణకృత్యము లింతటితో నాపివేయబడునని ఆ పత్రిక తన దృఢదృష్టికమును వెలిబుచ్చుచున్నది.

నన్నీని భయంకరమగు ముట్టడించుట.

లండను, ఆక్టోబరు 17:—పరామితివాదులు ప్రకటించుచున్నారు:—శత్రువిమానములు నన్నీని భయంకరముగ ముట్టడించినవి. పొరులు 10 మంది చంపివేయబడిరి. 40 గురకు దెబ్బలు తగిలెను. మంగళవారమునాడును, బుధవారమునాడును శత్రువిమానములు 5 నేల గూల్చబడియెను. వరి యిరువది విమానములు సాధ్యము లేక పారి పంపులలోనే కూలి నవి. వోల్ఫ్ స్పింగెనువద్ద నున్న వైనిక సంస్థానవలమీదను, ఢియోన్విల్లివద్దను, మెజేయిరూగిలీను కొట్టికర్తను, మెల్ జోస్టీవద్దను ఉన్న రెయిల్వేస్టేషనులమీదను, హాగ్-డాబీ, రోంబాల్ వద్దనుండు కర్మాగారములమీదను మా విమానములు విశేషముగ బాంబులను వేసినవి.

కెనడా

ఒట్టవా, ఆక్టోబరు 16:—పూర్వము నౌకా మంత్రిగ నుండిన జె. హేజెనుగారు క్రొత్తగా నిర్మింపబడిన “కేనేడి యను పెర్రు నేలు కవిషనరు” పదవికి నియోగింపబడిరి. ఆ చట నతడు బ్రిటిషు రాయబారితో గలసియుండును. కెనడాకును, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములకును గల వర్తక వ్యాపారములు విశేషముగ పెరుగుటవలనను, ముఖ్యముగ యుద్ధారంభముండి మరింత యధికముగ పెరుగుటవలనను ఈ పదవిని క్రొత్తగా నిర్మింపవలసి వచ్చెను.

వాషింగ్టను, ఆక్టోబరు 17:—జపాను పాల్గొమెంటు వారంపిన అయిదుగురు సభ్యులు సందేశసంఘము. కాంగ్రెసు సభ్యులు జూచు నిమిత్తము గడిచట కేటించిరి.

అమెరికా

విల్సనుగారిమానవి.

న్యూయార్కు, ఆక్టోబరు 16:—వైటుబ్యాంకీలు, ట్రస్టుకంపెనీలు మొదలగువానిలో నిదివరకు “వైదరలు 8:25 బోర్డు” సంఘజేరనివారందఱు వెంటనేదానియందు చేసిరి. బంగారునిధిని నెలకొల్పుటకు దేశమునకు తమచేతనైన సహాయమును చేసెదరు గాక యని విల్సను గారు ఆయా కంపెనీలవారిని గోరిరి. ఇప్పుటి కట్టి బ్యాంకులు 8 వేలును కంపెనీలు 9 వేల నున్నవి వాటియందు 12లక్షలకొట్ల డాలరులును, 16 లక్షల కొట్ల డాలరులున్నవి. ఇకన్నియు రాష్ట్రము యొక్క పద్ధతులబట్టి నడచుకొనవలయును ఈసనమంతయు వై సంఘము వారి యధికారమున నున్న బాగుండగలదని విల్సనుగారి అభిప్రాయము. “దొరతనమువారు తమ వ్యయముల భరించుకొనుచు, మిత్రమండలివారికి తగిన ధన సహాయము నొసగుచుండు సామర్థ్యమును బట్టియే యుద్ధ మెన్ని దినములలో నంత మొందవలయుననియు దెలియగలదు.” అని వారు చెప్పిరి.

జర్మనీ సరఫరాల తొలగించుట.

వాషింగ్టను, ఆక్టోబరు 14:—జర్మనీ కట్టి సరఫరాలను బోకుండుటను చాలక కేసుగ జూచునిమిత్తము యుద్ధవర్తకసంఘమువారు నావికాధికారులతో సెక్ మొదంబడికను జేసికొనిరి. నావికాధికారులందఱు యొదంబడిక వ్రతమున సంతకమును చేయవలయును. మరియు తాము గొనిపోవుచున్న సామగ్రిని క్రమముగగాని అక్రమముగగాని జర్మనీకి బోనీయవనియు, జర్మను మిత్రులకుగూడ బోనీయ వనియు, తమ సామగ్రి నెచటనోడెడిపుడుగో ఆప్రదేశమునందలి అమెరికా న్యాయాధికారులనుమతి లభితములమున బడయునంత వరకు ఆవస్తువుల సమృద్ధి చేయవనియుపూచీపడవలయును.

పశుశాల దగ్గముగుట.

కాన్సాసు నగరము, ఆక్టోబరు 15:—నగరమునందలి పశుశాలలో సగముకంటె సధికముగ పశుశూచిప్రతిష్టె నవి. ఈ దేశమునం దంతట పశువులకు నీయదీయే రెండవ ప్రధానస్థలముగ భావింపబడుచున్నది. వేలకొలది పశువులు దగ్గములై నవి. అగ్ని యెట్లు పుట్టెడియు నింకను తెలియరాలేదు.

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

స్విట్జర్, ఆక్టోబరు 17:—16వ తేదీని హిందూదేశముం ద్రెగారీ క్రింది తింత్రివార్తను రాజప్రతినిధిగారి కంపిరి. పశ్చిమరంగమున వాయుభార మేమియు బాగులేదు. అయినను ఈప్రస్తుతాలన్న రెయిల్వే, హోటాలుల వనములకు చుట్టనుండు ప్రదేశమును బ్రిటిషువారు మరలనెదిరించిరి. అనేక సంరక్షకప్రదేశములను, బలవత్తములుగ జేసికొనబడిన స్థలములను, వనములను, వైనికులకు నంటి సెకేవోట సమకూర్చిన ప్రదేశములను, అనేకమంది శత్రువైనుకులను బ్రిటిషువారు విజయవంతముగ బట్టుకొనగలిగిరి. రంగమునందలి మరి కొన్ని ప్రదేశములమీద గూడ బ్రిటిషువారు విజయవంతముగ దాడుల నొనరించిరి.

వరాకురంగమున ఫిరంగియుద్ధము తీవ్రముగ జరిగెను. జర్మను దళములు కొనిదాడుల నొనరింప ప్రయత్నించినవి.

ఇటలీరంగమున తీవ్రమగు పదాతిదళయుద్ధములు జరిగినవి. ఇటలీ నావికాదళమువారు ఏడియాటికు సముద్రమునందున్న శత్రుల విధ్వంసక నావలమీద బాంబులను వేసిరి. జర్మనులు చిట్టచివరకు వైగా సముద్రకాళలో వైనిక నావికాదళముల రెంటిని, జంటగాజేర్చి యుద్ధము నొనరించిరి. నావికాదళమున తిరుగుబాటు ప్రాంధి ముగుటచే వైగాపతన మవును జరుగవలసిన యుద్ధము ఇప్పుడు జరిగెను. వైగాముఖమునం దన్న ఓటుసెబిద్విషమును వా రెదిరించిరి. అదభ్యుసనందు 8 “డ్రెడునాలు” లును, 12 చిన్న “క్రాయిజరులు” 40 “టార్పెడో” పడవలును, 30 మందుగుండు నాకలును ఉన్నవని రుష్యా నావిక మంత్రి మదింపు చేసెను. ఈ నౌకాదళమునకు తగినన్ని “ట్రాన్సుపోస్టు” నాక లుండెను. తేవు పట్టణమును విశేషకాలమువరకును భయంకరముగ ముట్టడించిన పిమ్మట నవి అనేకప్రదేశములందు తేవులో దిగినవి. మొదట నవి నిలువదగిన స్థలము నాక్రమించినవి. అంతరము మరికొన్ని దినములువచ్చి మరికొంత ప్రదేశము నాక్రమించినవి. ఆస్ట్రియా నకు ప్రధాననగరముగ నున్న ఆగ్నెజబర్గ పట్టణము పట్టుకడియెను. జర్మను నాకలును, టార్పెడో పడవలును బలవంతమున “ఛానలు” లో ప్రవేశింపజూచినవి. ఆస్ట్రియా వాక్రమించుకొనుటవలన జర్మనులకు వైగా సముద్రకాళకు పరిపూర్ణాధికారము గలిగినది. కాని ఇక్కార్యము చాల అలస్యముగ జరిగినది. ఇంతలోనే యది ముందుచే గవ్వబడి పోవగలదు.

జర్మనులు విమానముల మీదనుండి అమానుకులగులాటి జ్ఞా సౌరులమీద విశేషముగ బాంబుల వేయుచున్నారు. వారిమీద మరణింతులగునాడ ప్రయోగించుచున్నారు.

వృత్తాంతములు

ఆదిత్యులగురు:—వీరు సింహానందీ శాస్త్రి నగరమునకు వెళ్లిరి.

నాగ్గుర్రావు పంతులుగారు:—కీర్తిపురము అలహాబాదులో నున్నారు.

దీర్ఘిందీయా సంఘమువారు:—వీరుగూడ ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి పంప నిశ్చయించిరి.

కైక్యూగారు:—వీరు పరివారముగ నేను సింహానందీ బయలు దేరెదరు.

నైజాముగారు "అవరడే ఫండు"నకు రాజసోదకుడుగ నుండ నంగీకరించిలకు రూపాయల విరాళము నొసరిరి.

రెవెన్యూ ధర్మము:—దెంగురూరులో జరిగిన ఆటలవలన రెవెన్యూ ధర్మములకు రు 7000 లు లభించినవి.

సంస్థానాధిపతుల సమావేశము:—శరీరాశోగ్యము సరిలేనందున కాశీమహారాజుగారి సమావేశమునకు రాలేదని తెలియుచున్నది.

స్నేహ:—ఈవ్యాధి మైసూరు దెంగురూరులలో కనబడు నూచనలు గలవు. ఎరుకలుపడి చచ్చినవి. మైసూరులో నొక బ్రాహ్మణుడు (మునసబు) చనిపోయెను.

గాంధీగారు:—వీరు గుజరాతి విద్యార్థులకు బ్రోచింగ్ వెళ్లిరి. ఆటలనుండి నవంబరు నెల మొదటి వారమున చాపరాసుకు వెళ్లెదరు.

బొంబాయిపోస్టువాసులు:—16-వ తేదీ రాత్రి మరల రెండు గంటల సేపాలోచించిరి. గొ. వాచాగాడు (వెసిడెన్సీ) పోస్టుమాస్టరుగారితో మాట్లాడెదనయి ఆపర్యంసాను తేలు వరకు నాగదగునయి నిశ్చయించిరి.

దొంగతనము:—దెంగురూరులో గుర్రముల తోటలో నుండి రెండుబండితోలు పట్టాలను ఒక గుర్రమును ఈ నెల 15-వ తేదీ రాత్రి ఎవరో ఎక్కుకొని పోయిరి.

ఇండియాసంఘము:—మాంట్రాగూగారు:—ఇండియాసంఘమువారు సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీగారి ఆగ్రహముకొరకు ఈ నెల 17 వ తేదీని సమావేశమై మాంట్రాగూగారిని సంబోధించి ప్రతినిధులను పంపుటకు తీర్మానించిరి. (తంతి.)

స్నేహ:—దెంగురూరులో మరల స్నేహ కనపడినది. రిచ్చండుచౌకుకు గూడ వ్యాపించినది. 10 ఏండ్లవయసు గల ఉల్లాఇండియాను బాలు దీవ్యాధివలన వైద్యశాలలో ఈ నెల 16-వ తేదీ ఉదయమున మృతి సుందెను. చరియిద్ద రాపేటలో నివార వైద్యశాలలో నున్నారు.

తప్పుసాక్ష్యము:—బాఫ్లోలో నొకడు తన భార్య నొసటివైపు కత్తితో పొడిచెనను అట్లు నిజము చెప్పిన తన భర్తకు కనకాక్ష విధింపబడునని వానినతి తనభర్త తన్ను రాలితో కొట్టెనని వాద్యాల మిచ్చెను. అసత్యమగు వాద్యాలమిచ్చినందులకామెకు రు 20 లు జూర్యువా చెల్లించినచో 4 వారములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

సాంఘికసభ:—సంయుక్తరాష్ట్రముల సాంఘికసమావేశము నిన్నటిదినము సీతాపురములో జరిగెను. డాక్టరు ఎ.కె. ఎ.కె. ఓ. హైదరుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. అధ్యక్షులు గంభీరపన్యాసము గావించిరి. నిమ్నజాతుల సభ్యులనగమగ నుద్ధరించు పెంతయు నావశ్యకమని వారెండు తెలిపిరి.

బొంబాయి బాహుల సమ్మెకట్టు:—బొంబాయి పోస్టుబాహుల సమ్మెకట్టు వరల ప్రారంభమగునని ఈమధ్య భయము గలిగినది. ప్రతివాదీని జీతములం దభివృద్ధి గలిగియు కొనుటకును, కట్టుకట్టిన రోజులకు సహితము జీతము పుచ్చు కొనుటకును మరల సమ్మెకట్టుటకు వారాలలోచింపగా (వెసిడెన్సీ) పోస్టుమాస్టరు లలోగారు ఆర్డీ తెలిపివచ్చుకవనిని జేసు నలదని వారికి బుద్ధిచెప్పిరి. ఓమ్మట వారు తమలో తామలో చించుకొని లోగా రెట్టుచెప్పిన నట్లు నడచుకొనుట కంగీకరించిరి.

చక్రవర్తిగారి సందేశము.

సింహ, అక్టోబరు 16:—సేలము అధ్యక్షుల ఆఫ్ సెంటు జూను, బ్రిటిషురెడ్డుక్రాసు సామెటికాయంటు కమిటీలకు బ్రహ్మి చక్రవర్తిగారి క్రిందిసందేశము నందిరి. గతపండ్లందు మానములందును, ఇచ్చటను, పొందెదనందును గూడ మహా దయాభావ్య కృత్యములు బ్రిటిషురెడ్డుక్రాసు, అధ్యక్ష ఆఫ్ సెంటు జూను సంఘముల సంయుక్త మహా పరీశ్రమలవలన విశేషముగ జరుగుచున్నవి. దూర ప్రదేశ మని భీతినిందక, కష్టములకు తా వని అనాయనందక, ఆపదలకు పుట్టినిల్లని వెలసక ఈ సంఘములవారు బాధితుల బాధల నిర్మూలించుట కసామాన్యభక్తితో నా సంఘములందు జరిగిన శ్రీపురుషులు కృషిచేయుచున్నారు. వెంటనే వలయు మందుసామగ్రిని కూర్చుటయు, రోగులకు వసతుల సేవరచుటయు వారు పూనుకొనినకార్యములలో నెల్ల చాల కష్టమైనది. మనదేశములో రోగులుగనున్న వారును, మనమిత్రమండలి వారి రోగులును ఈ సహాయమున కెంతయు కృతజ్ఞులుగ నుండురని నేనెఱుంగుదును. మీ నిధులకు సరళివ్యాపరములను ఇచ్చటి వారును, మన దేశముల వారును, దేశాంతరములందుండు వారును ప్రతివారము నిరంతరము తగిన సహాయము సేసరెంచెదనని నేను నమ్ముచున్నాను. అట్టి సహాయము లేనిది ఈకష్టసమయమున యుద్ధసమయమున నిమృతకార్యము నెరవేరుట దుర్లభము. 18 వ తేదీని వసూలు చేయబడు నిధికి నేనుసానునందు 5000ల పానుల విరాళము నంపుట కెంతయు సంతసించుచున్నాను. ఈసంఘములవారి దివర కొనబడిన కృత్యములకు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ నాసంతోషమును వెల్లడించుటకు పదివేల పానులనైన నే నంప గోరుచున్నాను.

గజపతి నగరము విద్యార్థుల దశరా వ్యాయామములు.

నిన్న (17-10-17) ఉదయమున 500మంది విద్యార్థులు ను విద్యార్థినులును నగర సరికిర్తనమున కావించిరి. జాతీయ శిక్షకులను బాలికలు పాడిరి. దేవాలయములలో ప్రార్థనలు జరుపబడెను. చక్రవర్తిగారికి విజయము కలుగు గాక యను భ్యులు చెలగెను. సాయంకాలమున పాతలా మందిరమున నభి జరిగినది. 250 మంది బాలురు 25 గురు బాలికలును సభకు వచ్చిరి. పొట్లా యర్రయ్య శ్రీశ్రీగా రధ్యక్షతవహించిరి. మండేమార ధర్మము చెలగినది. కొన్ని తీర్మానములు చేయబడినవి. అని నేను మాకు తంతివార్త వచ్చినది.

ప్రియవతి సేవక సమాజము:—చెన్నపురి కప్పుల పోలుకెట్టి వీధియందు స్థాపించియుండు వై సమాజములో నేటి రోజున శ్రీమాన్ జగన్నాథ భాగవతులవారిచే స్థారామంధారని చరిత్రమును, శేషటిరోజున అనగా శుక్రవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ మంధారోజును గోపాలకృష్ణ భాగవతులవారిచే వశ్యలకల్పాణము జరుపబడును.

ఇత్తడి బంగారమని దావా చేయుట:—గత 12-వ తేదీని ఎన్. ఆర్. ఆచారి అను నాతడు జార్జిటవును బజారులో కొన్ని కస్తువులను గొనుచుండ మహమ్మదుగల్లు (యనవదారి పోలీసుకనిస్టేబు) అనునతడు బంగారము నమ్మజూసెను. ఆచారిగా రహమానించి బంగారమును సాపాటును పోలీసువారి కప్పగించెను. ఇత్తడి ముద్దకు బంగారు గిల్లు చేయుబడినది జరిక్కువై తేలినది. జార్జిటవును పోలీసుకోర్టులో తేనుచేయగా ముద్దాయ ఎవరెను యొకరిని దగాచేయు నుద్దేశముతోడ నిట్లు చేసి యుండలేదని చెప్పి మేజిస్ట్రేటుగా రా తని విడిచివెట్టిరి.

United Provinces

The U. P. Social Conference.

SITAPUR, October 17. The eleventh session of the United Provinces Social Conference was held in the Conference pandal this noon. There was a large number of delegates including several Indian ladies Thakur Rampal Singh, Chairman of the Reception Committee welcomed the delegates in a brief speech after which Rai Bahadur Dr. M. N. Ohdadar of Lucknow was elected President. In the course of his address Dr. Ohdadar expressed regret at the deaths of Mr. Saradacharan Mitter of Bengal and Dr. Dadabhai Naoroji. He referred to the criticism levelled against the Indian community by Anglo-Indian journalists that they should improve their social conditions before aspiring for a higher political status and observed: "Whilst admitting the partial truth of this accusation I beg to point out that no great improvement of any kind is possible in a people who have no voice in the Government of their own country and who are constantly made to feel that they are inferior to other people living in the same country. Our political subjection for a long time and the consequent sense of inferiority which comes in its train have robbed us of our independent judgment and have deprived us of our capacity to think out and act for ourselves. Even when we are ourselves anxious to make improvements in certain directions we are at times unable to achieve our object. He instanced Mr. Gokhale's Compulsory Education Bill and Mr. Basu's Civil Marriage Bill. He added that in spite of disadvantages there had been substantial progress in social matters some of

which he enumerated. Even the illiterate parents had begun to appreciate the advantages of education and the demand for more schools and colleges for boys was increasing daily. The demand for

Primary Education of Girls

was progressing. Indian ladies had begun to take deep interest in questions of national importance. There had been an appreciable increase in the marriageable age of boys and girls. Polygamy had become a thing of the past. The man marrying a second time during the life time of the first wife is looked down upon in the society. The number of widow marriages was steadily increasing. The evil custom of drinking at marriages and other social occasions had been entirely given up. The entertainment of guests by

Nautch Parties

had practically gone out of fashion. The question of sea voyage had been nearly solved. Caste prejudices were diminishing and interdining had become more common. There had been several instances of inter-caste marriage between sub-castes. Singing of immoral songs on religious and social occasions was being suppressed. More attention was being paid to

Moral and Religious Education

of children. Rules regarding purdah system were daily getting lost. There was a general desire to put down the custom of demanding and receiving dowry. Dr. Ohdadar before concluding his address briefly dealt with questions of education of women and depressed classes.

The Resolutions.

Resolutions on early marriages, curtailment of extravagant expenses of marriage and other ceremonies, purdah system, education of women, widow marriage, foreign travel, depressed classes, temperance, social purity, establishment of district social leagues, amendment of Act of 3 of 1872 and removal of residences of prostitutes from within municipal limits were then adopted by the conference. Among the principal speakers were the Hon'ble Dr. Tej Bahadur Sapru, Messrs A. P. Sen, Bomanji, Rai Chandrika Prasad, (Ajmer) Sriyal Singh, the Hon'ble Pundit Gokaranath Misra, Pundit Brijnarain Chakrabast, and Mr. Sherwani (Aligarh).

The Political Conference.

SITAPUR, October 17. At the U. P. Provincial Conference last night after a resolution on Public Service had been adopted, Pandit Hirdenath Kurzu of the Servants of India Society moved a resolution on education. There was a keen debate on the resolution. Babu Chairchhari Lal moved an amendment that the clause urging extension of instruction through Vernaculars up to the Matriculation standard be deleted. The amendment was lost.

Next Conference Meets at Aligarh.

The next Conference was invited by delegates of seven different places. Saharanpur Aligarh, Banda Etawah, Nainital, Shahajahanpur and Napur. All sent invitations through their representatives. The invitation of Aligarh was finally accepted.

President's Concluding Speech.

The Hon'ble Pandit Gokaran Nath Misra in his concluding speech urged the delegates to continue propaganda work with greater vigour. He also made an appeal for funds to carry on propaganda work and there was a hearty response. Over Rs. 4000 were subscribed on the spot. With three cheers to His Majesty the King Emperor the conference dispersed at 9. P. M.

O. and R. Ry. Strike Ended.

History of Strike.

LUCKNOW, October 17. Owing to the energetic action of Mr. Holmes, Agent, O. and R. Ry., the strikers numbering 6,000 (not 10,000 as reported yesterday) resumed work this morning. Briefly the history of the strike is as follows:—At 6 A. M. the strike commenced at the Loco shops the men going out in a body and gathering on the maidan opposite the Charbagh Station. At 8 Mr. Gregson, Loco Superintendent, endeavoured to induce the men to resume work, but his efforts proved unavailing. Several strikers then proceeded to the carriage and wagon shops and succeeded in inducing the employees therein to join the strikers, who also succeeded in withdrawing the entire coolie staff and further attempted to withdraw the traffic cabin staff and line jamadars, who, however, refused to go out. Generally speaking the strikers behaved in orderly fashion, but at one time the situation appeared threatening. This was when about 300 strikers congregated near the station and tried to hold up the train service by making passionate appeals to the mental traffic staff. At about 12 o'clock Mr. Taylor Traffic Manager, accompanied by Mr. Mansur Ali, Assistant Traffic Manager, and Mr. De La Croix, Station Master, Charbagh Station, went over to the maidan opposite and spoke to the men who were asked to nominate a number of delegates to interview the Agent. The men, however, insisted on the Agent coming personally to them and giving them an undertaking in writing that their grievances would be remedied at once if demands met. Mr. De La Croix spoke to them for nearly two hours, reasoning with them and ultimately got them to appoint a delegation who waited on the Agent at about 3 P. M. This interview lasted till 6, and it is stated that the demands of the men have been generally conceded. At any rate the men appear to be satisfied and as said above resumed work this morning. The demand included the following:—25 per cent. increase in wages immediately and 10 per cent. annually till a maximum to be fixed by the authorities, be reached, the coolies to start from 6 annas to 8 annas per day, Indian apprentices from 8 annas to a rupee a day, mechanics and skilled workmen from one rupee to two rupees, Maistries from Rs. 2 to Rs. 6 and to be declared eligible for posts of foremen, 26 days full pay in the month, holidays or no holidays, for day workers, and free passes for all including coolies.

Mysore

BANGALORE, October 17.

As a result of assault at arms about Rs. 7000 were realized for distribution among Red Cross and Military charities.

There is every appearance of plague season having commenced in Mysore and Bangalore and dead rats being found in one or two places among the latest victims being an Anglo-Indian boy in Bangalore and a Brahmin Munshi in Mysore.

THE GREAT WAR

War Cabinet's Congratulations to Marshal Haig

Inter-Allied Conference Opens in Paris

OBJECT OF KAISER'S VISIT TO BULGARIA

Dissatisfaction in Austrian Navy and German Army

[Reuter's Agency]

Great Britain

British Military Policy in Ireland.

Mr. Redmond's Motion Deploring It.

LONDON, October 17.

In the House of Commons Mr. Redmond has given notice of the following motion:—
"This House deplores the policy which has been pursued and is being pursued by the Irish Executive Government and Irish Military Authorities at a time when the highest interest of Ireland and the Empire demand the creation of an atmosphere favourable to the successful result of the deliberations of the Irish convention."

Vote of Thanks to the Forces.

Contemplated Government Resolution.

LONDON, October 17.

It is understood that Government contemplates asking both Houses of Parliament to pass vote of thanks to the forces for their gallantry and devotion on Land and Sea. This unprecedented step is in response to a keen desire at Westminster to acknowledge the Country's immeasurable debt to the fighting men. A meeting of Labour Leaders in London yesterday decided to recommend their constituents to erect a National Labour Institute in London in honour of the fallen and incapacitated Trade Unionists and other workers.

The Flanders' Battle.

War Cabinet's Message to Army.

LONDON, October 17.

The Press Bureau states that Mr. Lloyd George has sent the following message to F. M. Sir Douglas Haig:—
"The War Cabinet desire to congratulate you and the troops on the achievements of the armies in Flanders in the great battle raging since 31st July. Starting from positions in which every advantage rested with the enemy and hampered by most unfavourable weather, you and your men, nevertheless, have continuously driven back the enemy with skill, courage, and pertinacity, commanding the grateful admiration of the peoples of the Empire and filling the enemy with alarm. I desire to renew my personal assurance of confidence in your leadership and in the devotion of those you command."

Enemy-Holders of British Titles.

LONDON, October 17.

In the House of Commons the Bill depriving enemy-holders of British titles was read a third time.

Leave for Soldiers.

An Appeal to Grant Freely.

LONDON, October 17.

In the House of Commons Mr. Macpherson stated that Lord Derby was arranging to make special representation to all Commanders-in-Chief in the distant war zones in order that leave should be given as freely and as cheaply as possible. But there was extraordinary difficulty fairly as far as transport was concerned.

France

Inter-Allied Conference Opened.

LONDON, October 17.

PARIS.—The Inter-Allied Conference has opened. M. Metin, Under Secretary for Blockade, urged the necessity for inter-allied action against the reinsurance of enemy enterprises and said that the French Government had initiated legislation on the subject.

Confidence in Government Voted.

LONDON, October 17.

PARIS.—The Chamber has unanimously voted confidence in the Government after a secret sitting which discussed an alleged German offer of a separate peace with France.

Russia

Officers Arrested.

LONDON, October 17.

ODESSA.—A number of Officers have been arrested on a charge of planning the seizure of the General Staff of the military district.

Germany

Object of Kaiser's Visit to Sofia.

Attack on Salonika Contemplated.

LONDON, October 17.

AMSTERDAM.—An article from a well informed source in the "Weser Zeitung" indicates that one of objects of the Kaiser's visit to Sofia was to induce Bulgaria to attack General Sarrail. Salonika being promised as a reward if she were successful. The Paper states that Greece is expected shortly to declare war against Bulgaria whereupon the latter will bring 8,00,000 men against General Sarrail and leave 2,00,000 in Dabrudja.

Concealing the Truth.

Government's New Ruse.

LONDON, October 17.

German newspapers have decided in future not to print the speeches of enemy statesmen so fully, substituting Wolf Bureau's brief summary. The "Frankfurter Zeitung" protests that neither the Press nor the public have got unbounded confidence in Wolf's summary, which will make the public more anxious to read the neutral press.

The Social Democratic Party.

Great Reduction in Membership.

LONDON, October 17.

AMSTERDAM: At a meeting of the Social Democratic Party in the Reichstag, Herr Ebert stated that the number of members had decreased by seventy per cent, partly owing to members at the front, but six out of the thirty-eight district organisations, fifty-seven electoral districts, and twenty-one local unions had seceded.

Air Raids on Open Towns.

Effect on Citizens.

LONDON, October 17.

ZURICH.—In view of the forthcoming air offensive against Southern Germany, the changing tone of the enemy Press is typical of the bully. The "Muenchener Post" has now discovered that air raids on open towns have simply stiffened the determination of the people, and it expresses the fervent hope that this horrible slaughter of defenceless persons will cease forthwith.

Interned German Submarine.

LONDON, October 17.

FERROL. The officers of the interned German submarine B. 23 have been removed to Alcala de Henares. Marines are now guarding the submarine in the arsenal.

America

542 MILLIONS STERLING.

Loaned to Allies up to Now.

By United States.

LONDON, October 17.

WASHINGTON.—Government has loaned to Britain a further five millions sterling, Russia ten millions, France four millions, and Belgium six hundred thousand making the total loaned to Allies to date 542 millions sterling.

The Liberty Loan.

LONDON, October 17.

The Government's offer of three-hundred million dollars certificates of indebtedness bearing interest at four percent has been heavily oversubscribed. The Liberty loan has reached approximately four billion dollars.

Japanese Mission.

LONDON, October 17.

WASHINGTON.—The Japanese Parliamentary Mission of five members have arrived here to study the procedure of the Congress.

Norway

Conference of Scandinavian Seamen.

LONDON, October 17.

COPENHAGEN.—A Conference of Scandinavian seamen has recommended the holding of an International Seamen's Conference at Copenhagen shortly, in order to form an International Seamen's Union.

TELEGRAMS.

Holland

Holland and Britain.

Coal Importing Arrangement Fails.

LONDON, October 17.

The proposed Anglo-Dutch arrangement, under which Holland was to import several hundred thousand tons of coal from Britain, and Britain in return was to receive a certain proportion of foodstuffs from Holland, has apparently broken down. The Dutch Minister of Agriculture states that the plan for requisitioning ships to bring coal from Britain has been abandoned, owing to Germany's inability to guarantee their safety, even if they bear distinguishing marks, because they might be mistaken for submarine traps.

Italy

Attempt to Divide Allies.

Italy will Stand by Allies.

LONDON, October 17.

ROME.—Speaking in the Chamber the Premier declared, that, until final and complete victory, Italy would remain indissolubly identified with the Allies. Italy was on her guard against enemy's devices to divide the Allies. A Socialist motion of no confidence in Government was defeated by 228 votes to 51. There were fifteen abstentions.

Austria

Austrian Navy Disaffected.

Sanguinary Fights between Austrians and Germans.

LONDON, October 17.

ROME.—The "GIORNALE D'ITALIA" states on reliable authority that several extremely serious mutinies, accompanied by scenes of terror and bloodshed, have occurred on several ships of the Austrian Navy, owing to food troubles and inhuman treatment by the officers. The paper says there was a sanguinary encounter at Pola between Austrians and the crews of a German U-Boat flotilla, owing to the tyranny of the latter. It was only subdued by the intervention of a naval patrol. A number of German sailors were killed and afterwards the U-Boats were ordered to another base. Disaffection in the Austrian navy is increasing in a threatening manner.

British Front

Patrol Activity: Reciprocal Cannonading

Successful Trench Raids.

LONDON, October 17.

A British communique says:—Our patrols were active on the battlefield and brought in a few prisoners. There was considerable reciprocal cannonading, the weather being clearer, and we carried out much effective counter-battery work. South-Midland troops raided trenches last night in the neighbourhood of Reux and inflicted casualties. Another raid north of Lens yielded us a few prisoners. Our fire, early this morning, repulsed a strong raiding party south-west of Acherville. Our aeroplanes yesterday machine-gunned infantry from low altitude and dropped two tons of bombs on a large dump at Courtrai and other targets. We brought down five machines; three of ours are missing.

Enemy and British Losses Compared.

LONDON, October 17.

Reuter learns that on the most careful estimates the German losses in recent battles in Flanders exceed the British losses by seventy-five per cent.

British Activity in Flanders.

A Comparison with the Somme.

Mutinous Spirit in the German Army.

ALLAHABAD, October 17.

LONDON, October 16th.—A correspondent at the front while confessing absolute ignorance as to whether Sir Douglas Haig proposes to grasp Passchendaele and the lower spurs beyond this season or winter on the present front, making those positions untenable by artillery fire, points out that the Somme advance really ended at an earlier date than the present one. Le Sars was taken on the 7th October in ankle deep mud. Only the triumph of Beaumont-Hamel which is on higher ground followed. The conditions are now worse than the Ancre was last October.

The correspondent mentions that officer prisoners are well aware of the naval mutiny and admit that a similar spirit exists in the army where cases of disrespect towards officers are numerous. One admits that they dared not speak to the men or they would have been shot. Another states that he was wounded and stretcher-bearers refused to carry him back, but insisted on surrendering taking him with them. ("Pioneer").

LONDON, October 17.

An Australian official correspondent telegraphs that Germans yesterday retired opposite a small portion of Australian front to the next spur on the high ground about a thousand yards back.

LONDON, October 17.

This afternoon's communique from Marshal Haig says there is nothing of interest to report.

Naval Aircraft's Action.

LONDON, October 17.

The Admiralty states that naval aircraft on Monday night dropped many tons of bombs on Bruges Dock. One of our fighter patrol on Tuesday brought down an enemy two-seater in the vicinity of Zeebrugge. The observer fell out and the machine fell in flames. All of our machines returned.

TELEGRAMS.

French Front

Enemy Aisne Raids Repulsed.

Lively Artillery Duel.

LONDON, October 17.

A French communique says:—After a lively bombardment, several enemy raids on the Aisne front, south of Courtecon, were repulsed. There was a lively artillery duel in the region of the Plateaux.

Nancy Violently Bombarded.

LONDON, October 17.

The French communique says:—Enemy aeroplanes violently bombarded Nancy and ten civilians were killed and forty injured, five enemy aeroplanes were destroyed on Tuesday and Wednesday and twenty others fell out of control into their own lines. Our aeroplanes heavily bombarded military establishments at Volklingen, railway stations at Thionville, Metziers-Les-Metz and Met-Zwospay, and factories at Hagondange and Rombach.

Russian Front

German Landing on Oesel Island.

Russian Force Cut Off. A Dreadnought Damaged.

LONDON, October 16.

The Russian wireless communique says:—Enemy pressed us back over the mole in the direction of Moon island interrupting land communications between Oesel and Moon. We have completely lost touch with our forces on the Oesel Island. An eye-witness reports that an enemy Dreadnought ran into the minefield on Friday. After an explosion the warship proceeded to the coast and her ultimate fate is unknown.

Russians Isolated.

LONDON, October 17.

A Wireless German official communique says:—We have gained possession of main the portion of Oesel Island. Russians isolated on Sworoe Peninsula are still desperately resisting. Only portions of the enemy on the east coast escaped in the direction of Moon.

The Bulgarians have ceded some villages to the English in Struma plain.

Salonika Front

Enemy Bands Repelled.

Near Lake Ochrida.

LONDON, October 17.

A French eastern communique says:—Artillery was active on the whole front especially north of Monastir. Our troops repelled detachments on the western bank of Lake Ochrida, which were attempting to land from barges.

The prisoners taken in the Lamondos are said to have reached one hundred and forty-three.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Simla

King-Emperor's Message. To Red Cross Societies.

SIMLA, October 16.

The following gracious message from H. M. the King Emperor to the Joint Committees of the order of St. John of Jerusalem and the British Red Cross Society has been received:—During the past twelve months I have had constant opportunity of witnessing afresh both at Home and in Flanders, the great work of mercy carried out by the united efforts of the British Red Cross, and the Order of St. John, in every theatre of the war regardless of distance, discomfort, or danger the task of alleviation, removal of pain and suffering and of ministering to those in need, performed with unparalleled devotion by men and women who have taken service under the Red Cross. The prompt and unsolicited provision of medical and general stores and comforts is an all important work and one of the main responsibilities undertaken by the Joint Committee in hospitals and convalescent homes, hospital trains, motor ambulances and launches. Our sick and wounded as well as those of our Allies are, I know, indeed grateful for the aid and co-operation which the joint societies bring to the medical services of the armies, nor have the needs of our prisoners of war been forgotten. In allocation of your funds of I trust, therefore, that there will be no falling off generous financial support on the part of every one at Home and in the Dominions, overseas, without which this work cannot be maintained during the war. I have had great satisfaction in sending to the Joint Committee on the 20th October a donation of £5000 this year for 'Our Day' collection on the 18th. It is a pleasure to me to contribute ten thousand pounds to mark my appreciation of what has been achieved by the British Red Cross Society and the Order of St. John in the past and deep sense of the importance in continuing these achievements in the future.

(Sd.) George, R. I.

Delhi Indian Association. An Address to Mr. Montagu.

DELHI, October 18.

The Indian Association at Delhi has resolved that an address embodying the views of the Association relating to the welfare of India in general and Delhi Province in particular be presented to His Majesty's Secretary of State for India and His Excellency the Viceroy during the former's visit to India.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 17.

H. E. the Viceroy has received the following telegram, dated the 16th instant, from the Secretary of State for India:—

Extremely bad weather has prevailed on western front but the British again attacked in the area between Ypres-Roulers railway and Houthaulst Wood and succeeded in capturing a large number of defended localities, fortified farms and woods and concreted strong point and a number of prisoners. The British also successfully raided other portions of the front.

There has been artillery activity on the French front and attempted raids by German detachments.

Lively local infantry actions have taken place on the Italian front and the Italian aircraft have bombed enemy destroyers in the Adriatic. The Germans have at length made the combined naval and military attack in the Gulf of Riga which had been delayed since the capture of Riga by mutiny in the fleet. They attacked the island of Oesel at the mouth of the gulf with a force estimated by the Russian Minister of Marine at eight dreadnoughts, a dozen light cruisers, 40 torpedo boats and 30 mine sweepers. The fleet was accompanied by transports and after successfully bombarding the port threw landing forces ashore at several points. They won foothold which was rapidly extended. More troops were then landed and more ground won. Arensburg capital of the island was captured. The German naval and aerial forces energetically supported the land operations and in south squadron the enemy torpedo boats and trailers attempted a forced entrance into the channel. The capture of the island practically gives German command the Gulf of Riga, but this action has come very late in the season for ice will soon be forming.

The Germans are developing a system of war by air upon civilian population by bombing the city of Galatz and firing with machine guns upon the people.

The British have carried out a successful raid west of Seres on the Salonika front. A British armed mercantile cruiser has been torpedoed and sunk.

"Our Day" Fund.

The Nizam Gives a Lakh.

HYDERABAD, October 17.

His Highness the Nizam has kindly consented to be the patron and has been graciously pleased to subscribe one lakh of rupees to the "Our Day" fund.

Gaekwar at Simla.

SIMLA, October 17.

His Highness the Gaekwar of Baroda and his party leave Simla on the 18th October.

His Excellency the Viceroy will preside at the banquet given by the Princes and Chiefs to Indian delegates to the Imperial War Conference to be held at Delhi on the 7th November.

Owing to ill-health His Highness the Maharaja of Benares will be unable to attend the Chiefs' Conference.

Calcutta

Indian Association's Deputation to Mr. Montagu.

CALCUTTA, October 17.

At a meeting of the Executive Committee of the Indian Association held this evening under the presidency of Mr. Surendra Nath Bannerjee it was resolved that a deputation of the Association should wait on the Secretary of State and the Viceroy with an address and scheme of reforms.

Burma

Burma Rice and Sugar Prices.

RANGOON, October 17.

The rice market is very weak at present. A telegram announces that the likelihood of an amicable settlement of the difficulty between Great Britain and Holland gave rise to a more hopeful view of things and while between 5,000 and 10,000 baskets of rice were sold last evening, the price obtained was Rs. 204. There seems to be a belief that the suspension of the shipment of rice to Java will be only temporary. The price of sugar rose on Monday to Rs. 53 per hundred viss but last evening dropped to 52. The rise in price of sugar was due to the feeling that shipments of rice to Java having been prohibited, the Dutch authorities would refuse to ship sugar from Java to Burma. Amongst dealers and shipping firms the reason was given that it would not pay to bring the steamer all the way from Java with sugar only and go back empty, whereas shipments of Java sugar were profitable to steamers when they could take back cargoes of rice. Yesterday a steamer arrived to take away cargo of rice for Java but finding none available left immediately.

Bombay

THE POONA SEVA SADAN. THE GREAT WORK DONE BY THE INSTITUTE. Her Excellency Gives Away Prizes.

POONA, October 17.

His Excellency Lord Willingdon presided and Lady Willingdon distributed prizes at the prize distribution ceremony of the Poona Seva Sadan at the Ferguson College Amphitheatre last evening. A large number of ladies and gentlemen, both Indian and European, were present on the occasion. The Chief of Sangli had specially come down for the ceremony with his Rani Sahab. Among the prominent people present were His Highness the Chief of Bhor, Dr. Sir Ramakrishna Bhandarkar, the Hon'ble Sastri, Paranjpye, Parkeh, Patel, Kamat, Upasani, Sane, Carmichael, Coverton, Pratt, Sedon, Chunnal Mehta and many others. On arrival, Their Excellencies were received by the office bearers of the Council of the Seva Sadan and were welcomed by Sir Ramakrishna. After a few dialogues, recitations,

singing and harmonium playing Mr. Devadhar, the Honorary General Secretary announced that Lady Willingdon had consented to be the Honorary Patroness of the institution. Announcements were then made regarding several donations and contributions to the Seva Sadan among which were Rs. 2,000 from the Rani Sahab of Sangli to complete her contribution of 5,000 to become a patron, Rs. 1,000 from Mr. Manilal Joogaldas (Bombay), Rs. 500 and a monthly subscription of Rs. 10 from Mr. Rajadhyakha (Bombay), Rs. 500 from the Chief of Raikurg and a monthly subscription of Rs. 5 from his wife, a yearly contribution of Rs. 100 from Mr. Mandlik out of the Rehatsak fund for prizes and provision of Rs. 50 every year made by Rani Sahab Patwardhan's will. Mr. Devadhar then presented a review of 8 years work of the institution. This showed that there were two classes in the beginning with 20 women and one department of activity, while now there were 7 departments with 37 classes having 550 pupils. This includes a full-fledged training college for women, provision for training in nursing and midwifery at the Sassoon Hospital and also for the Sub-Assistant Surgeons course at the B. J. Medical School. There are two hostels maintained by the institution and instruction is given free. In 1910 the expenditure stood at 1200 while it has now risen to 27,000.

After the presentation of the report followed three speeches the first being from the Chief of Sangli who spoke highly about the work of the Seva Sadan and announced that he had arranged to start work on similar lines in his State for the benefit of his subjects, the first step in the direction being taken by the sending of a deputation of ten ladies to Poona to study the organization of the Sadan.

The Hon'ble Mr. Coverton, Director of Public Instruction, spoke next. He laid great stress on the fact that the idea of the institution was conceived by women, was carried out by them for their own benefit. The most important branch of work undertaken by the Seva Sadan was, in his opinion, the training college which was guided by women for women.

Khan Bahadur Dr. Barucha speaking on behalf of Colonel Hooten appreciated the good work that is being done by the Seva Sadan nurses.

In his presidential remarks His Excellency congratulated all those connected with the institution on the full report of Mr. Devadhar. Referring to the Training College he asked every one to realize the great help the Seva Sadan was giving to the Government in the matter of teaching. He was sorry to find that the financial position was still not satisfactory and Mr. Devadhar had not only hinted but suggested that the Government should go to his assistance. From the speech of Mr. Coverton His Excellency, though he knew nothing official, was inclined to think that they might be full of hope. The fact that his Chancellor of the Exchequer who was sitting near him looked cheerful lent support to his surmise. The institution, His Excellency thought, was the best of its kind in India. Lord Willingdon then thanked the Seva Sadan for the help given to the Government and assured the meeting that he went away from the meeting immensely impressed with the usefulness of the Seva Sadan and immensely grateful to Mr. Devadhar and Mrs. Ranade.

After Her Excellency had distributed prizes the Hon'ble Mr. Parsajya proposed a vote of thanks to Their Excellencies and Mrs. Ranade seconded him. The function terminated with three cheers to Their Excellencies. His Highness the Yuvrajah of Mysore has wired to Mr. Devadhar that he would continue his yearly donation of Rs. 500 for one year more, the original promise being for three years.

ANOTHER CONTEMPLATED Strike of Postmen.

Averted by Mr. Love.

BOMBAY, October 17.

Fears were entertained during the last few days that Bombay Postmen would go on another strike in order to get increase for every one of them and not to the majority and also wages during the days they were on strike. The postmen were yesterday discussing among themselves the Press communique issued from Simla regarding them. Mr. Love, Presidency Post Master, spoke to the men pointing out the foolishness of taking rash steps. He explained to them the purpose of the Government communique and advised them not to be foolish as to go on another strike. The Postmen, it is understood, have made up their minds to act according to the advice given by Mr. Love.

Bombay Postmen.

Trouble Again Brewing.

BOMBAY, October 18.

The Bombay postmen held a meeting at Thakur last night when they discussed the situation for two hours. It transpired that the Hon'ble Sir Dr. over Wacha is to have a consultation with the Prinslaw Postmaster to-day and it was decided by the agency not to move in the matter pending the result of the consultation.

Railway Guards' Grievances.

Deputation to Traffic Superintendent.

LUCKNOW, October 17.

A deputation of European and Anglo-Indian guards of O. and R. met the District Traffic Superintendent, Mr. Sypott, yesterday.

The Hindi Conference.

SITAPUR, October 17.

The United Provinces Hindi Conference (Sahitya Sammelan) held its sitting at Sitapur from 14th to 16th October under the presidency of Pandit Radhacharan Goswami of Muttra. Resolutions with regard to the adoption and spread of Hindi language and character were passed. Several speakers from different parts of the province took part in the conference and there was a fair attendance of delegates.

ALLAHABAD, October 18.

Mrs. Besant has returned to Benares from Simla. Mr. N. Subba Rao Pantulu is in Allahabad on a short visit.

Mr. M. K. Ghandi passed through Allahabad yesterday en route for Brouch where he will attend the Gujarat Education Conference. It is understood that he will return to Champaran in the first week of the next month.

ప్రజాభిప్రాయములు

చెన్న పురాంధ్రులకు మనవి.

అయ్యా,

బందరుజాతీయ కళాశాలకు చందాకొరత క్రిందటి సంవత్సరము వీహవలీనాను వెల్లియంటిరి. చెన్న పురియం దా వినమునే పలువు ర్నకవిధములగు చందాలను పోగు చేయుచుండురు. గతవత్సర మందుచే మనవారెక్కునుగ ద్రవ్యము సంపాదించక లేకపోయిరి. దానంతేని వీహవలీనినంబున చందాకు వెల్లి వ. వి శేష లాభము లేదనియు, మరియొకపండుగ నివసంబున వెల్లివంగారి కార్య ముండదనియు మనప్రముఖులు కవించిరి. ఈ నెల 24, 25 తేదీలు మహానవమియు, విజయదశమియైనవి. ఇవి యాసేతుహిమచలవ్యంత్రి మున్న హిందువులకల్ల కును మహా త్వరమైన పండుగదినంబులు. కావున రిఫండుగదినంబులలో జాతీయకళాశాలకు ధనముసమకూర్ప ప్రయత్నములు కల్పిన బాగుగ నుండుననితోచెడిది. ఆంధ్రులందరు దీనివిషయమై యాలోచించి తగుప్రయత్నములు చేయుదురని కోరుచున్నాను.

రాయప్పపంతులు.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ.

తీర్మానము.

అయ్యా,

ఈ సంవత్సరము బందరులో జరుగబోవు ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభలో నుండుటకు నొక తీర్మానమును నూచింపుచున్నాను.

8,9 గంటలకు గాని బాగుగా తెల్లవారని యాంగ్లేజేతమున నుండు పాఠశాలలంతోతే, 6 గంటలకే తెల్లవారు మన జేతమున గూడ పాఠశాలలు 10 గంటలకే తెరవబడుట, బాలిక సోమరితనమున వృద్ధిచేయుచున్నదనియు, చాలమంది బాలిక నుధ్యావ్న భోజనమును నూన్ని సాయంకాలమున నాటపాటలయెడ వారిని నిదుర్నాహు జేయుచున్నదనియు నందుచే నీ పద్ధతిని మార్చి, ఉదయమున 7 గంటలకే పాఠశాలలను తెరువ నేర్పాటులజేయ పాఠశాలాధికారుల జేడ్డుచు నొక తీర్మానము నుంచిన బాగుండునని తోచుచున్నది. నిమమోలు కనకసుందరం.

విద్యార్థి.

III

విశ్వబ్రాహ్మణ నవమహాసభసభ.

మద్దిలిపట్టణము.

అయ్యా,

ఈ మహాసభసభ బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలో రాగల డిసెంబరు నెల 28, 29, 31 తేదీలలో మూడు రోజులు జరుపబడును. పండితవర్గమైన ఆచార్యులు వ్యాసములను సిద్ధపరచుటకు ప్రార్థితులు. గ్రామానులలో ఆందరు సమావేశమై సభలు గావించి ప్రతినిధులను ఎన్నుకొని పంపుటను ప్రార్థింపుచున్నాను. ప్రతినిధుల నాయములను సంఖ్యను డిసెంబరు 20 తేదీ లోపుగ ఈదిగువవిధానమున తేలుపరచుము.

చిత్తు తీర్మానములు

(1) విరోహ మహాసంగ్రామమున మన ప్రభుత్వము వారికిని వారి మిత్రులందరివారికిని జయముగల్గుటకు ఈశ్వర ధ్యానము చేయుట (2) విశ్వబ్రాహ్మణకంఠసంఘసంగ్రహ (3) బాలబాలికల విద్యాభివృద్ధి (4) ఆంగ్లభాషావశ్యక (5) బాలికలకు నూర్జలయందు ఆర్థజీతము పుచ్చుకొనగోరుట (6) విద్యార్థి వేతననిధిని స్థాపించుట (7) అతిబాల్య అతివృద్ధ వివాహపుట్టుముల నిరసించుట (8) పుస్తకభాండాగారముల వృద్ధిచేయుట (9) శిల్పకాస్త్రప్రకటన శిల్పవస్తుప్రదర్శనము (10) పరివర్తన స్థాపించుట (11) ప్రబోధనీపత్రికా ప్రోత్సాహము (12) మనసంఘ వీధినిలిసి విద్యావిహీనశిలిని మాంటాగుగారికి నివేదింప ప్రయత్నించుట (13) కాంగ్రెసు ముస్లిం లీగుయొక్కయు దక్షిణప్రజాసంఘముయొక్కయు యుద్దేశముల యోచించి మన యుద్దేశసానుభూతుల తెలుపుట (14) మన సంఘనాయకుల ఆకాలపరభయములకు చింతిల్లుట (15) అవసరమైన యితరవిషయములు.

పోతెపల్లి సుబ్బయ్యగారు.

కోలవరం, బందరుతాబాకా.

IV జమీందారి రయతులు.

అయ్యా,

ఇదివరలో జమీ భూములను భూయపు పల్లము క్రిందను జేర్చుటను గూర్చియు, జమీ కాల్యాలను గవర్న మెంటువారి క్రిందికి చేర్చుకొనుటను గూర్చియు, శ్రీ కృష్ణ డి. కలెక్టరు వారితో సునవి జేసికొని యున్నందుకు వారీ క్రింది వ్యక్తుల నేర్పరచిన బాగుగనండునా యని జమీదార్లు సంగ్రహింపుకై ప్రానియన్నారు. తహీతులు కూడా యీ క్రింది అంశములలో సవరణగాని లేక వింక నేమైన క్రొత్త నిబంధనలుగాని కావలసి యుండునోమో యోచించి ప్రాయ కోరెదను.

చట్టముల రీత్యా ఏర్పరచ తలచిన వ్యక్తుల వివరము.

(1) జమీ గ్రామములలో జమీందారు గాని పట్టాదార్లలో నాల్గవ వంతుకు తక్కువ కాని రహీతులు. గాని కోరినప్పుడు జమీ పల్లపు భూములను శెటిల్మెంటు పల్లపు హెడ్డున జేర్చుటను గూర్చి గవర్న మెంటువారు ఆలోచన చేయవచ్చును. (2) జమీ భూయపు పల్లపు భూములకు నీటి సప్లయయందు ప్రథమ హక్కు కలిగియుండవలెను. గవర్న మెంటు శెటిల్మెంటు పల్లమునకు నుండెడి రిమీషను మరతులు వీనికిని ఉండవలెను. శెటిల్మెంటున ఏర్పాటు కాబడు తీర్పుకు బాధ్యులు కాకలెను. రహీతుగాని జమీందారుగాని అట్టి కేసుల చెల్లించుటకు బాధ్యులు కావలెను. అయితే జమీందారు, జమీ రహీతు నుధ్య నేమైన మరతు లున్నయెడల వానికి విరోధము కలుగ నేరదు. (3) ఈ మార్పుదలల అగత్యునుగు చట్ట ములు గవర్న మెంటువారు చేయవచ్చును. (4) శెటిల్మెంటు సర్వేను అవసరమగు నపుడు మొక హెడ్డుకు మార్పుకొనుటకు అధికారులు కలిగియుండవలెను. (5) జమీ కాల్యాలన్న భూములు జమీదార్ల వైనను, అట్టి కాల్యాలను డి. పి. డబ్లియు వారు స్వాధీకరమొనరింపటకు అధికారము కలిగియుండవలెను. (6) అట్టి కాల్యాల హక్కు బాధ్యతలను గురించి లెగు నిబంధనలు చేయుటకు గవర్న మెంటువారికి హక్కు కలిగియుండవలెను.

వే॥ వెం॥ సుబ్బారావు.

కృష్ణాజిల్లా సంఘ కార్యదర్శి.

V

బందరు దసరాసంఘము.

ఆంధ్రనాటక మహాసమ్మేళనము.

అయ్యా,

నేను క్రిందటి లేఖలో ప్రాసిన ప్రకారము మా పట్టణమునందలి నాటక సమాజముల వారందరును గలసి ఒక రంగముమీద యీ నెల 20 వ తేదీ శనివారము వేడిసంహార నాటకమును ప్రదర్శింప బోవుచున్నారు. అందువలన వచ్చు సొమ్ము ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు విరాళముగ నొసగబడును. ఇన్ని సమాజముల సభ్యులను ఒక రంగముమీదకు చేర్చుటకు జాతీయ కళాశాలయందు ఆంధ్రులకు గల ప్రేమయే కారణము. వేడిసంహారమునందలి ముఖ్యపాత్రలను ధరించువారి నాయముల నీ క్రింద పొందుపరచుచున్నాను. దీనిని బట్టి ఆంధ్రుల వేశభక్తి వెల్లడి కాగలదు. ముఖ్యపాత్రల ధరించువారినివలె ఆంధ్రనాటక రంగమున భ్యాతిచెడియున్నారు అందు కొంతమంది రంగమునండి దాదాపు విరమించినని గూడ జెప్పవచ్చును. అట్టి ప్రముఖులందరు లసి ఒక ఆదర్శమును దృష్టియందుంచుకొని ఒక రంగముమీద తమ కాలమును జూపి తమకు కళాశాలయందుగల ఆభిమానప్రేమలను వెల్లడించుట యంతయు శుభప్రదము. కళాశాలాభిమాను తెల్లరును నాటకమును వీక్షించి ప్రోత్సాహపరుప ప్రార్థితులు. భిమునిపాత్ర ధరించుటకు గోవిందరావు నాయుడుగారిని పంపించుటకు సమ్మతించిన శ్రీమైలవరం రాజారావు మాకు అత్యంత వందనీయులు.

వేడిసంహారమునందలి ముఖ్య పాత్రధారులు:— భిముడు శింగంశెట్టి గోవిందరావు నాయుడుగాను (మైలవరం కం వెనీ) 2. దుర్బోధనుడు- మల్లెల శేషగిరిరావు గారు (గొడుగు పేట కం వెనీ) 3. ధర్మరాజు- వెంపటి వెంకటేశ్వరరావు గారు (బుట్టయ్యపేట) 4. కృష్ణుడు- డి. వి. సుబ్బారావుగారు (ఇండియన్ డ్రెస్టిక్) 5. సుందరముడు- దామరాజు వీరేశలింగం గారు (గొడుగుపేట) 6. పాంచాలముడు-పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు (రాయల్ హిందూ) 7. అశ్వత్థామ-మాంటి రామయ్యగారు (గొడుగుపేట)

కోన నీతారాయరావు

కార్యదర్శి.

VI

బ్రాహ్మణేతరసోదరుల కొక చిన్న విజ్ఞప్తి

అయ్యా!

బ్రాహ్మణేతరసోదరుల గురించిన వ్రాతలు యీ మధ్య వార్తాపత్రికలలో ఉప్పతిప్పులుగా బయలుదేరుట పత్రికాగ్రాహకుల కందరకు విశదమే. అయ్యయో! ఏల యీ అప్రస్తుత ప్రశంసలు! ఆసన్నప్రలాపములు! సంఘమున కంతయో గౌరవము కలుగజేయు ప్రయత్నించుకట్లు ప్రపథమమున నటింపుచు, ఒకరు అది నుంచినవియు, ఒకరు ఇది నుంచినవియు వాద ప్రతివాదములకు దిగి, చివరకు అగౌరవమునే చేకూర్చుచున్నారు. మనసంఘములో విద్యావ్యాప్తన బహుతక్కువగ నున్నది. విద్యాభివృద్ధికి కావలసిన సన్నివేశము లెన్నియో నాచుకు లోనగుప్పలసి యున్నది. సంఘాభివృద్ధికి అంతరంతరములుగా మనల నావరించుకొనియున్న ఆచారవ్యవహారములలో కొన్ని మార్పు లభ్యవలయులై యుండగా, అవన్నియు సాటింపక ఒక్క స్వరాజ్యాంధోళనతో దిగి పుటుంబకలహము తెచ్చుకొనుట సమంజసము గాదు. కావున, కాకి వాడలో బ్రాహ్మణేతరమహాసభ జరుగవై యున్న దని వార్తాపత్రికలవల్ల తెల్లబడుచున్నది. ఆసభకు నాయకులెల్లరు దయచేసి యెక్కువనంది బుద్ధిమంతులచే ఏది యుక్తమగ కొనియాడబడునో అన్వాయననే గవ్యస్థానముచేగ బ్రయత్నించవేడెద. మేము పట్టిపడ్డ నెగ్గలయ్యునని పట్టుపట్టుట అది యోగ్యతాలక్షణము కాదు. కావున, యంచి యెచ్చట నుండినను గ్రహించుట, నునవిధియై యున్నది. సుఖీభూతము కల్గగాని యే పెద్దకార్యములను బుగ నేరవు. కావున సంఘీ భూతిమే మనకు ప్రధానకర్తవ్యము. వానికై నాయకులెల్లరు సాటుపడవలసిన తగుణము ఇతే బ్రాహ్మణద్యేమము, అన్నద్యేమము, ఈ రెండు అసాధ్యమైచి; గమక, ఆది మన కనుచితియు. మన జ్యేష్ఠప్రజ్వలల పూజించుట మన భిక్షువులను అనుభ్రుతముగాను జరుగుచున్నది. గమనించి సోదరుల పురోభివృద్ధికి సాటుపడకోరెద.

రాజా శ్రీరాధుచంద్ర శ్రీరంగ భూపాలభ లెరావు

VII

భానసార్ త్మత్రియులు-బ్రాహ్మణేతరోద్యమ

విముఖులు

అయ్యా,

అక్టోబరు 12 తేదీ తరు దినపత్రికయందు, ఆర్ వీరరావున రాజుగారు వ్రాసిన “బ్రాహ్మణేత రోద్యమము-త్మత్రియులు” అను వ్యాసమును చదివి ఇచ్చట త్మత్రియజాతీయుల సమ్మతిని తెలియపరచు చున్నాడను.

బ్రాహ్మణేతర పదము బ్రాహ్మణుడు కాని ప్రతివారి కిని ఆనగా మహమ్మదీయ క్రైస్తవ ఎరుకు ఏనాది మొదలగు వారికే గాక విదేశీయులకు కూడా చెల్లును గాన ఇది ప్రత్యేక వ్యక్తిగల త్మత్రియ సంఘములకు ఆస్వయంప్రేమకు దూరవ్యగు. వివిధ తెగలు మతములు భాషలు గల బ్రాహ్మణుల కెల్లరుకు, సమస్తీగా బ్రాహ్మణనాయకు ప్రత్యేక వర్తిగా నెల్లుచెల్లునో అయిననే ఆంధ్ర త్మత్రియులగు రావవారు భావసార్ త్మత్రియులు రజపూతులు గాఘలులు బుండేలులు మొదలు గాగల వివిధ భాషలు మాట్లాడు త్మత్రియ తెగలకును సమస్తీగా త్మత్రియ నాయకు ప్రత్యేక వ్యక్తిగా చెల్లును. ప్రాచీనకాలంబున ఏజాతీయులు తమ ఆకుంకిత పరాక్రమము చే జేయుట కాపాడి భర్తసాలన మొచ్చి ప్రపంచమునకు ఆదర్శసాములై వేటికిని తమ యత్యశ్రీయులచే సర్వజనులకు మనోనేత్రములచే గోచరింపచేయుచుందురో అట్టి శ్రీరామ హరిశ్చంద్రనల భరత భీమాష్టక కృష్ణా త్మత్రియ వీరుల జాతీయ వ్యక్తిని మట్టుపరుపగోస కృష్ణుడుండునా? అట్టి వారు ఇతరు లెనైన నున్నచు తద్వంతులకులకు మనము నున త్మత్రియ సంఘ ప్రత్యేక వ్యక్తిని నిలుప స్వదాప్రయత్నించవలయును. మన అలసభావ సోమరికనంబులచే మనము చెడుచున్నాము. కాని బ్రాహ్మణులు మన అభివృద్ధికి ఏలాటి ఆటంకములును, కలుగజేయలేదు. మా తాలూకానుందలి త్మత్రియ సంఘము తరపున యిచ్చు సమ్మతియేవగ నాంద్రదజాతీయ తచే హిందూదేశమునందు గల వివిధజాతులను మతములును సంఘములును బంధించుడి ఏకజాతీయభావముచే దేశభివృద్ధికి దోడ్పడుట మాకు సమ్మతముగాని బ్రాహ్మణేతరోద్యమమును చేర బ్రాహ్మణులను నిందించునో హిందూసంఘమునందు స్పృహ జనించజేసి సహజ ప్రేమయు వికారత్యయును భంగపరచువారి చర్యలు మాకు సమ్మతములు కావు. హిందూజాతీయుల కెల్లరు ఒకేపాతినిభ్య ముండినను సమ్మతమేను

అట్లుగాక ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును కోరినవో బ్రాహ్మణులకువలెనే త్రివిధములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముండి తీరవలయును. అలాగే వైశ్యులకును శూద్రులకును మిగతవారికిని ఆవశ్యకము. మన త్రివిధసంఘములకు నాయకులను జేవాంగులను ప్రతినిధులు కావాలను. ఇట్టి ప్రాతినిధ్యమును వహించుటకు త్రివిధములయందు ప్రతిభావంతులు లేకపోలేదు. నాయకులు గలవారికి శ్రేష్టిగాకని మిగతానాయకులని దక్షిణ ఇండియాలో నుండు ఏ సంఘమును ఏర్పరచుకొని ఉండలేదు. ఈ తాలూకాయందలి త్రివిధ సంఘమువారు యెల్లరును ఆలోచించి యా కాంగ్రెస్ లోని మోస్తవలీగు వారి సంస్కరణ ప్రకారమును సమ్మతించువారే గాని బ్రాహ్మణవైఖరిగలవని పేరు పెట్టుకొని మిశ్రభేదవరయును జేయుట భావములకు స్వరాజ్యసమితులకు హోంరూలు లీగునకు ప్రతికూలముగా భవమెత్తిన స్వార్థుల చర్యలు మాకు సమ్మతములు గావు.

ధా|| వేంకటసుబ్బారావు.

జమ్మలపడుగుభావసారీ త్రివిధ సంఘ కార్యదర్శి.

VIII

తెనాలి స్వరాజ్యసంఘము.

ఆయా:

ఈ సంఘమువారు తెనాలి రేపల్లెతాలూకాలోని గ్రామములకు వెళ్ళలేదనియును గ్రామములలో నిట్టి సంఘములు స్థాపించుటకు ఆ గ్రామములలోని ప్రముఖులు సిద్ధముగ నున్నారనియును, యీ సంఘమువారి దట్టి గ్రామములందు నిట్టి స్వరాజ్యసంఘములు నెలకొల్పించుటకు ప్రయత్నించలేదనియును “స్వామి” యనువారు యీ నెల 11 వ తేదీన వెలువడిన “ఆంధ్రప్రతిక” యందు వ్రాసినారు. ఇట్టి సంఘముల యెడల “స్వామి” గారికి గల యభిమానమున కెంతయు మేలు కృతజ్ఞులము. ఈ సంఘము ది 7-9-1916 వ తేదీన తెనాలిలో స్థాపించబడినది. ఈ సంఘముయొక్క నిర్ణయ (నూల్సు) యీ రంగం జనవరి నెలలో ముద్రితములయినవలయుననిన వారికెల్ల నుచితముగ నీయించబడుచున్నది. తెనాలిపట్టణమున నీ సంఘము వారి నిమిత్తము జరిగిన సభల మాత్రమేగాక యీ సంఘమువారు ప్రజల నిమిత్త మనేక బహిరంగసభలను జరిపి పని చేయుచున్నారు.

ప్రభుత్వమున నీ సంఘ పథికులు కొన్ని గ్రామములకు వెళ్లి అక్కడ నిట్టి సంఘముల నెలకొల్పించుటకు ప్రయత్నించిరి; కాని, అచటి జనులెట్టి సంఘములుండుట ముఖ్యమని యెంచిరి. కాని అధికాంశమున జేదయో ముప్పువాటిల్లునని భయకంపిత చేత గుర్రులగుటచే నట్టి గ్రామములందెట్టి సంఘముల నేర్పాటు చేయలేదు. మీదమిక్కిలే, ఒక గ్రామముకొని దిట్టి సంఘమును స్థాపించి వెంటనే రద్దుపర్చిరి. ఆ గ్రామ మిప్రాంతముల సొక ముఖ్యమైనదనుటచేత నా సంగతిని దెలిసి కొన్ని యితర గ్రామములవారు వారంత వెనకంజవేయసాగిరి. తిత్కారణమున మేమితర గ్రామములందెట్టి సంఘములను స్థాపించు ప్రయత్నమును నూనెలిమివలెయు, నేరేవైనను బలవంతపఱచి యిట్టి సంఘములను స్థాపించవలసిన యవసరము మాకు గాని స్వరాజ్యవాదు లింకెవరికి గాని లేదు. మేమితర గ్రామములందెట్టి స్వరాజ్యసంఘములను స్థాపించవలయుట కిదియే కారణముగాని, మా యందుఁ బ్రయత్నింపమేమియును లేదు.

ఇకను, ఏ గ్రామమునైన నిట్టి సంఘములను స్థాపించుటకు కుతూహలగల వారున్నయెడల మాకు తెలిపినవో మేమచటికి వెళ్లితగు సహాయమును చేయుటకు సంసిద్ధులమై యున్నాము. ఇట్టి సంఘముకొటి ప్రతి గ్రామమునకుం దుండవలెననుట నిర్దిష్టవాదాంతము; కాని అట్టి కుతూహలము గ్రామజనులయందే జనించవలెను. మనదేశపు జనులకు కొంత స్వాతంత్ర్యముల నీయవలసిన దని కోరుటచే నిదివర కిట్టి స్వాతంత్ర్యముల ననుభవించుచున్న అధికార వర్గమువారు కొంత స్వతంత్రమును వదలుకొనవలెననుట నిశ్చయము. ఇట్టి స్వతంత్రమును మన దేశపు ప్రజలు కోరుచున్నారా లేదా, అను సంగతిని తెలిసికొనుటకు మాంటేగు గారిచటికి వచ్చుచున్నార; ఈయన యిండియాదేశపు పరిస్థితి పుంపుడు; ఈయనకు మనదేశమున దభిమానము కద్దు కాబట్టి ఆయన యిచటికి వచ్చినపుడు ప్రజలందరు మహాజ్యోతి ఆయనకు సుపరిచింపవలసియున్నది. అందునిమిత్తము ఆయనలోని విషయములను గ్రామములలోని జనులకు బోధించి జనులచేత సంతకములను చేయించుట ముఖ్యకారము. గ్రామ సంఘములవారు, పుస్తక భండాగారముల వారు, స్వరాజ్య సంఘములవారు, తదితరులు, అందరును యీ పనిని చేయవలెను. ఇందువలన కూడ ప్రతి గ్రామములో స్వరాజ్యసంఘ మొకటి యుండట ముఖ్యకారము. కాబట్టి వెంటనే ప్రతి గ్రామమందు నిట్టి సంఘములను స్థాపించెదరని నమ్ముచున్నాను.

పె|| లక్ష్మీనరసింహం.

తెనాలి స్వరాజ్యసంఘ గౌరవ కార్యదర్శి.

IX
మోరంపై న స్త్రీ హత్య.

ఆయా:

విశాఖపట్నంజిల్లా పీఠనిల్లి తాలూకాలోని చోడవరమునకు సుమారు నాలుగు మైళ్ళదూరమున “చౌడువాడ” అను గ్రామము గలదు. ఆ గ్రామములో క్రిందటి నెల 8 వ తేదీన పగలు సుమారు 8-9 గంటల వేళను అనేకులు చూచుచుండగా ఒక స్త్రీ హత్య జరిగినది. ఈసంగతి యా గ్రామముననే కాక చుట్టుపట్ల గ్రామములలోగూడ వెంటనే వ్యాపించినది. ఆయాలో నివసించు సొక తెలుగులస్త్రీ సుమారు ఏడది సంవత్సరముల వయసు గలది. పదిమంది పిల్లలతో కార్యకమున బయటికి యింటికి పోవుచుండగా సొక దురాత్ముడాయూరివాడే పొలము నుండియో యెచ్చట నుండియో వచ్చుచు ఆస్త్రీని బట్టుపట్టుకొని నోట కవచింపగా కాయముటలాడి “గాత్రీ యేమనియే కూసినావు? ఇప్పుడెప్పుడు నన్ను వారో చూచెనుగాక” అని కాల, చేతుల గొట్టుచుండగా సంతట నాస్త్రీ తప్పించుకొని యెచ్చటనున్న యొక మంగలి యింటిలోఁ దూటి పురిటి మంచముక్రిందను దాచుకొన్నదట! ఆహంతకుడు దాని వెంటనే ఆయింటిలోనికి ప్రవేశించి నుంచుముక్రింది దానిని గుమ్మములోని కీడ్చుకొనివచ్చి వెణక పట్టుకొని దానిని మట్టి యెవరిని లక్ష్యపెట్టక కొట్టి నాడెట! ఈగలభా జరుగుచుండగా ఆదుర్భాగ్యుని అన్నదమ్ములు మరి కొందఱుకూడవచ్చి వానికి సాయపడినారట! అది వెంటనే మరణించినది. “ఇది టక్కుచేయుచున్నది. కాబట్టి తాటిక మృదుట్టిచి మట్టిపై నెత్తిన అదియే లేచును” అని కూయంగా వారిలో నొకడెట్లే చేసినాడట! ఆయాలో 5-6 గురు గుండ్రాబాయిలు ఉన్నారట! వారిని చూచి ఊరివారందఱును భయపడుదురట! వారినివలె రెండుసార్లు శిక్షను కూడ పొందినారట! వారితో వివాదపెట్టుకొన్నవారి యింట్లు కాలెదరట! పట్టపగలేపట్టుకొని కాలెదరట! గాత్రీ యిండ్లలోఁ దూటి దోచుకొనెదరట! కాబట్టి గ్రామస్థులకువారియెడ నెంతభయముండనో చదువులే పోయి కొందురు. వైరీతిగా జరిగినహత్యకు, చూచిన వారెవ్వరును వారికి వెంటి సాక్ష్యముచెప్ప నోడుదురట! ఆచచ్చిన స్త్రీ యొక్క భర్తకును, దానికొడుకులకును కొంతభయమిచ్చి మార్పుకొగమువలన మరణించినట్లు వారే రిపోర్టు చేయించినారట! వారిలో వారే పంచాయితీ చేసినారట! ఆయా రిపోర్టులయిన పంచాయితీదారులను మిలకనే లేదట! పోలీసువారు వచ్చియు నీకేసు బయలుపేసులేదట! చోడవరపు డాక్టరుగారు దెబ్బలవలన వచ్చినట్లు సర్టిఫికెట్టు కూడ నిచ్చియున్నారుట! ఏయయిన నేమి? ఇంతవరకును కేసు జరుగ లేదు. హత్యజరిగించినవారందఱును గలసి సుమారు వెయ్యిరూపాయలకు వైగానే ఖర్చుపెట్టి తమ కేవిధమయిన అపాయములేకుండ చేసికొన్నారుట! కాని గ్రామస్థులు ఇట్టి దుర్ న్యాయమునకు భయపడుచున్నారు. అప్పుడప్పుడు పోలీసువారువచ్చి ఆరొడిలను 5-6 గురును పిలిపించి మేమిట్టి పని చేయనే లేదనియు, మామీదను కట్టినవారు లేనిపోని యర్జీ లిచ్చుచుండుననియు, వారిచేతను వ్రాతలు వ్రాయించుకొని పోవుచుండురు. ఇట్టి స్త్రీ హత్య యీరీతిగా మాయమై పోయినది; తమకు కావలసినంత ధనము కొరకుటచేతను, ఆదుర్భాగ్యులకు భయపడి యెవ్వరును సాక్ష్యము చెప్పరను భయముచేతను, ఒకనేళ కేసుచేసిన పక్షమున తమ్ముడు వారు మరింత బాధంతుమని భయపెట్టుటచేతను వారుచెప్పిన చొప్పుననే మార్పులన చచ్చినదని రిపోర్టుచ్చి యూరకున్నారుట! ఆహ! పట్టపగలు అనేకులయెదుట జరిగిన స్త్రీ హత్య చుంచు వలె మాయమై పోయినది. పోలీసువారి యున్నతోద్యోగులు పూనుకొన్నచో కేసు బయటకు వచ్చును. దుర్భాగ్యులు శిక్షింపబడుదురు. గ్రామస్థులు సుఖముగా నిద్రపోదురు. దైవము న్యాయపక్షపాతి గదా! జరిగినది స్త్రీ హత్యగా! కావున వై యధికారులు దీక్షపెట్టి నేరముచేసినవారిని పట్టి శిక్షింపించి న్యాయమును నిలువఁపెట్టుదురని చల్లని. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును ప్రార్థించుచున్నాను.

యధార్థవాది.

X

ఆంధ్రసభ వారి సారంగధర నాటకము.

ఆయా:

ఆంధ్రసభవారు ఇటీవల సారంగధర నాటకమును ప్రదర్శించిరి. నాటకశాలలో నున్న గడియారము ప్రకారము 5 గంటల 40 నిమిషములకు తెరనెత్తిరి. నాంది సభవాదు చేయబోవు నాటక మెదియో సభ్యులకు తెలియబరచెను. పిమ్మట చిత్రాంగి సారంగధరనియం దున్న మోహముచే బాధపడుచున్నట్లగుపడెను. చిత్రాంగి వేషముధరించిన యతడుమిగుల చాతుర్యముగల వానినలె కానిపించెను. ఆతడవరము కానిపించని

చోట్లకూడ సుక్కి, సుక్కి ఉచ్చరింప ప్రారంభించెను. ఆంధ్రదేశములో పుట్టివెరిగిన వారి కితడు దక్షిణయాత్రోపలవనది ఏమియుబోధపడలేదు. ఈతనికి అభినయ శాస్త్రమునందు నైపుణ్యము మెండుగా నున్నట్లున్నది. కాని యీ అధికమైన విశాగముగా మారెను. సారంగధరునికి జాబువ్రాయునపుడు పట్టలేని సంతోషమున భుజము లెగురవేయుచు హాస్యగాని వలె నవ్వసాగెను. అభినయశాస్త్రముకల్ల సభవారిని సంతోష పెట్టగలనని ఉద్దేశ్యము కలవానివలె, అనవరముగా కనుబొమ్మలెగురవేయుట, మొగము చిందరించుట, మూతి లిప్పట మొదలగునవి పడేపడే చేచుసాగెను.

చిత్రాంగి మోహించిన సారంగధరునికొందరితో ప్రవేశించెను. వారి దుస్తులచూడ సారంగధరుని నాకరులగునన కానిపించిరి. కాని గాచకుమారుడు వీరి భుజములపై చేయి వైచి మాటాడగా వీని మిత్రులాయని సందేహము కలిగెను. సారంగధరునకు స్వతహా మీ సమున్నట్లు కానిపించదు. ఎరువుమీసము అంటించుకొని విచారములో నున్న సమయములోకూడ బాగుగ సర్ది లిప్పయిండెను. వీరి కంత స్వరము పద్యములు చదివినప్పుడు మాత్రము గాంధీర్యముగా రాగములను విసరెను గాని ఒక్క అక్షరమైనను స్పష్టముగా నోట పల్కలేదు. మొగముమీద విచారము కడుసున్న. పుస్తకము సభ్యులకగపఱచుచు తెరప్రక్క నిలిచిన మహాభావుని వీడివచ్చుట యాలిని కయ్యము. సారంగధరుడు, పావురము నిమిత్తమై చిత్రాంగిమేడ కరుగునపుడు నాకరు కోరితెచ్చి యిచ్చిన తెల్లని జరీ ఉత్తరీయమును ధరించిపోయెను. సారంగధరుడు పినతల్లియగు చిత్రాంగి మొగమువైపు చాల సారులు చూచుట కడుంగడుకోచనీయము. సభవారిని సంతృప్తిచేయునగు నీ ముఖ్యరంగము సారంగధరుని మొద్దుచేతనులచే కడు నసంతృప్తి చెందించెను. వీరి యుత్పరీతి జరుగు సంభాషణ దానిచే దొంగతనముగా వినవలెనని కవిగారి అభిప్రాయము. కాని వానియపుడు పలుసారులు దానిప్రక్క దృష్టిసారించిరి. ఈదాని రాజరాజనరేంద్రునకు లేఖ సందర్భమునపుడు చూపిన అభినయము మెచ్చదగియున్నది.

రాజరాజనరేంద్రుడు ఆభాగము కలిగిన తన భార్య యగు చిత్రాంగి సారంగధరుడు ఆమెకు మానభంగము కావించెనని చెప్పగా విని న్యాయము విమర్శించుటకు కొలువు తీర్చెను. ఈరంగము కళ్ళపదుట కట్టినట్లుండెను. చిత్రాంగి తరపున న్యాయవాదిగనుండి నతడు తన అంశములు విస్తారముగ నుండుటచేతను, తనకు సరిగ రామిచేతను ఒక కాగితమున పొందు పరచి బల్లమీదనుంచి మధ్యమధ్య చూచుట సందర్భానుసారముగా నుండెను. కాని అతడు మధ్యమధ్య చూచుచుండుటచే తగురీతిని వాదించలేక పోయెను. సారంగధరుని న్యాయవాది స్వభావ సిద్ధముగ వాదించెను గాని లేనిపోని అభినయములను పెట్టుకొనలేదు. న్యాయవిమర్శకులలో నొకడు అరసము మాటాడిరిగదా! మరియొక సాహేబుగారు కూడ వచ్చి యుండిరిగదా! రాజరాజనరేంద్రుని కొలువులో న్యాయవిమర్శకులు పలు భాషాంతరీకు లుండిరా? ఈ సందర్భములో సారంగధరునివై మోసిన నేరము నిరూపించుటకై ఆన వాలంగ ఆతడు చిత్రాంగిమేడలో వదలిన ఉత్తరీయమును కొలువునకు తీసికొని వచ్చినపుడు చూడగా అదియొక ఎత్తని రుమాలుగ మారి యుండెను. తెల్లని ఉత్తరీయమును ఎత్తని రుమాలుగ చిత్రాంగి మాయలకల్ల మార్చినా? అట్లయినచో అంతనూత్తు బుద్ధిగల యామె వానియగు నేను మోపదలచి ఆట్లేల చేయును. ఆలోచించి చూడ నిది సమాజము వారి తొందర పాటునల్ల గలిగిన దోషముగా నున్నది. సారంగధరుడు తనకు శిక్షవిధింప బడినపుడు కూడ తన మీసముల సంగతి మరచలేదు.

చిత్రాంగి సారంగధరునకు శిక్షవిధించిన వినివప్పుడు చాల పరితపించెను. ఈ సందర్భమున కవి తన సారంగధర నాటకములనలె గాక ఒకవిధపుడు మార్పు గలుగజేసి చిత్రాంగికి కూడ మనుష్య మాత్రునకు సమాజుగు ప్రేమానుబంధమును చూపెను. ఆమె నిజముగ వానిని వరించిన దగుటచే వాని శిక్ష వినివప్పుడు ఆసందమునకు మారు పుతాపము నొందెను. దీని సంతయు చిత్రాంగి వేషధారి కడు నైపుణ్యముతో చూపెను.

రత్నాంగి కంతస్వరము బాగుగ నున్నది. ఆమెగానము నందువహించిన శ్రద్ధతో సంగీతు కుమారుని దుస్థినికై చూపిన చాల బాగుగ నుండును. మొత్తముమీద యీ సమాజులు రాగసరణికే ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించినారు. కాని తన రీతిని స్వభావ సిద్ధముగా నుండునట్లు ప్రయత్నించినట్లు కానరాదు. వీటి నన్నిటిని బట్టి చూడ మనము ఆంగ్ల నాటకమును ప్రదర్శించినపుడు ఆంగ్లేయు లెల్లూనందింతురో అట్టి విధముననే యన ఉత్తరసర్కారుల ఆంగ్లము యీనాటకమును మెచ్చిరి.

“సాక్షి”

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము.

విష్ణుభొట్ల నూర్యనారాయణ పంతులుగారు గుంటూరు నుండి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ప్రస్తుత సమయమున భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము హిందూ దేశ ప్రజలు కోరుచుండు హోంరూలుకు వ్యతిరేకము కాబడును. కడచిన నెల 31 వ తేదీని దేశవాదమును జరిగిన ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభ యందు, ఈ సమస్య ప్రాముఖ్యముకొంది యందఱు దేశభక్తుల మానసపూరిత నావరించినది. 1911 సం॥ ఆగష్టు 20 వ తేదీని హోంలీజి ప్రభువర్యుడు పంపిన యంత్రమునందు రాష్ట్రపునర్విభాగము స్పష్టముగా నిరూపింపబడి యున్నది. నాయకులలో శ్రగ్గణ్యులనదగు డాక్టర్ సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలక్, వి. పి. మాధవరావు, మాన్య గువారు కాపట్ల మేమియ్యలేక ఈ సమస్యవిషయమై తమయభిప్రాయములను వ్యక్తీకరించిరి. ప్రభుత్వోద్యోగములందు ఉన్నత స్థానములందున్నవారు సహితము భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణవిషయము నామోదించిరి. స్వపరిపాలనా నిర్మాణమునకును, దేశమునందు విశ్వతీతును, జాతీయత్వమును ఇట్టి రాష్ట్ర విభాగము విరోధముగా నుండునని కొందఱు తేల్చిపించిరి. డాక్టర్ సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభాకార్యదర్శకులకు పంపినయు త్తరమునం దీయూ తేవణకు సమాధానముగలదు. “పరిపాలనా సౌకర్యము కొరకు రాష్ట్రములను ఏర్పాటు చేయునప్పుడు భాషా ప్రయుక్త విభాగమున రాష్ట్ర విభాగమును చేయునెడల స్వపరిపాలనాదర్శము సఫలీకృతమగునని సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు వ్రాసిరి. ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభనుగూర్చి వ్రాయుచు మద్రాసు ప్రెస్సుపత్రిక భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణ విషయమును సంపూర్ణముగా నామోదించుచు ఇట్లు వ్రాసెను. “ఇంగ్లీషు భాషయును హిందూ దేశ ప్రభుత్వమును దేశపు విశ్వతీతును గూర్చి జాత్ర తీర్చిదిద్దును. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగమువలన హిందూ దేశమున అన్ని జాతులును విడివిడిపోవుననియు, మనము కోరునది విశ్వతీతగావున భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము మిందు కల్లును తోడ్పడదనియు కొందఱి ఆక్షేపణ. ఇంగ్లీషు భాషయును హిందూ దేశ ప్రభుత్వమును దేశమున నైకత్వమును కాపాడును. కాని వివిధభాషలు వాస్తవముగా నుండగా ఒక్కొక్క భాష గలవారును తమ యందున్న ఉత్కృష్టతను, మహోత్తేజమును సద్భావములను ప్రకటింపజేయుట మంచిదిగాని ‘విశ్వము’ కొరకు వారి బుద్ధికుశలతను నీట ద్రోయుట భావ్యముగాదు.” కాన ప్రస్తుతము హిందూ దేశపు ఏ భాగమునుండిగాని విశేష మగు ఆక్షేపణలు రా నవకాళము లేదని నా యభిప్రాయము. వివిధ భాషలుగల రాష్ట్రములవారికి ఈ (భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర) విభాగము) విషయమున అనుకూలభావము విశేషముగా గలదు. ఈ యవకాళమును బోసేయక, భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగపద్ధతి నొకదానిని నూనించి ప్రకటించుట అవసరము. అట్టి భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రములమూలమున దేశపట మెట్లు మార్పు నొందునో చూడవలసియున్నది.

ఆంధ్రమహాసభా స్థాయిసంఘమువారు ఈ విషయమునుగూర్చి ఒకవిధానమును కరపత్రరూపమున ప్రకటించిరి. ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభాధ్యక్షులగు చింతలపాటి వే.కె.టె. నరసింహ రాజుగారు తమ యధ్యక్షతకొరవనాసమునందు దీని విషయమునుగూర్చి కొంత జెప్పబూనిరి. ఈ రెండువిధానములయందు ఏదోయొక లోపము కనబడుచునే యుండెను. రెండిటికి ఒకేవిధమైన లోపము తటస్థించెను. మొట్టమొదట ఆంధ్రమహాసభా స్థాయి సంఘమువారు భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగ విషయమును గ్రహించి ఒకవిధానమును నూనించుచు అనేకభాషలు గల కొన్ని భాగములను ఒక రాష్ట్రముగా జేర్చిరి. వారు ప్రకటించిన కరపత్రమునందు 16, 17 పేజీలు చూడుడు. ప్రస్తుతమున్న ఆస్సామరాష్ట్రము ఎప్పటివలెనే యుండి బెంగాలీ, ఆస్సామీసు, హిందీ, ఉరియాభాషలను గలిగియుండును. ఆ కరపత్రమునందే చెప్పబడిన 7 వ రాష్ట్రము బీహారీ, హిందీ యను ముఖ్యభాషలను గలిగియున్నది.

నరసింహరాజు గారు తమ అధ్యక్షతకొరవనాసమున చెప్పెను బొంబాయి మధ్యపరగణాలను 5 రాష్ట్రములుగా విభజించిరి. ఇవి ఉరియా, ఆంధ్ర, కర్నాటక లేక కన్నడ, మళయాళ, మరాఠీ రాష్ట్రములు. వారేకారణముననే ముఖ్య

చేసియుండునని నా యభిప్రాయము. కావలెనని వానిని లోపింపజేసిరని నేను జెప్పజాలను. ఇట్లు రెండువిధానములందును ఎట్లో లోపములు గలిగినవి. ఒక్కొక్క భాష కొక్కొక్క రాష్ట్రమును మాత్రమునై రాష్ట్ర విభాగము నేర్పజుట అవసరము. కొన్ని రాజకీయ కారణములవలన కొన్ని భాషల విషయమును లోపింపజేయుటకు వీలున్న చేయవచ్చును.

కడచిన 1911 సం॥లో జనాభా లెక్క ప్రకారము హిందూ దేశమునందున్న భాషలసంఖ్య 211. వీనిలో ముప్పాతికకంటె అధికమైన భాషలకు వ్రాతలేదు. ఉచ్చారణమున కే యుపయోగించును గాని వ్రాయ వీలుండదు. మఱికొన్ని భాషలకు స్వయముగ వ్రాత లేకున్నను ఇతరభాష అక్షరములను ఎటువైతెచ్చుకొని వ్రాత నేర్పజుచిరి. వానికి భాషావాద్యములేదు. అట్టిభాషల నన్నిటిని త్రోసివేసినచో వాద్యములు గలిగిన ముఖ్యభాషలు ఇంచుమించుగా 20 యుండును. వీని అభివృద్ధికిని మంచి సదుపాయములు గలిగిన అభివృద్ధి నందగలవు.

ఈ భాషలను గూర్చిన లెక్కలు 1901 క సం. జనాభా లెక్కల ప్రకారము ఈ క్రింద తెలుపబడినవి.

భాష.	భాష మాట్లాడు అధికముగ ప్రజాసంఖ్య. ఏ భాగమున	ఆ భాగమునందు మాట్లాడువారి సంఖ్య.
ఆంధ్ర	20,696,872 చెన్నపురి	14,276,509
ఆస్సామీ	1,550,846 ఆస్సామీ	1,349,802
బెలూచీ	152,188 పశ్చిమోత్తరపరగణాలు, బొంబాయి, పంజాబు	9,928,501 బొంబాయి
బంగాలీ	44,624,048 బంగాళము	40,714,099
బీహారీ	37,076,990 పశ్చిమరాష్ట్రము	2,949,287
బర్మీసు	7,474,896 బర్మీసు	26,151,361
కన్నడ	10,365,047 చెన్నపురి	10,056,056
గుజరాతీ	9,928,501 బొంబాయి	7,407,644
హిందీ (తూర్పు)	20,986,358 పశ్చిమరాష్ట్రము	1,557,644
హిందీ (పశ్చిమ)	39,367,779 పశ్చిమరాష్ట్రము	2,507,889
కాశ్మీరీ	1,007,951 కాశ్మీరము	3,100,597
మలయాళీ	6,029,304 చెన్నపురి	14,905,187
మరాఠీ	18,257,899 బీరారు	8,679,981
ఉరియా	9,687,429 బంగాళము	21,588,984
పహారీ	8,124,181 నేపాలము	1,922,041
పంజాబీ	17,070,961 పంజాబు	2,772,727
పాష్టా	1,224,807 పశ్చిమోత్తర రా.	998,192
రాజస్థానీ	10,917,712 రాజపుత్రస్థానము	2,861,297
సింధి	3,006,895 బొంబాయి	2,194,620
తమిళ	16,525,500 చెన్నపురి	8,639,181
ఈ భాషలలో మూడు భాషలను మనము వదలివేయవచ్చును. అవి బ్రిటిషు ఇండియాలో అతి కొద్ది ప్రజలకు లోను, స్వదేశ సంస్థానము లోను మాట్లాడుకొనబడు భాషలు గాన వానిని వదలివేయగలము. వీనిలో కాశ్మీరీ భాష కాశ్మీరము నందును పహారీ భాష నేపాలము నందును, రాజస్థానీ భాష రాజపుత్ర స్థానమునందును మాట్లాడుచున్నవి. హిందీ భాషను తూర్పు హిందీ పశ్చిమహిందీ యని రెండు భాగములుగా విభజించితిని. ఇవి రెండును ఇంచుమించుగా వేరువేరు భాష లనియే చెప్పవచ్చును. తూర్పు హిందీ భాష గల భాగము నందు పూర్వము శ్రీరామచంద్రుడు జనించిన ప్రదేశము గలదు. పశ్చిమ హిందీయే హిందూ స్థానీ భాష. హిందూ స్థానీ భాష మాట్లాడుచు ప్రదేశమునందు శ్రీకృష్ణుడు జన్మించెను. హిందూస్థానీనే పారశీకమాటలతో గలిపి పారశీక అక్షరములతో వ్రాయబడు భాషయే ఉర్దూ. పశ్చిమోత్తర పరగణాలయందు పాష్టా, బెలూచీ అనబడు రెండుభాషలు వాడబడుచున్నవి. వీనిలో బెలూచీ భాషకు స్వతహాగా వ్రాత అక్షరములు లేవు. కాని రోమను పారశీక భాషల అక్షరములతో వ్రాయబడుచున్నది. దానికి సారస్వతమును లేదు. పాష్టా భాషకు వ్రాతయును మంచి వాద్యమును గలవు. రాజకీయ కారణములవలన ఈ రాష్ట్రమును మన యోచనమునండి తొలగించుట మంచిది.		

దానికి సమ్మతించనియెడల దానిని రెండు చిన్న భాగములుగా విభజింపవచ్చును. ఢిల్లీ ప్రత్యేకముగా ఒక కమిషనరు అధీనమున నుండుటచే దానిని వ ద లి వే య వ చ్చు ను. అందఱునును నికోబారులును గలసి యొక రాష్ట్ర మగును. ఇట్లు ప్రస్తుతమున్న 15 రాష్ట్రములనుమార్చి 18 రాష్ట్రములనుగ చేయవలసి యుండును. ఈ 18 రాష్ట్రములను, ప్రదేశస్థితుల ననుసరించి గవర్నరుల క్రింద గాని లెఫ్టినెంటు గవర్నరుల క్రింద గాని ఏర్పఱచి 19 మంది శాసనసభ్యులు ప్రభుత్వము వారి కొరంగిన నివేదనచందలి నూచనల ప్రకారము శాసనసభలను రాజకార్య నిర్వాహక సభలను నిర్మించవలెను. ఈ ఏర్పాట్ల మూలముగా హిందూ దేశమున ఇప్పటికంటె అధికతరమగు నైకత్వత గలుగును. ఈ ఏర్పాట్ల ప్రకారము ఒక రాష్ట్రము లోని జనులు ఏక రాష్ట్ర సరిబంధమే కాక ఏక భాషాబంధమును, ఏక అభిప్రాయ ఏకాభిప్రాయబంధమును గలిగి విశ్వతీత నొందియుండును.

అంతట పరిపాలనమంతయు రాష్ట్రీయ భాషలో జరుగునట్లు ఏర్పాట్లు చేయ వీలుగును. సర్వ హిందూ దేశమునకును సంబంధించిన విషయములను ఇంగ్లీషులోనే జరుపుకొనవచ్చును. అప్పుడే ప్రజలందఱును తమతమ భాష్యతల నెట్టింగి ఆ రాష్ట్రమునకు సంబంధించిన సమస్యలను తమంతట తామే యోచించి చర్చింపగలగుదురు. పాలక పాలకులకు అనుకూల సంబంధములు వృద్ధియగును. ప్రజలు తమ ఆభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారికిని ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకును వెలుపుటకు వీలుండును. అభిప్రాయములను పలుకలేక మూగవారివలె నుండువారని ఇప్పు డెన్న బహువారందఱును మూకత్వములేక తమ యభిప్రాయములను ధారాళముగా ప్రభుత్వమువారికి వెలిపి పరిపాలనమునందు తామును కొంత పలుకుబడి గలిగి యుండురు. ప్రభుత్వమువారియొక్కయు ప్రజలయొక్కయు అభివృద్ధికి ఈ ఏర్పాట్లు చాల ముఖ్యము.

రాష్ట్రములను వైద జెప్పిన విధమున నేర్పఱచి పరిపాలనమును దేశభాషలో జరిపించినయెడల గలుగు లాభము లెన్నియో గలవు. ఉపన్యాస వేదికలనుండియు వార్తాపత్రికల నుండియు అట్టిలాభము లనంతములుగా వివరింపబడినవి. ఈ ఏర్పాట్లవలన ఆయా రాష్ట్ర ప్రజల భావి ఆర్థిక పౌర మార్గిక సంపదలు వృద్ధియగుటయే కాక ప్రజల యందు జాతీయత్వము పెంపొంది స్వపరిపాలన మతిసులభము కాగలదు. గనుక ప్రముఖు లీవిషయమును గూర్చి బాగుగా యోచించి రాష్ట్ర విభాగవిధానమును నిశ్చయించి విమర్శించి సుకమవిధానము నేర్పజుచి మూలమేగుగాని హిందూ దేశమునకు వచ్చినప్పుడు ఈ విధానమును మూలమేగుగాని వేదించవలెను

బంగారు వెండి వగైరా యేలం నోటీసు. 924

తిరుమల, తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 1917 వ సం॥ జూన్ నెల మొదలు శ్రేష్ఠంబరు వరకు వచ్చిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యీ దిగువ కనుపరచిన వాటిని, 1917 వ సం॥ అక్టోబరు నెల తే 29 ది వగలు 11 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద యేలం చేయబడును. యేలములో సరాలుచేయ కోరువారు, దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా రూ 100 లు ధరాఖ వత్తు కట్టి యేలములో సరాలు చేయవలసినది. యేలం పూర్తయిన తేది లగాయతు 30 దినముల లోపల యేలం మొత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలెను.

- సుమారు, మొత్తం. తులములు.
1. బంగారు ధరాఖటికి తులములు 30 వంతున 1798
 2. బంగారు నాణెములు లాటుగా రకములు 14
 3. వెండి ధరాఖ 1000 తులములు వంతున యెత్తు 10739
 4. వెండి నాణెములు లాటుగా రకములు 5
 5. హాల్దియాపాములు 12132
 6. తేగడపాపాములు ధరాఖ రూ 1000 లు వంతున 7400
 7. తేగడపైసాలు ఒకలాటుగా రూపాములు 696
 8. తామ్రము ఒకలాటుగా తేర్లు 1078
 9. రాగి వగైరా పాత్రలు ఒకలాటుగా
 10. వస్త్రములు వగైరాలు
 11. కర్పూరం వగైరా చిల్లరజినికి సామానులు
- దేశస్థానం ఆఫీసు } నునాంతు ప్రయాగ దాసుజి
తిరుపతి. } విచారణ కర్తలవారు
12-10-17 }

కాధాపీడితులకు వరము: బనోడి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అపరిమితపు రక్తమువలన జనించు వాడ్యములకు కీరీటమువలెటి వండు. మరుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను చ్ఛేదన, ప్రాతనిశ్చలము అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్షత్తుభూకారిణి (వితి)

కనావధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన వోషములను పోగొట్టును. రీతమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుద్ధిపరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కంటిటకు 4 టౌన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికభాషావిప్రశంస

ఇది తెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము. వెల 0-4-0 బొమ్మటి అధికము.

ఆంధ్ర వర్ణకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే ప్రణయించినది. వెల 0-4-0 బొమ్మటి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

నామము	వెల
దంతచూర్ణము పండ్లతోముట్టకు ...	0.2
తీర్చిన సాయము మృత్యు అజ్ఞీర్ణమునకు ...	1.4
గంధకామిహరి పండ్లతోముట్టకు ...	0.3
కజగుళికలు ధాతుపుష్టికి ...	1.0
జ్వరహరి వ్యర్థములకు సీసా 1-కి ...	0.12
మూలకంకకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.12
తేలుమందు తెలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0.8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామృతము వాంతిశయలకు ...	0.6
గజ్జీతైలము గజ్జీచీడలకు డబ్బి 1-కి ...	0.8
వాముకర్పూరము సీసా 1-కి ...	0.6
తేలకు మందు సీసా 1-కి ...	0.4
తామర తైలము; తామర, తీటకు ...	0.6
గుడ్డుకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.4
మరలిప్రాణకము సీసా 2-కి ...	1.0
కఫహరి శీతగల్లు దగ్ధులకు ...	1.4
కఫహరిమార్దం ఉబ్బనములకు డబ్బి 1-కి ...	0.8
వాయువుపోట్లకు మందు ...	1.0

శ్రీ డి. పో. వారి దివ్యోషధులు వేటము.

నామము	వెల
మోహినీతైలము పెద్దదికలు పెరుగుటకు ...	0.12
రోమహరి పెండ్లకలు ఉడుకుటకు ...	0.0
ఉబ్బినమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1.8
కస్తూరిమృతము పెద్దవి, మంచివి 50-కి ...	0.10
మఖభోగి మృతము ...	1.0
మఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
విరేచనములకు మృతము డబ్బి 1-కి ...	0.8
గ్రహణి మృతము డబ్బి 1-కి ...	0.8
కరోవేదన మృతము తలనొప్పులకు ...	0.12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.8
శోకకు వ్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
మనుమరి మృతము, మనుమవ్యాధులకు ...	1.0
చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.6
గుండరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
చగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు ...	0.6
కష్టకాలహరి చెవిపోటుకు ...	0.6
జ్వాలి మృతము మలబద్ధమునకు ...	0.8
జంతువాతహరి ఎమిడికలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు నిరూపించినచో కోర్టుముందుగా పొందకచ్చును. దురభ్యాసముకల్ల బాల్యములోనే ధాతువృద్ధి కలిగినవారికి వృద్ధియంతయు బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చివరకాలము నుభయగ జీవించును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థుభుతియు మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుచు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన పుగును. సాలామిసిరిఅనగది వింజాలపండు ఇదికాబాకో, కాండకారో వేళములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు

ఈపండును విశేషముగా తినుటకలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆశేషమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానికల్ల పూర్తి గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపానపత్రిక పార్కులతో పంపబడును.

15 టులాలు డబ్బివెల రూ. 2-0-0. తలాలభిర్వు 1-3 డబ్బాలకు 5 అణాలు డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

శ్రీకృష్ణలైన గోపాలకృష్ణ గోకతగారి చక్కని

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-5 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-5-0

వి. డి. ఇర్విలు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

బొమ్మ బాక్సు 212, మదరాసు.

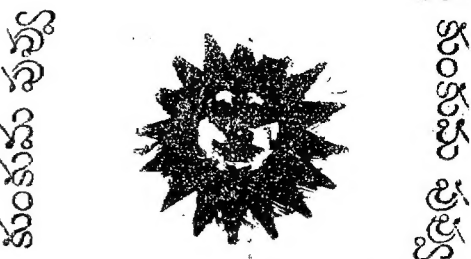
శారదాంబ

ఇది శ్రీ ధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుజూపబడినది. అందరును జదివి తీరవలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజీ వేరు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనుమారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాకాబట్టు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెని, (53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాడుకయం దున్న అనేక రాగములకు ఆరోహణాది క్రమములును, తాగయ్య, దీక్షితులు, కామావాస్తులు, ఘనం నీనయ్య, కున్నకుడి కృష్ణయ్య, ముబ్బావయ్య, గోవిందసామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవిఠలు, నారాయణతీర్థులు, శరం గంబాడి పంచనాదయ్య, సహాశివరావు మొదలగు గుమారు 35 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితములైన వర్ణములు, కీర్తనలు, జావళ్లు మొదలగునవియును, తత్కాల రుచ్యమైన హిందుస్థానీలు, సార్వీలు, యింగ్లీషునోట్లు, తిల్లానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిశ్రమములును, స్వర తాళములతో అందరికి నులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. ఇందు పీణ, వాగ్గోవియం చక్రపటములతో యున్నవి.

మంచి గేసు కాగితముతో ముద్రితమై మేలు లెండు చేయబడినది. ... వెల రూ. 3-0-0.

యం. ఆది అందు కంపెని,

(911) 39, చిన్నతంబివీధి, మదరాసు.

చిత్త బిజ్జా సా

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

వేద్యముల సత్కారమును గురించిన శాస్త్రీయపర్వ

గ్రంథకర్త:— డా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.

చిన్నబిజ్జా చక్కని గ్రంథము. వెల రూ. 0-8-0

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

బొమ్మ బాక్సు 212, మదరాసు

పరమరహస్యము

అద్భుతమగు డిటెక్టివ్సవల. 256 పేజీలు క్యాలిగ్రోలెండు 1-8-0 చందాబాదైన 1-0- మాత్రమే.

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:—

(928) నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మను మన మార్యముల సంశోభము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోష్టుచార్జియు మేమేధరించి పంపుచున్నాము. కంటు నేవాయుడు.

212 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆరంకవిగళు వేద్యధ్యయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు